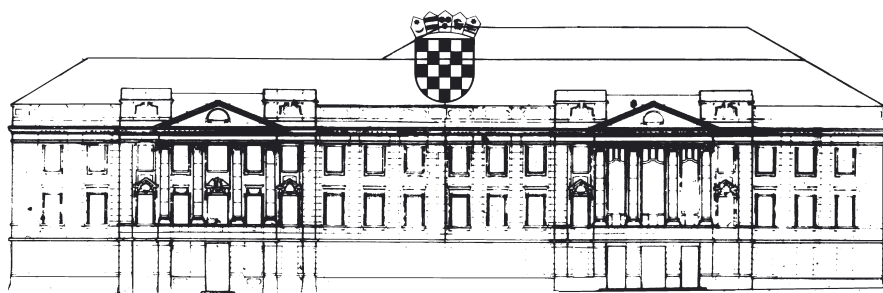

izvješća HRVATSKOGA SABORA

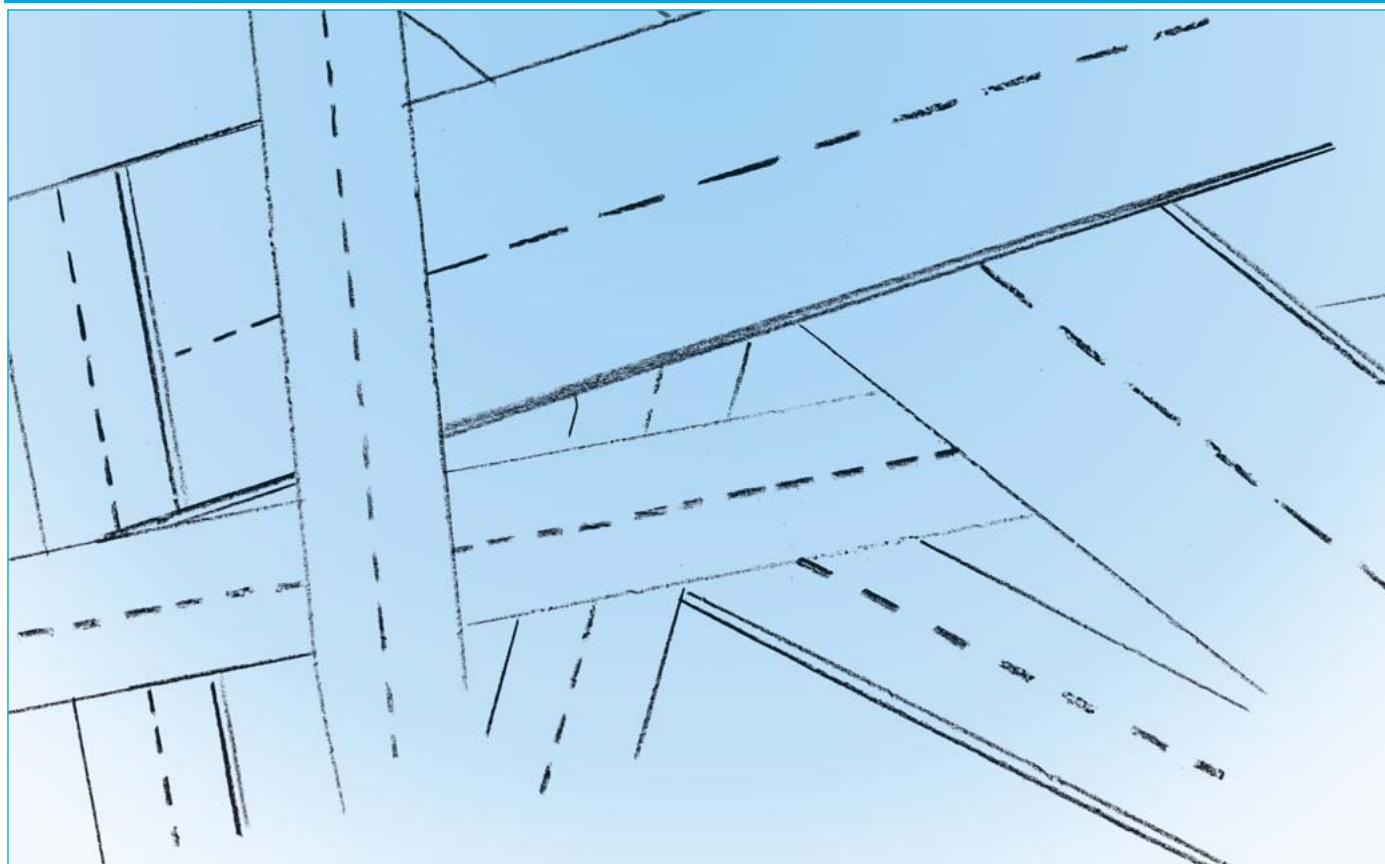

GODINA XVI.

BROJ 411

ZAGREB, 11. IV. 2005.

11. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

ZAKON O JAVNIM CESTAMA

Prisustvo saborskim sjednicama

Saborska Služba za odnose s javnošću svakodnevno komunicira s građanima, telefonom i elektroničkom poštom. Tako saznajemo za brojne prijedloge i primjedbe glede rada Hrvatskoga sabora.

Najčešća primjedba odnosi se na slabu prisutnost zastupnika na saborskim sjednicama. Građanima se objašnjava kako zastupnici imaju i drugih obveza kao što je to rad u odborima, sudjelovanje u izaslanstvima, bilo onima koja primaju strane goste ili onima koja putuju u inozemstvo itd., međutim, takva opravdavanja prigovaratelji nisu skloni uvažiti. Smatraju da je nedopustivo da na većini sjednica bude nazočno svega desetak zastupnika za koje tvrde da su dobro plaćeni.

Parlament nije škola u kojoj su učenici obvezni prisustvovati nastavi i teško je očekivati potpunu ispunjenost saborskih klupa na cjelodnevnom i petotjednim sjednicama. Međutim, građani su u pravu kad u izravnom televizijskom prijenosu vide prazne redove klupa tek s nekolicinom zastupnika.

Velika vijećnica morala bi uvijek biti popunjena barem polovicom od ukupnog broja zastupnika. O tome bi trebali brinuti klubovi zastupnika jer izostanak većine daje lošu sliku o radu Sabora i izaziva opravdano ogorčenje građana.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta	3
- Prijedlog zakona o državnoj službi	9
- Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljana	19
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o javnim cestama	19
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu	27
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o vatrogastvu	29
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnom gospodarstvu	35
- Konačni prijedlog zakona o prijevozu u cestovnom prometu	36
- Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti	37
- Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi s izdanim jamstvima kreditorima privatnog društva Brodogradilišta "Viktor Lenac" d.d. Rijeka	39
- Prijedlog zaključka o položaju i perspektivama razvoja lokalne i regionalne samouprave u Republici Hrvatskoj	39
- Prijedlog zaključka o pravednijoj raspodjeli sredstava dobivenih porezom na dobit	43
- Prijedlog zaključka o utvrđivanju i ostvarivanju prava invalida rada	46
- Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 23. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 91/92)	48
- Prijedlog odluke o imenovanju predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje	43
- Prijedlog odluke o imenovanju i razrješenju predsjednice i članova Nacionalnog vijeća za znanost	50

PRIKAZ RADA:

- 11. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 3, 4, 5, 10, 11, 12, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 30. STUDENOGA TE 1, 2, 3. I 8. PROSINCA 2004.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UREDU ZA SUZBIJANJE KORUPCIJE I ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA

Podrška izmjenama

Hrvatski sabor prihvatio je, na 11. sjednici, ovaj zakonski prijedlog nakon opsežne rasprave, prosljedivši predlagatelju - Vladi RH – primjedbe radi pripreme Konačnog prijedloga. Izmjene su predložene kako bi se zakon uskladio sa zakonodavstvom Europske unije, a i da se daju odgovori na pravna pitanja koja se javljaju u primjeni pojedinih odredbi važećeg zakona. A nametnulo ih se nekoliko, primjerice - djelokrug i nadležnosti Ureda i nadležnost sudova, organizacija Ureda, suradnja s policijom, ovlasti Ureda u predistražnom postupku. Pitanje djelokruga i nadležnosti USKOK-a posebno je

Cilj - osigurati potpunu i nedvojbenu nadležnost USKOK-a za kaznena djela počinjena od organiziranog kriminala i za korupcijska kaznena djela.

aktualizirano zauzimanjem pravnog stajališta Vrhovnog suda Republike Hrvatske da postoji prividni stjecaj između članka 333. Kaznenog zakona i odredbi o kaznenim djelima u kojima je kao kvalifikatorna okolnost propisano počinjenje kaznenih djela u sastavu grupe ili zločinačke organizacije.

Prijedlogom zakona precizno se određuje nadležnost Ureda ustanovljenjem kataloga kaznenih djela, formira se Odjel za sprečavanje pojava korupcije i za odnose s javnošću te Odjel za međunarodnu suradnju, precizno se reguliraju odnosi redarstvenih vlasti i Ureda, kao i ovlasti Ureda u predistražnim postupcima, posebice u pogledu prikupljanja podataka koji predstavljaju bankovnu tajnu.

O PRIJEDLOGU

Govoreći o predloženome, Vesna Škare-Ožbolt, ministrica pravosuđa, izvijestila je zastupnike da je inicijativu za izmjenu važećeg zakona dao glavni državni odvjetnik te da je radna skupina za izradu Prijedloga zakona formirana u ožujku 2004.

Predložene su promjene kojima će se osigurati potpuna i nedvojbena nadležnost USKOK-a za kaznena djela počinjena od organiziranog kriminala i za korupcijska kaznena djela. Preuređene su odredbe o organizaciji i funkcioniranju rada USKOKA te pitanje djelokruga i nadležnosti posebnih odjela u sudovima, a i predloženo osnivanje novog odjela za međunarodnu suradnju i zajedničke istrage. Izmijenjene su i odredbe o ovlasti USKOKA glede efikasnije suradnje s policijom i državnim tijelima kojima bi trebalo osigurati vodeću ulogu Ureda pri

izvidu u prethodnom kaznenom postupku te garantirati efikasniju koordinaciju svih državnih tijela u detekciji i procesuiranju korupcije i organiziranog kriminala.

Preciznije su, nadalje, uređeni odnosi između Državog odvjetništva i redarstvenih vlasti u slučaju postojanja osnovane sumnje da je počinjeno kazneno djelo organiziranog kriminaliteta, te odnosi redarstvenih vlasti i Ureda, te Ureda i drugih jedinica Državnog odvjetništva. Preciziraju se odnosi između USKOKA, Ravnateljstva policije, MUP-a, redarstvenih vlasti, Porezne uprave, Ureda za sprječavanje pranja novca i suca izvršenja.

Kad je riječ o predistražnom postupku, proširuju se izvidne ovlasti Ureda u pogledu podataka koji predstavljaju bankovnu tajnu i u pogledu pokretanja postupka prisilnog oduzimanja prihoda. Zakon o bankama, naime, propisuje mogućnost prikupljanja podataka o bankovnim računima građana, ali na način koji ne odgovara potrebama hitnog i učinkovitog postupanja. Izmjena je potrebna i radi usklađivanja s Konvencijom UN-a o transnacionalnom organiziranom kriminalitetu o posebnim istražnim tehnikama i privremenom oduzimanju imovinske koristi. Prema novopredloženoj odredbi, Ured može neposredno zatražiti od banke podatke o sumnjivim transakcijama neke osobe i postupanje istražnog suca kad banke odbiju postupiti po nalogu suca.

Predloženo je također da istražni sudac u vrlo kratkom roku nakon zahtjeva Ureda banci izda nalog za dostavljanje podataka koji su zaštićena tajna ili nalog da prati sumnjivi platni promet. Također se proširuju ovlasti suca da na prijedlog USKOK-a provede potrebne izvidne mjere.

Ovim izmjenama pokrivena su i izmjene provedene u Kaznenom i Zakonu o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela te Zakonu o zaštiti svjedoka.

Predloženo valja što prije usvojiti s obzirom na izmjene Kaznenog zakona, a i stoga što je riječ o glavnim pretpostavkama u sklopu reforme pravosuđa i odlučne borbe Vlade protiv korupcije i organiziranog kriminaliteta.

RADNA TIJELA

Uskladiti s izmjenama Kaznenog zakona

Odbor za zakonodavstvo predložio je izmjenu u članku 21a, s upozorenjem kako je razvidno da i fizička, a ne samo pravna osoba može u svoj djelokrugu saznati za okolnosti i podatke koji upućuju na određeno kazneno djelo iz članka 21. Zakona. Također je predložio da se novi članak 21b. stavak 1. uskladi s odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona te da se dopuni s kaznenim djelima dječje pornografije na računalnom sustavu ili mreži, računalnim krivotvorenjem i računalnom prijevaram.

Odbor je, nadalje, ukazao na neprihvatljivost pojedinih izričaja koji nisu u skladu s pravnom terminologijom koja se koristi u pravnom sustavu RH (npr. raščlamba izvida, "prodrlo" u središte zločinačke organizacije, realno vrijeme, radna dužnost, skopčano s nerazmjernim poteškoćama i sl.)

Članovi **Odbora za pravosuđe** imali su više primjedbi na tekst Prijedloga zakona. Zatražili su, ponajprije, da se uskladi s odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona. Zaključeno je kako je s obzirom na predložene izmjene zakona u svezi s dje-

lokrugom i nadležnošću Ureda te potrebom osnivanja novih Odjela iznimno važno i opravdano -zapošljavanje novih djelatnika.

Povodom davanja mogućnosti Uredu da neposredno od banke traži podatke o sumnjivim transakcijama na bankovnim računima, istaknuto je da daljnja procedura mora biti jasna i određena u slučaju da banka ne postupi po nalogu Ureda.

Bez primjedbi Prijedlog je podržan u **Odboru za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost**.

RASPRAVA

Osigurati i materijalne uvjete radi provedbe izmjena

O Prijedlogu je govorila ministrica pravosuđa **Vesna Škare-Ožbolt**, a stav Odbora za pravosuđe obrazložio je njegov predsjednik **Rade Ivas**.

Postojeća situacija dovela je do apsurdna – upravo teže situacije rješavao je redovni sud (čak općinske nadležnosti), a USKOK-u je ostao dio kaznenih djela ulične korupcije koja, s aspekta organiziranog kriminala, i nije toliko razorna.

U ime Kluba zastupnika SDP-a, Prijedlog je podržala **Ingrid Antičević-Marinović** rekavši da organizirani kriminalitet djeluje višestruko destruktivno jer ugrožava socijalni i pravni poredak, osnovne vrijednosti čovjeka i zajednice te elementarne uvjete života. Klub je posebno podržao relativiziranje bankarske tajne, uz napomenu kako je ona osnovna prepreka u borbi protiv korupcije.

Nakon što je podsjetila kako je kod donošenja zakona 2001. tadašnja oporba (sada pozicija) zauzela stav kako je riječ o suvišnoj instituciji, zastupnica je objasnila da SDP podupire Vladu što namje-

rava normativno pojačati USKOK. Ubuduće bi, međutim, naglasila je, kod stvaranja neke institucije u prvom redu trebalo osigurati materijalne uvjete.

Da bi potkrijepila ocjenu kako je zakonska izmjena uistinu opravdana, zastupnica je podsjetila kako je postojeća situacija dovela do apsurdna – upravo teže situacije rješavao je redovni sud (čak općinske nadležnosti), a USKOK-u je ostao dio kaznenih djela ulične korupcije koja, s aspekta organiziranog kriminala i nije toliko razorna.

Slijedile su, među ostalim, ove primjedbe, upozorenja i ocjene: pitanje izvidnih mjera i korištenja agenta provokatora (prikrivenog istražitelja) treba biti decidirano riješeno (nužna je i izmjena Kaznenog zakona); nema drugog izlaza nego podrediti redarstvenu vlast Državnom odvjetništvu; potrebna su dodatna sredstva USKOK-u, ali i redarstvenoj vlasti, koja je neadekvatno opremljena da bi mogla udovoljiti traženjima USKOK-a.

Iz izlaganja Ingrid Antičević-Marinović još izdvajamo: za suprotstavljanje, napose organiziranom, kriminalitetu osim znanja i vještina potrebna je hrabrost, zato oni koji rade u USKOK-u zaslužuju povjerenje i podršku zastupnika; apsurd je da je svaki porezni inspektor i djelatnik Ureda za sprječavanje pranja novca mogao ušetati u banku i zatražiti podatke od banke – samo ne djelatnik USKOK-a, a riječ je od jednog od ključnih institucija države; nije ohrabrujuće što se (Proračun) smanjuju sredstva za rad USKOK-a (Klub SDP-a će amandmanom zatražiti povećanje).

Intervenirati i u Zakon o policiji

Josip Vresk je u ime Kluba zastupnika HSS-a podržao Prijedlog, ustvrdivši da bi bilo dobro da se što prije ponudi i novi Kazneni zakon i Zakon o kaznenom postupku jer je upravo tu rješenje za efikasnije rješavanje ukupnih kaznenih postupaka. On je najprije podsjetio na dva oprečna mišljenja već kod donošenja Zakona o USKOK-u. Jedni su smatrali da ne treba osnovati pose-

ban ured već poseban odjel unutar Državnog odvjetništva, a drugi da bi trebalo osnovati posebno državno tijelo (kakvo je i osnovano, po uzoru na neke europske zemlje).

Zastupnik je potom ustvrdio kako izmjene ovog zakona neće u cjelini riješiti problem – da bi trebalo donijeti novi Kazneni zakon i novi Zakon o kaznenom postupku.

Što prije ponuditi i novi Kazneni zakon i Zakon o kaznenom postupku, jer je upravo tu rješenje za efikasnije rješavanje ukupnih kaznenih postupaka.

Kazneni postupak je, naime, i dalje neefikasan i spor. I dalje su – kako se provlači kroz medije – počinitelji najtežih kaznenih djela na slobodi, sudovi sporo rade, a državna odvjetništva su neefikasna. Najteži javni oblici određenih društvenih poremećaja su izvan kaznene zone, prije svega kibernetički kriminal.

U nastavku izlaganja slijedila su ova upozorenja, primjedbe, ocjene i upiti predstavnika Kluba zastupnika HSS-a: trebalo je strogo razgraničiti što se rješava zakonom, a što podzakonskim aktima; treba intervenirati i u Zakon o policiji; nije riješen problem skupljanja informacija o kaznenim djelima, odnosno njihovim počiniteljima (poražavajući su zacijelo podaci o lažnom prijavljivanju); koliko su zaštićeni oni koji prijave kaznena djela, napose organiziranog kriminala; kad je riječ o davanju informacija o stanju na računima Zakon o sprječavanju pranja novca nalaže prijavljivanje (ne samo bankama) gotovo svake gotovinske uplate preko određenog iznosa, a i takvu ovlast USKOK već ima; no ako predložena odredba s tim u svezi i ostane zašto se ograničiti samo na novčana sredstva, zašto ne proširiti ovlast USKOK-a.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo upozorenje kako je dobro – kad je riječ o ograničenju ljudskih sloboda – jasno

propisati što radi koje tijelo države (sudbene vlasti u ovom slučaju). Naime, proširenje ovlasti mora povući za sobom adekvatnu izmjenu Zakona o naknadi štete (općih i posebnih).

Opasnost u članku 42.

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a, **Nikola Vuljanić** je izlaganje započeo napomenom kako je organizirani kriminal svoje korijene "našao" 1990 (postupci pretvorbe), kad su se u javnom životu pojavili "čudni likovi" (i dalje se tu – jednom ih nazivaju uglednim poduzetnicima, drugi put šefovima zagrebačkog podzemlja). Rekao je potom kako su ministri u vladama do osnutka USKOK-a (prije dvije godine) meditirali imali organiziranog kriminala te da su se organizirali kriminalci kad se nije Vlada.

Povod izmjenama su, naglasio je zastupnik, recentni slučajevi kad se USKOK pokazao pomalo neefikasnim (nepripremljenim), ograničenim u djelovanju.

Usljedile su sugestije, primjedbe i prijedlozi Kluba: svi su dužni, ne samo prema "djelokrugu" kako je predloženo prijaviti kazneno djelo; u članku 42 (o raspolaganju bankovnim podacima) krije se opasnost da se ne učini ništa, jer ako službenik USKOK-a nema ovlasti poreznog inspektora da neposredno uđe u bankovne podatke onda mu ne treba ni predviđena ovlast (odbije li banka dati podatak njihov prvi posjet banci, faktički, samo služi kao upozorenje kriminalcima); s druge strane, zabrinjava činjenica da službenik bilo koje službe može usmenim nalogom dobiti bilo koji podatak o bilo kome (to nije u skladu ni sa kakvim civilizacijskim dostignućima i liberalnom demokracijom).

Iz ovog izlaganja još izdvajamo upit jesu li "sredstva za posebne potrebe" predviđena člankom 60. zapravo sredstva za financiranje provokatora.

Nije točno...

Ispravljajući Vuljanića, **Emil Tomljanić (HDZ)** je rekao kako nije točno

da je organizirani kriminal nastao u ovakvom obliku početkom 90-tih godina kroz pretvorbi i privatizaciju jer se iz same strukture i količine kaznenih djela vidi upravo suprotno. S tim vremenskim razdobljem ne može se, naglasio je, povezivati ilegalno prebacivanje osoba preko granice, krađu automobila, krivotvorenja novca i vrijednosnih papira, međunarodnu prostituciju, ilegalnu trgovinu oružjem itd.

Nije se reagiralo operativno

Rekavši kako podržavaju nakanu prijedloga, **Pero Kovačević** je u ime Kluba zastupnika HSP-a uvodno napomenuo kako im je stav istovjetan stajalištima hrvatskih građana – očekuju odlučnu i učinkovitu borbu države protiv korupcije, organiziranog kriminala i grabeža. Rekavši kako građane ne interesira kako će se zvati specijalizirano tijelo u sklopu državnog odvjetništva, zastupnik je ustvrdio kako sadašnji naziv (po senjskim uskocima) zasigurno ne odgovara rezultatima toga tijela. Da se nije reagiralo operativno i odlučno potvrđuje slučaj bivšeg ministra vanjskih poslova, rekao je Kovačević, rekavši kako imaju dojam kako je ono što se zbilo bilo u funkciji politiziranja, senzacionalizma i sl. Još je bilo takvih slučajeva, podsjetio je, spomenuvši slučaj Canjuge, Batarela.

Stječe se dojam da je članak 7. Prijedloga (blokada računara) možda čak uperen protiv generala Gotovine i njegovih prijatelja.

Ako je intencija zakona – profesionalnost, stručnost i odgovornost bez politiziranja mora se najprije tamo napraviti reda – da tamo rade odgovorni ljudi koji znaju svoj posao, koji ne glume Elliota Nessa – rekao je zastupnik.

U nastavku izlaganja on je u ime Kluba zastupnika HSP-a rekao: kako se stječe dojam da je članak 7. prijedloga o

blokadi računa možda čak uperen protiv generala Gotovine i njegovih prijatelja.

Zastupnik je pokušao i osobnim primjerom potkrijepiti svoju tvrdnju kako na ovakvim poslovima rade neodgovorni, nestručni i politizirani ljudi. Bio je, naime, pozvan na informativni razgovor u zagrebačku policijsku upravu u svezi s informacijama o kaznenom djelu jednog bivšeg ministra, gdje su ga priupitali i o generalima Gotovini i Bobetku.

Istinska politička volja za obračun s kriminalitetom

U ime Kluba zastupnika DC/HLSL-a, **Franjo Piplović** je podržao izmjene važećeg zakona, ustvrdivši kako u tome vide jednu istinsku političku volju za stvarni obračun sa korupcijom i kriminalitetom. One su ponuđene u pravo vrijeme kako javnost ne bi kao u prethodnim slučajevima (Granić i dr., kada je USKOK izgubio pravnu bitku i na neki način bio ismijan) javnost izgubila vjeru u institucije i mogućnost zaštite pojedinca i društva, odnosno moralnih i društvenih vrijednosti.

Izmjene ponuđene u pravo vrijeme kako javnost ne bi kao u prethodnim slučajevima (Granić i dr., kad je USKOK izgubio pravnu bitku i na neki način bio ismijan) izgubila vjeru u institucije i u mogućnost zaštite pojedinca i društva, odnosno moralnih i društvenih vrijednosti.

U nastavku izlaganja ovog zastupnika čule su se ove ocjene, primjedbe i sugestije: problem je s provedbom (dobrih) zakona; neprovedivi zakoni generiraju nered, nepovjerenje i apatiju te pad rejtinga političara; vidljivi su učinci osvajačkog i agresivnog rata korupcije, samo to neki ne žele vidjeti; sporna je logistika u borbi protiv korupcije, a to je politička volja, istinska bez fige u džepu

(izmjenama zakona stvara se organizacija, a postoje i stručnjaci).

Spomenimo još podatak da primanje i davanje mita čine 94 posto koruptivnih kaznenih djela te apel da se u Zakon ugrade "osigurači", kako se njegova provedba ne bi pretvorila u svoju suprotnost – da ne dođe do progona malih riba, a da pobjegnju velike.

Objaviti rat kriminalu

U borbi protiv organiziranog kriminala tijela državne vlasti dobit će punu podršku Kluba zastupnika IDS-a – izjavio je predstavnik tog kluba – **Damir Kajin**. Uvodno je ustvrdio kako treba objaviti rat ("pa kome opanci, kome obojci, rekao bi naš narod"), onima koji otimaju djecu, truju je drogom, bave se terorizmom, ugrožavaju sigurnost građana te da na tom planu tijelima državne vlasti treba dati odriježene ruke.

Jasno, i institucije koje se bave sprečavanjem kriminala moraju biti strogo kontrolirane. Hrvatska novija povijest uči, napomenuo je – dometnuvši kako je zasigurno tako bilo i prije – da su i pojedinci iz takvih institucija povezani s podzemljem (npr. iz obavještajnog miljea – s drogom, čak i u redovima visokih državnih časnika oružane vojske).

Kajin je prijedlog da se pojedincima iz USKOK-a na temelju njihova usmenog zahtjeva daju, kako je napomenuo sve moguće informacije, komentirao upozorenjem – nismo policijska država, USKOK ne može biti iznad Ustava RH.

Iz kraćeg osvrtu na problem s opojnim drogama izdvajamo: ono što zna svaki drugi građanin odjednom ne zna policija, Državno odvjetništvo, USKOK; od posljedica droge 1998. umrlo je 37 osoba, a 2003. čak 95; sve je više registriranih ovisnika, a sve manje prijavljenih za taj najstrašniji oblik organiziranog kriminala.

Zastupnik je potom upozorio da je po ocjeni toga kluba ključan članak 4 (novi članak 15a) - mora se definirati pojam zajedničke istrage. Da se, kako reče, ne dogodi – ne povuče analogija sa slučajem

Gotovina, u kojem se sa stranim obavještajnim službama operativnim radnjama pokušalo doći do generala. Nema, dvojbe – naglasio je Kajin – Gotovina mora u Haag, tamo mora braniti svoj i dignitet Hrvatske vojske.

Dok god se kroz kriminalizaciju davatelja bude štiti primatelj neće se moći doći do većeg broja počinitelja.

Istim bi člankom (novi 21.b), dometnuo je, trebalo možda među tamo navedenim djelima ubaciti i ratni zločin. Nije sporna suradnja Hrvatske obavještajne zajednice sa stranim obavještajnim službama – rekao je Kajin - samo se nameće upit mogu li one na tlu RH voditi zajedničke istrage – rekao je.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: izuzetno pomno definirati članak 15a; u slučaju otmice odmah blokirati imovinu žrtve da se mimo vlasti ne bi pokušala nagodba i time otežala pozicija prije svega žrtve, ali i policijskih institucija; USKOK također mora, dometnuo je tim ljudima uputiti ispriku.

Spomenimo još dva upozorenja iz Kluba zastupnika IDS-a: iznad Ustava i temeljnih ljudskih prava ne može biti USKOK niti obavještajne službe ili policija, a niti politika; dok god se kroz kriminalizaciju davatelja bude štiti primatelj neće se moći doći do većeg broja počinitelja.

Dr. sc. **Miljenko Dorić** je ispravio Kajina – nije točno da hrvatski narod koristi izreku u kojoj se spominju opanci.

Emil Tomljanović je u ime Kluba zastupnika HDZ-a podržao predložene izmjene kao i njihovu što skoriju primjenu. Osvrnuvši se na probleme koji su uvjetovali izmjene važećeg zakona on je, među ostalim, skrenuo zastupnicima pozornost na činjenicu da zbog stava Vrhovnog suda USKOK nije imao mogućnost za postupanje u nekim kaznenim djelima organiziranog kriminaliteta (prije svega kod zloporabe droga).

Zastupnik je nadalje rekao kako se mora preinačiti ustrojstvo Ureda da bi se osigurala njegova operativnost.

Upozorio je, nadalje, kako svi predmeti organiziranog kriminaliteta nisu jednako složeni pa je u dopuštenim slučajevima delegacije potrebno precizirati nadležnost općinskih sudova za dodjeljivanje predmeta u rad nadležnih sudova.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo napomenu da je potrebno poduprijeti sva nastojanja Vlade da osigura odgovarajuća sredstva u Državnom proračunu kako bi se zakon mogao primijeniti.

Posebnu pažnju pokloniti korupciji

Podržavši Prijedlog u ime Kluba zastupnika LIBRE, **Jozo Radoš** je rekao kako se pitanju korupcije mora posvetiti posebna pažnja (veći dio izlaganja bio mu je posvećen baš tome). A veza između nje i organiziranog kriminala je jasna, dometnuo je, ustvrdivši potom kako u korupciji uvijek sudjeluju i predstavnici državne vlasti koji, najčešće, imaju i veze s organiziranim kriminalom. Stoga su to dvije povezane teme.

Zastupnik je u nastavku izlaganja zastupnicima skrenuo pozornost na to da je u indeksu percepcije (istraživanja *Transparents internationala*) u 2004. Hrvatska sa 59. pala na 67. mjesto. Mnogo veći broj građana smatra da Hrvatskom vlada korupcija nego što su se sami u svom životu susreli s korupcijom. To je opasna percepcija jer je samo korak odatle do stvarnog rasta korupcije. I zato pitanje odgovornosti državnih službenika, pogotovo političara – naglasio je Radoš – nije pitanje kaznene odgovornosti nego doista vrlo strogog poštovanja najviših standarda i etičkih kodeksa.

Radoš je zatim: podsjetio na zaključak iz Nacionalnog programa za borbu protiv korupcije (iz 2002) o preblagoj politici kažnjavanja korupcije; ustvrdio kako evidentni slučajevi korupcije završavaju oslobađajućim presudama, što pojačava spomenutu percepciju građana

na o korupciji; rekao kako to nije samo pitanje pravosuđa (ono ne može biti mnogo bolje od društva u kojem djeluje) nego i kvalitete zakona koji reguliraju ta pitanja.

Osvrnuvši se potom na Nacionalni program za borbu protiv korupcije, predstavnik Kluba zastupnika LIBRE je rekao da je temeljem njega donesen loš Zakon o sprečavanju sukoba interesa koji ne obuhvaća sve moguće slučajeve sukoba interesa i zadržava se samo na političkoj razini. Paradira se, kako reče, imovinskim karticama, ne gleda se tko je stvarno u situaciji da bude korumpiran nego se zaviruje u tuđe imovinsko stanje (bez obzira kako je imovina stečena). A smisao zakona je utvrditi je li netko u obnašanju dužnosti stekao nešto protuzakonito.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: ne može biti dobar znak to da Ured za javnu nabavu i Državna komisija za kontrolu javne nabave nisu potrošile ni četvrtinu namijenjenih sredstava; te bi institucije, pogotovo Komisija, trebale imati višu razinu nezavisnosti; kasni se s provedbom još jednog važnog zakona za borbu protiv korupcije – akona o pravu na pristup informacijama.

Jozo Radoš je na kraju izvijestio zastupnike da će Klub zastupnika LIBRE, kao prilog borbi protiv korupcije, a i radu USKOK-a, predložiti Saboru ostvarenje još jedne obveze iz Nacionalnog programa - formiranje Povjerenstva Hrvatskog sabora za provedbu Nacionalnog programa za borbu protiv korupcije.

Preispitati rješenja o ulozi "kruskog svjedoka" - pokajnika

Rade Ivas (HDZ) je podržao Prijedlog uz zahtjev da se preispitaju dosadašnja rješenja o ulozi tzv. kruskog svjedoka, odnosno pokajnika te odredbe o osiguranju prisilnog oduzimanja svake dobiti ostvarene kaznenim djelima organiziranog kriminala i korupcije. On je također upozorio na grešku u članku 21b. stavak 1, upozorivši da bi ga trebalo uskladiti s najnovijim izmjenama

Kaznenog zakona (navesti i kaznena djela dječje pornografije na računalnom sustavu ili mreži; računalno krivotvorenje i računalnu prijevare).

Iz ostatka izlaganja, u kojem je zastupnik govorio o razlozima izmjena izdvajamo podatke da je Ured u 2002. godini podigao 396 prijava, a u 2003. godini 410, da je optužena 261 osoba, a osuđeno njih 57. Za koruptivna djela podignuto je 255 prijava, među kojima su – naglasio je Ivas – i djela koja se stavljaju na teret sucima, državnim odvjetnicima, županijskim upravnim tijelima, što je zabrinjavajuće.

Nije dobro stvarati mogućnost konkurencije između Državnog odvjetništva i USKOK-a

Josip Leko (SDP) je uvodno napomenuo kako nema sumnje da borba protiv sve organiziranijeg kriminala zahtijeva sve bolju organizaciju države. U globalizaciji postoje o tome problemu, međutim, dvostruki kriteriji. Kod ovakvih se prijedloga, čini se, podleglo psiholozi borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala svim sredstvima bez hijerarhije čuvanja društvenih vrijednosti na kojima se mora temeljiti društvo.

U Hrvatskoj, kao i u svijetu, država je najveći poduzetnik i politička volja može više pridonijeti suzbijanju korupcije nego jedan ured.

U kaznenom progonu mora, naime, i dalje vrijediti pravilo da je smisao kaznenog prava zaštita nevinog čovjeka, a ne progon kriminala pod svaku cijenu.

Po ocjeni zastupnika, formulacija da je USKOK posebno državno odvjetništvo stvara mogućnost konkurencije između Državnog odvjetništva i USKOK-a, što nije dobro za čiste odnose u borbi protiv kriminala. Drugi je problem - kumuliranje ovlaštenja USKOK-a, a za to već postoje specijalizirana tijela.

Nije sporno, naglasio je Leko, da u ovakvim okolnostima treba podržati USKOK, jer nije riječ samo o borbi protiv korupcije. Za tu je borbu potrebna temeljna politička odluka. Naime, u Hrvatskoj, kao i u svijetu, država je najveći poduzetnik i politička volja, apsolutno, može više pridonijeti suzbijanju korupcije nego jedan ured.

Postoji mogućnost konkurencije između Državnog odvjetništva i USKOK-a.

Zbog toga se očekuje pritisak civilnog društva da država precizira svoje ovlasti, proceduru i postupke, a ne da za više tijela omogući npr. uvid u bankarske i bankovne račune. Za to već postoji Ured za sprečavanje pranja novca i korupcije i u konkurenciji ureda samo bi došlo do zlorabe ovlaštenja. Doda li se tome da u cijelom svijetu bankarski sustav počiva na povjerenju građana, štetiša u banke i tajni bankarskog računa može se zamisliti kakve bi posljedice mogla izazvati zloraba kontrole računa ili uvida u bankovne račune. Uz to, već sada Ured za suzbijanje pranja novca i Ured za korupciju mogu imati uvid u te račune. Znači Hrvatska ima izgrađenu infrastrukturu (institucionalnu i pravnu) za uspješnu borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: zakonska mogućnost prikrivenog istražitelja nije usklađena s cijelim korpusom dokaznog postupka predviđenog Zakonom o kaznenom postupku i mogućnost je za jaku zlorabu tog instituta; za uspješnu borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala Ured mora biti materijalno neovisan.

USKOK se povampirio

Krunoslav Markovinović (HDZ) je najprije podsjetio na spektakularna uhićenja, grubo privođenje uhićenika koje je Televizija učestalo prikazivala, a zatim i na, kako reče, veliku blamažu, traljave dokaze, amaterski i nestručni pristup.

Naime, od USKOK-a i medija proglašeni i osuđeni kriminalci povezani u tzv. "zločinačku organizaciju" pušteni su na slobodu, a rezultat je jasniji od nule.

Spektakularna uhićenja, grubo privođenje uhićenika, koje je Televizija učestalo prikazivala, a zatim - velika blamaža, traljavi dokazi, amaterski i nestručan pristup. Od USKOK-a i medija proglašeni i osuđeni kriminalci povezani u tzv. "zločinačku organizaciju" pušteni su na slobodu, a rezultat je jasniji od nule.

USKOK se, kako reče, i povampirio – počeo "hodati po grobljima". Uslijedili su novi spektakli s poznatim licima, nove blamaže, nedostadni dokazi i ponovljeni linč glavnih aktera, Bivša koalicijska vlast, kojoj je USKOK trebao poslužiti prije svega za političke obračune optužila je sudstvo za neefikasnost, ali se i to brzo stišalo jer je na čelu tog ministarstva ministrica iz njihovih redova. Daljnje opravdanje neuspjeha bila su nedovoljna ovlaštenja, a to je jedino točno – rekao je zastupnik, kritički se potom osvrnuvši na prvog čovjeka te institucije koji je, kako reče, uporno radio na osobnoj promociji (češće u medijima od predsjedničkog kandidata). Uslijedila je, nastavio je priča treća – USKOK dobiva namjerno nepismeno napisanu anonimnu prijavu navodnih vijećnika Općine Sveta Nedjelja, s nekoliko nebuloznih, čak i benignih optužbi. USKOK organizira istragu, pregledava ugovore iz trogodišnjeg razdoblja, a nije nađeno ništa. Podsjeća to, rekao je Markovinović na proljeće 2000, samo je onda sličan papir potpisao općinski odbor SDP-a, bilo je angažirano Državno odvjetništvo, Financijska i Kriminalistička policija, a onda ništa.

Spomenimo još napomenu na račun Josipa Kregara, koji – kako reče – objašnjava koliko ima korupcije a poznat je po aferi iz Posmrtno pripomoći i Croatia

osiguranja. Tu je još poruka USKOK-u (koji postaje logistika kriminalu) da potraži novi posao u trač-rubrikama žute štampe.

Nikola Vuljanić je rekao kako nije točno da je USKOK organiziran kako bi poslužio za političke obračune već zato da se smanji organizirani kriminal i sprječavajući korupcija.

Žestoki obračun – sa sitnim kriminalcima iza kojih ne stoji nitko

Ruža Tomašić (HSP) je izjavila kako je Prijedlog još jedan pokušaj da se izmjenom zakona nešto neučinkovito pretvori u djelotvorno. Da bi potkrijepila svoju ocjenu posegnula je za brojčanim pokazateljima. U 2003. je za kazneno djelo iz članka 333. Kaznenog zakona bilo prijavljeno 229 osoba - 58 da su bili organizatori grupa, 169 da su pripadali takvim grupama, a samo dvije osobe da su organizatori zločinačkih organizacija (nije bilo prijava protiv pripadnika tih zločinačkih organizacija). Od 108 osoba prijavljenih za kaznena djela primanja mita bila su zastupljena sa 65 prijava, davanje mita sa 34 prijave, 5 prijava zbog zlorabe dužnosti državne vlasti, dok su se 4 prijave odnosile na protuzakonito posredovanje.

Još jedan pokušaj da se izmjenom zakona nešto neučinkovito pretvori u djelotvorno.

Zastupnica je upozorila kako se moglo primijetiti, kroz crnu kroniku, kako je svega toga bilo mnogo više te da je najgore što mnogo ljudi nije privedeno niti kazneno gonjeno, ali zato postoji žestoki obračun sa sitnim kriminalcima, iza kojih ne stoji nitko.

Napomenuvši kako ne zna je li riječ o sprezi kriminalnog miljea i dijela policije, pravosuđa ili su samo neučinkoviti nadležni organi, zastupnica Tomašić je izlaganje zaključila tvrdnjom kako se zacijelo ništa neće promijeniti sve dok

se politika bude uplitala u rad pravosuđa i policije.

Hrvatska sve više na ljestvici korumpiranih zemalja

U ime Kluba zastupnika HSLS/DC-a **Ivan Čehok** je podržao Prijedlog, u predviđenih pet minuta, najprije podsjetivši kako se USKOK osnivao (puka koincidencija) baš u vrijeme ubojstva Vjeke Sliška na Cvjetnom, usred bijela dana. Tada se raspravljalo o tome da li dati ovlast USKOK-u da zadire u privatnost, da po sudskom nalogu može poduzeti sve potrebne radnje da bi se prevenirao mogući kriminal. Od tada do danas događali su se i drugi bombaški i revolveraški obračuni u središtima hrvatskih gradova i unatoč tome što se bivša Vlada jako hvalila kako radi svoj posao oni nisu rasvijetljeni.

Rekavši kako su u USKOK-u "uskoci" kojih se ne plaše ni mala djeca, zastupnik je naglasio kako pravosuđe koje nije učinkovito nije pravosu-

đe i kako je neučinkovit pravni sustav pomalo smiješan – osuđen je na to da se bavi sitnim kriminalnim djelima (ili postupa po anonimnim prijavama koje su doista najčešće nepismene), umjesto da se bavi stvarnim leglima organiziranog kriminala.

U nastavku izlaganja slijedila su ova upozorenja, ocjene, primjedbe i napomene: Hrvatska na ljestvici korumpiranih zemalja sve više; korupcija nije samo posljedica djelovanja organiziranog kriminaliteta, ona prije svega proistječe iz hrvatske javne administracije i javnih službi; korupciju je moguće spriječiti – Varaždin će od 1. prosinca imati reklamacijski centar i svaki građanin moći će pratiti što se događa s njegovim pitanjem; kompliciramo i mistificiramo – u svijetu postoji jednostavan model kojim se sprečava sukob interesa političara (imovinska i porezna kartica).

Iz izlaganja državne tajnice Ministarstva pravosuđa **Snježane Bagić** izdvajamo: i ova je rasprava ukazala na opći konsenzus o tome da društvo

ne može opstati bez borbe protiv organiziranog kriminaliteta te da ovlasti USKOK-a moraju biti šire; uspjeh te borbe podrazumijeva dobar zakonodavni okvir i ovaj zakon je samo jedna mjera, a njegova provedba ovisi o nadležnima.

Spomenimo još pojašnjenje - odredba o predistražnim radnjama (uvid u bankovne račune i sl.) ima samo svrhu da se otkrije protupravno stečena korist i to ne uključuje drugu imovinu već se odnosi samo na kaznena djela za koja je nadležan USKOK (organizirani kriminalitet i korupcija).

Glasovanje

Prijedlog o izmjenama i dopunama Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta prihvaćen je sa 103 glasa "za", jednim "suzdržano" i 5 "protiv", a primjedbe i prijedlozi iz rasprave proslijeđeni su predlagatelju – Vladi RH – radi pripreme Konačnog prijedloga.

J.R.

PRIJEDLOG ZAKONA O DRŽAVNOJ SLUŽBI

Profesionalizacija i depolitizacija državne uprave

Na 11. sjednici Hrvatski sabor je, nakon kraće rasprave, podržao Prijedlog zakona o državnoj službi kojim se reguliraju prava i dužnosti državnih službenika, način njihova zapošljavanja, mogućnosti napredovanja i dr., a uvode se i odredbe o sprječavanju sukoba interesa u državnoj upravi. **Kako je naglašeno u raspravi, donošenjem ovog Zakona nastavlja se reforma i modernizacija ovog sektora u okviru**

procesa prilagodbe državne uprave europskim standardima, a osnovni je cilj predloženog - profesionalizacija i depolitizacija državne službe, te smanjenje javnih troškova.

Organizirana, stručna, efikasna i pristupačna, ali i jeftinija državna uprava, programski je cilj kojem teže sve političke stranke, napominju zastupnici. Stoga je vrlo bitno da se što prije uspostavi odgovarajući sustav nagrađivanja,

odnosno pronadu sredstva za poboljšanje materijalnog položaja državnih službenika, koji je primjenom važećeg Zakona dobrim dijelom degradiran. Posljedica toga je i odljev kvalitetnih kadrova iz državne uprave, koja je zbog nestimulativnih plaća postala neatraktivna za mlade i stručne ljude.

Sudionici u raspravi podržali su uvođenje nove klasifikacije radnih mjesta koja će se detaljnije urediti Vladinom uredbom,

te uspostavljanje cjelovitog sustava izobrazbe državnih službenika i namještenika. Krajnje je vrijeme, kažu, da stručno znanje, sposobnost, obrazovanje te kultura rada i ponašanja postanu dominantni kriteriji za rad u državnoj službi, te da se isključi svaki utjecaj politike na zapošljavanje i rad državnih službenika. Poduprli su i sužavanje kruga državnih dužnosnika, ali se u raspravi čulo upozorenje da bi se to rješenje moglo vratiti kao bumerang.

Uvodno spomenimo još neke zamjerke iz oporbenih redova. Dio zastupnika upozorio je na to da ovaj zakonski prijedlog nije u potpunosti usklađen s Ustavom i prihvaćenim međunarodnim konvencijama, te da je nedorečen, a najveća mu je mana to što previše toga prepušta Vladi, da regulira svojim uredbama (od prijama u državnu službu, pa do klasifikacije radnih mjesta, uvjeta za napredovanje i dr.)

Kvalitetna i efikasna uprava, koja bi trebala funkcionirati kao servis građana, programski je cilj kojem teže sve političke stranke.

U raspravi su se čuli i pesimistični tonovi, poput ocjene da se ni donošenjem novog Zakona neće riješiti problem nedovoljno stručnih i sposobnih službenika i namještenika postavljenih političkom voljom, kao ni onih koji će se na isti način zaposliti u državnoj upravi do početka njegove primjene, (trebala bi započeti 1. siječnja 2006). Većina nazočnih je ipak ocijenila da je ponuđeni zakonski tekst dobra polazna osnova za izradu kvalitetnog zakona o državnoj službi i dali su mu "zeleno svjetlo". Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja iz ove rasprave prosljeđeni su predlagatelju - Vladi RH, da ih ima u vidu kod pripreme Konačnog prijedloga zakona.

O PRIJEDLOGU

U obrazloženju ovoga zakonskog prijedloga navodi se da su položaj, prava,

obveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika te njihove plaće uređeni Zakonom o državnim službenicima i namještenicima iz 2001. godine. Novi zakon treba donijeti radi usklađivanja našeg zakonodavstva s tzv. madridskim kriterijem, koji se odnosi na obvezu stjecanja dostatnih institucionalnih i administrativnih sposobnosti za provedbu obveza preuzetih u okviru procesa integracije u EU. To predstavlja veliki zadatak reformiranja i moderniziranja državne uprave, smanjivanja javnih troškova te jačanje upravljanja javnim sektorom. Pored toga, žele se popraviti nedostaci uočeni tijekom primjene važećeg Zakona. Kao osnovne zamjerke sadašnjem zakonu predlagatelj spominje klasifikacijski sustav radnih mjesta koji ne omogućuje napredovanje u državnoj službi, neadekvatan postupak prijama u državnu službu, preveliki broj posebnih radnih mjesta temeljem podzakonskih propisa, itd.

Jedan od najčešćih prigovora predstavnika EU da tim Zakonom nije dovoljno razrađen postupak prijama u državnu službu temeljem "merit" sistema, odnosno vrednovanja dosadašnjih rezultata u radu i stručne sposobnosti stečene radom. Zbog toga se u državnu službu nerijetko primaju nedovoljno sposobni i stručni kandidati.

Radi modernizacije službeničkog sustava, krajem 2002. godine je, u suradnji s Europskom komisijom, pokrenut projekt "CARDS 2001 - Potpora reformi državne uprave". Osnovni ciljevi tog projekta su: modernizacija službeničkog zakonodavstva, jačanje organizacijskih i kadrovskih kapaciteta središnjeg tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose, te uspostavljanje cjelovitog sustava izobrazbe državnih službenika i namještenika, s osobitim naglaskom na osnivanje Centra za njihovo stručno osposobljavanje i usavršavanje.

Ekspertni tim projekta "CARDS 2001", u suradnji s predstavnicima različitih tijela državne uprave, pripremio je i nacrt predloženog Zakona, koji bi trebao biti temelj za buduću modernizaciju službeničkog sustava u Republici Hrvatskoj. Reforma tog sustava zamišljena je

na način da se postojeći sustav upravljanja kadrovima u državnoj upravi uskladi s uobičajenom međunarodnom praksom i općim standardima.

Imajući u vidu značaj državne službe, predlagatelj je u uvodnim odredbama predloženog Zakona posebnu pažnju posvetio definiranju prava, obveza i odgovornosti državnih službenika. Novina su odredbe kojima se uređuje sprječavanje mogućeg sukoba privatnog i javnog interesa u obavljanju državne službe. Prilikom njihova koncipiranja korištena su iskustva iz službeničkog zakonodavstva SAD-a, Velike Britanije, Kanade, Bugarske, Poljske i Mađarske, napominje predlagatelj.

Uspješna implementacija službeničkog sustava ovisi i o upravnom tijelu neposredno odgovornom za razvoj državne službe, stoji dalje u njegovu obrazloženju. Ustanovljavanje središnjeg upravnog tijela, nadležnog za definiranje politike upravljanja kadrovima u državnoj upravi te unapređivanje razvoja državne službe, inspirirano je modelima koji se primjenjuju u Italiji, Velikoj Britaniji i Kanadi (to upravno tijelo bilo bi neposredno odgovorno Vladi RH i neovisno o resornom ministarstvu). Kao posebna novost u službeničkom sustavu predlaže se i osnivanje posebnih unutarnjih tijela (posrednik u državnoj službi i Odbor za državnu službu) radi rješavanja eventualnih pritužbi i radnopravnih sporova koji mogu nastati u službeničkim odnosima. Prema predloženom, spomenuta tijela bila bi izvan pravosudnog sustava, napominje se u obrazloženju. Dakako, tužba Upravnom sudu Republike Hrvatske bit će krajnje pravno sredstvo, nakon što sva izvansudska sredstva budu iscrpljena ili se njima ne uspije osigurati nagodba u sporovima.

Jedan od ciljeva ove reforme je i ustanovljavanje sustava prema kojem će se osobe primati u državnu službu i raspoređivati na radna mjesta prema spomenutom "merit" sistemu. To podrazumijeva vrednovanje znanja, sposobnosti i vještina, te rezultata u radu i stručne sposobnosti stečene radom, koji se ocjenjuju putem obveznog testiranja. Očekuje se da će takav pristup isključiti utjecaj

politike na zapošljavanje i rad državnih službenika.

Spomenimo i to da se predloženim Zakonom stvaraju temelji za odvajanje političke i upravne razine u državnoj službi (prema predloženom, tajnici ministarstava i još neki državni dužnosnici ubuduće bi trebali imati status državnih službenika). Naime, političko postavljanje u državnoj službi postalo je čestom praksom, napominje predlagatelj. Osim toga, političkim odlukama odabrani državni službenici, kao i vanjski kandidati, postavljaju se na visoke upravne položaje. Prijam kvalificiranih kadrova na položaje visoke odgovornosti također se dešava kroz političke odluke, većinom zbog neprivačnih plaća i nesigurnih perspektiva karijere. Stoga je predloženi Zakon i u ovom segmentu usklađen s praksom država članica OECD-a.

Da bi se omogućilo napredovanje državnih službenika predlaže se i nova klasifikacija radnih mjesta. Točnije, zakonskim odredbama postavljen je samo okvir tog sustava, koji će biti ustrojen temeljem Vladine uredbe.

Iako su Prijedlogom zakona na opsežan način uređeni osnovni instituti službeničkih odnosa, njegova se provedba najvećim dijelom bazira na podzakonskim aktima, koje će trebati donijeti u određenom roku (neke prije, a neke nakon donošenja Zakona).

Kako je predviđeno, počeo bi se primjenjivati tek od 1. siječnja 2006., što znači da u 2005. godini neće trebati osigurati dodatna sredstva za tu namjenu. Počevši od 2006. godine trebat će godišnje izdvajati dodatnih 2 mln. kuna za bruto plaće predsjednika i članova Odbora za državnu službu, te naknade za rad posrednika u državnoj službi. Plaće i druga materijalna prava državnih službenika uredit će se posebnim zakonom, napominje se u obrazloženju Vlade.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona bez primjedbi ustavnopravne naravi.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu sugerirao je Hrvatskom saboru da prihvati ponuđeni Prijedlog zakona o državnoj službi.

U raspravi na sjednici tog radnog tijela izraženo je mišljenje da bi u članku 36. Prijedloga zakona (regulira sudjelovanje državnih službenika u radu trgovačkog društva ili drugih pravnih osoba) trebalo razraditi kriterije temeljem kojih će čelnik tijela u kojem je zaposlen odobravati državnog službeniku bavljenje poduzetništvom. Odgovarajući na pitanja iz rasprave predstavnik predlagatelja je pojasnio da ovaj zakonski prijedlog ne predviđa mogućnost premještanja lokalnih službenika u državnu službu, ili obrnuto. Informirao je članove Odbora da je Prijedlog zakona o lokalnim službenicima i namještenicima u završnoj fazi izrade i da će biti upućen u saborsku proceduru u prvom tromjesečju 2005.

U raspravi na sjednici **Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav** izražena je dvojba o potrebi reguliranja državne službe u pravosudnim tijelima, te stručnim službama Hrvatskog sabora i Ustavnog suda Republike Hrvatske. Naglašeno je mišljenje da bi državnu službu u navedenim tijelima trebalo regulirati uvažavajući njene specifičnosti (s obzirom na ustavnu diobu vlasti) sukladno članku 2. stavku 2. Prijedloga zakona.

Spomenimo i primjedbu kako je stavak 1. članka 13. suvišan, budući da pravo osnivanja i pristupanja političkim strankama, udrugama, nevladinim organizacijama ili stručnim udruženjima, državnim službenicima već pripada temeljem Ustava.

Članovi Odbora založili su se i za preispitivanje zakonske odredbe (čl. 14. st. 3.) kojom je određeno da izabranom državnim službeniku izabranom na državnim ili lokalnim tijekom mandata miruju prava iz radnog odnosa te da se po isteku mandata može vratiti na radno mjesto u državnoj službi. Javna služba mora biti dostupna svima pod jednakim uvjetima, što se može osigurati samo javnim natječajem, naglašeno je u raspravi.

Po mišljenju Odbora odredba članka 46. st. 2. Prijedloga zakona nije u duhu pravnog sustava. Naime, njome se predviđa da Vlada RH može ovlastiti pojedine državne službenike da privremeno obavljaju dužnosti državnih dužnosnika, iako se njihov status stječe izborom ili imenovanjem (u najmanju ruku, trebalo bi točno pobrojiti te dužnosti).

Spomenimo i sugestije članova tog radnog tijela, da članovi Odbora za državnu službu ne bi trebali biti isključivo diplomirani pravnici, nego i druge visokoobrazovane osobe. Založili su se i za uvođenje instituta suspenzije, prigodom vođenja stegovnog ili kaznenog postupka zbog povrede službene dužnosti, Prema njihovu prijedlogu u članku 121. valjalo bi predvidjeti, među ostalim, da državnim službeniku prestaje državna služba po sili zakona i ako je prilikom prijama u službu dao lažne podatke. Mišljenja su, također, da bi trebao skratiti vrijeme od stupanja na snagu ovog Zakona do njegove primjene jer je rok od godinu dana neprimjereno dug.

Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno predložio Saboru da prihvati Prijedlog zakona.

RASPRAVA

Osnovne intencije predloženog Zakona zastupnicima je obrazložio **Antun Palarić**, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu. Uvodno je naglasio da je prilagodba hrvatske državne uprave europskim standardima trajan zadatak ove Vlade. Započela je već samim njenim imenovanjem, te smanjenjem broja ministarstava i središnjih državnih organizacija. Druga faza, koja se odvijala u jesen 2004., obuhvatila je rješenje pitanja prava na pristup informacijama, zaštitu osobnih podataka, opsežniju informatizaciju tijela državne uprave, osobito povezivanja baza podataka, donošenje strategije edukacije državnih službenika i dogradnju njihovih očevidnika.

Važan segment ove druge faze prilagodbe je i predloženi Zakon, koji predstavlja veliki iskorak u profesionalizaciji i depolitizaciji državne službe,

naglasio je Palarić. Ponudeni zakonski tekst rađen je u okviru CARDS projekta 2001., u suradnji sa stručnjacima Europske komisije, te domaćim znanstvenicima i stručnjacima. Temeljito je raspravljeno na znanstvenim i stručnim skupovima, a poduprli su ga i Sindikat državnih službenika te Gospodarsko - socijalno vijeće.

Zakon se uglavnom bavi "običnim šljakerima" u državnoj službi, a ne uređuje posebnu odgovornost čelnih ljudi - rukovoditelja, koji su sve dužni organizirati.

Nakon izlaganja uvodničara **Dražen Bošnjaković** informirao je zastupnike o stavovima Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Stručnija uprava - kvalitetniji zakoni

U nastavku je najavio da će Klub zastupnika HDZ-a podržati ovaj Zakon u prvom čitanju, uz sugestiju predlagatelju da po mogućnosti u njegov tekst ugradi primjedbe Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Kvalitetna i efikasna uprava, u funkciji servisa građana, programski je cilj kojem teže sve političke stranke i subjekti, napominje zastupnik. To, međutim, nije lako ostvariti, jer se radi o procesu izgradnje sustava državnog aparata koji stalno treba unapređivati. Ovaj zakon je svakako jedan od najbitnijih koraka u tom postupku. Prijedlog zakona napravljen je vrlo korektno za prvo čitanje (temelji se na tekuvinama europskih zakonodavstava), ali to nije dovoljno, jer se njime reguliraju samo statusna pitanja, radni odnosi, itd. Vrlo je bitno da i provedbeni akti kojima će se regulirati klasifikacija i raspored radnih mjesta, koeficijenti za određivanje plaća i dr. također budu kvalitetni. Naime, ne treba čuditi činjenica da je uprava postala neatraktivno zanimanje, budući da smo našim državnim službe-

nicima enormno snizili plaće. Iako u Državnom proračunu nema novaca za sve, te unatoč pritiscima iz MMF-a treba pronaći sredstva za poboljšanje njihova položaja. Novom klasifikacijom valja locirati barem ona najvažnija mjesta u državnoj upravi i primjereno ih platiti. Jer, što stručniju upravu budemo imali, dobivat ćemo kvalitetnije zakonske prijedloge, bit će manje amandmana i više pozitivnih rasprava u ovom Saboru.

Mi od 1990. godine preustrojavamo državnu upravu, a situacija je sve gora, konstatirao je **Pero Kovačević**, predstavnik Kluba zastupnika HSP-a. Primjerice, za ovaj zadnji projekt utrošeno je oko milijun i pol eura, a rezultat je ova radna verzija zakonskog teksta koja može poslužiti za izradu kvalitetnog propisa. Želimo li da nam funkcionira pravna država u prvom redu mora funkcionirati državna uprava, napominje zastupnik. To znači da mora postati pravi servis građana, odnosno da većinu stvari treba rješavati po službenoj dužnosti. Na taj ćemo način omogućiti i funkcioniranje pravosuđa, kaže Kovačević.

Kako reče, ovaj zakonski prijedlog mu "liči na ražanj, dok je zec još u šumi". Naime, s obzirom na to da je Državni proračun za 2005. već donešen, nema teorije da će se moći napraviti nešto sustavno da bi se povisile plaće, prije svega onima na kojima bi trebala počivati državna uprava (djelatnici koji kreiraju zakonske prijedloge, provode upravni nadzor, itd.). Mi stalno mijenjamo propise, ali otežemo s donošenjem provedbenih akata, a sve to opet ide na dušu državne uprave. Budući da su plaće u tom sektoru loše, onaj tko vrijedi radije odlazi u neku privatnu agenciju ili trgovačko društvo.

Kako reče, njegovi stranački kolege se slažu s tim da pomoćnici ministara i ravnatelji državnih upravnih organizacija ubuduće više ne budu u krugu državnih dužnosnika, ali upozoravaju na to da bi nam se to rješenje moglo vratiti kao bumerang. Naime, moglo bi se dogoditi da te dužnosti ubuduće obnašaju samo osobe iz Zagreba. Primjerice, netko sposoban tko živi u Slavoniji teško će se kandidirati za pomoćnika

ministra, budući da mu se ne nudi atraktivna plaća, a ne može dobiti ni stan. Možda državna uprava sada namjerno opstruira i radi loše propise, jer vidi da ne može popraviti svoj položaj. Ništa nećemo postići ni ovim Zakonom, budu li njime regulirane samo obveze državnih službenika, a ne i pravo na pristojnu plaću i dr.

Zakon se bavi "običnim šljakerima"

Predstavnik Kluba zastupnika HNS-PGS-a, **Dragutin Lesar**, konstatirao je da u Hrvatskoj još od vremena raspada Austro-Ugarske raznim reorganizacijama nastojimo doći do brze, efikasne i jeftine državne uprave, ali bez uspjeha. Činjenica je, također, da se u sudaru s državnim birokracijom građani osjećaju potpuno bespomoćnima i da je taj problem teško riješiti. Doduše, u obrazloženju predlagatelja ovog zakonskog prijedloga stoji da su se kod koncipiranja ponuđenih rješenja koristila iskustva OECD-a i EU. Doista, sačinjava ga red odredbi napravljenih po uzoru na službeničko zakonodavstvo Amerike, pa red članaka kopiranih od Kanade, pa malo od Italije, Francuske i Njemačke, ali veći dio teksta je naša umotvorina. Pokušali smo čak preuzeti neka iskustva od Irske, a sve smo to preveli na sebi svojstven način.

Uprava mora biti hijerarhijski odgovorna Vladi, ali za provedbu zakona, a ne njene politike.

Po mišljenju zastupnika osnovni preduvjeti za postizanje spomenutog cilja su: dobra organizacija državne uprave, zatim osposobljeni, školovani i odgovorni državni službenici, mogućnost napredovanja u struci i službi bez utjecaja politike, jasne nadležnosti državne uprave, kontrola i nadzor nad izvršenjem tih ovlasti i poslova, te otvorenost prema javnosti. U ovom Zakonu ima svega pomalo, što znači da smo na dobrom tragu, ali to nije dovoljno za

drugo čitanje, kaže Lesar. Naime, on se uglavnom bavi "običnim šljakerima" u državnoj službi, a ne uređuje posebnu odgovornost čelnih ljudi - rukovoditelja, koji su sve dužni organizirati (oni su pobjegli, ili će pobjeći, u drugi zakon).

U nastavku je iznio primjedbe na konkretne zakonske odredbe. Primjerice, u članku 13. je prilično rastezljivo formulirana odredba prema kojoj državni službenik ne smije biti na vodećim ili najvišim izvršnim dužnostima u političkim strankama. Tu bi odredbu valjalo precizirati, kako bi se izbjegla različita tumačenja, tvrdi zastupnik. Interesantno je - kaže - da se prema članku 14. državni službenici imaju pravo kandidirati na državnim i lokalnim izborima, a istodobno ne mogu biti članovi izvršnog odbora u podružnici stranke s desetak članova.

Ne štite se "zviždači" u državnoj upravi

U tom članku piše i da izabranom državnom službeniku miruju prava iz radnog odnosa tijekom čitavog mandata (što ako je izabran na tri mandata uzastopno?). Predviđeno je i da ga nakon isteka mandata čeka radno mjesto, dok ostali radnici u ovoj državi nemaju tu pogodnost (to je pravo izbrisano iz Zakona o radu). Zastupnik se osvrnuo i na članak 22. zakonskog prijedloga, koji obvezuje državne službenike da pet godina po prestanku službe čuvaju službenu ili drugu tajnu (npr. sve što su saznali o strankama i njihovim pravima i obvezama te sve što saznaju u službi). Znači li to da onaj tko je saznao da mu šef prima mito ili onaj kome je šef naredio da neki predmet riješi preko reda, ili da nešto napravi protuzakonito, to ne smije javno reći i prijaviti, pita zastupnik. Ovaj zakon, očito, ne štiti zviždače u državnoj službi, iako u Građansko-pravnoj konvenciji Vijeća Europe o korupciji izrijekom piše da će država svojim unutarnjim zakonodavstvom zaštititi svakog građanina koji u dobroj vjeri otkrije takve tajne.

Po mišljenju zastupnika HNS-a i PGS-a bilo bi dobro da etički kodeks

kojim će biti propisana pravila ponašanja državnih službenika (čl.26.) Vlada donese nakon konzultacija s Gospodarsko-socijalnim vijećem. S tim u svezi u članku 28. trebalo bi predvidjeti pravo službenika da odbije izvršiti nalog rukovoditelja koji je u suprotnosti s tim kodeksom.

Lesar je, među ostalim, spomenuo i članak 35. kojim se državnog službenika obvezuje da nadređenom prijavi svaku situaciju u kojoj bi se mogao naći u sukobu interesa, pa i iz razdoblja prije prijama u državnu službu. Po njegovu mišljenju tu bi odredbu trebalo dopuniti, na način da svi podaci iz takvih prijama predstavljaju tajnu, tako da oni kojima su priopćeni nemaju pravo s njima raspolagati izvan službe. Druga je varijanta da to bude dio očevidnika svakog službenika.

U zaključnom dijelu izlaganja upozorio je i na mogućnost zlorabe odredbe koja obvezuje državnog službenika da prije stupanja na dužnost prijavi obavlja li njegov bračni, odnosno izvanbračni drug, dijete ili roditelj najviše dužnosti u političkoj stranci, strukovnim udruženjima ili trgovačkom društvu, itd. Nameće se pitanje hoće li to biti nekome preporuka ili će zbog toga imati teškoće kod prijama u državnu službu, napiše li naziv krive stranke, kaže Lesar. Po mišljenju zastupnika članak 37. zapravo znači zabranu sindikalnog djelovanja u državnoj službi, što je neprihvatljivo. Naime, u njemu stoji da državni službenik za vrijeme radnog vremena ne smije poticati ostale državne službenike da se uključe u rad političke stranke, udruge ili druge neprofitne pravne osobe čiji je član. Takve odredbe nema ni u jednom zakonu u zemljama EU, tvrdi Lesar. Na kraju je upozorio i na to da je članak 63. predloženog Zakona (predviđa izbor posrednika pri rješavanju sporova iz službeničkih odnosa na svakih 50 državnih službenika), u suprotnosti s Konvencijom Međunarodne organizacije rada o posredovanju u sporovima. Podržava, stoga, zahtjev Sindikata državnih službenika da se taj članak dopuni odredbom koja bi omogućavala da, po izboru državnog službenika, u funkciji posrednika bude i sindikalni povjerenik.

Neusklađenost s Ustavom i međunarodnim konvencijama

Po riječima mr.sc. **Mate Arlovića**, u Klubu zastupnika SDP-a stoje na staništu da bi o ovom zakonskom prijedlogu trebalo provesti opću raspravu, budući da nije u potpunosti usklađen s Ustavom i prihvaćenim međunarodnim konvencijama. Naime, člankom 116. Ustava RH izričito je propisano da se ustrojstvo i poslovi državne uprave te način njihova obavljanja uređuju posebnim zakonom. To znači da bi sadržaj ovog propisa trebala biti opća načela koja se mogu primjenjivati na svakom mjestu u državnoj upravi. Osim toga, treba voditi računa i o tome da se preuzimaju pojedine odredbe (npr. o zabrani diskriminacije i povlašćivanja) koje čak nisu do kraja ni prepisane iz Ustava, a kamoli iz pojedinih ustavnih zakona (npr. o pravima manjima i sl.).

U Ustavu jasno piše da svaki državljanin Republike Hrvatske ima pravo pod jednakim uvjetima sudjelovati u obavljanju javnih poslova. To znači da bi radna mjesta u državnoj upravi prvenstveno trebalo popunjavati javnim natječajem.

Po mišljenju zastupnika SDP-a ne može se, s jedne strane, državnim službenicima priznavati pravo na udruživanje i istodobno isključivati daleko značajnije Ustavom zajamčeno izborno pravo svakom građaninu (čl. 13.). Drugim riječima, to pitanje treba usuglasiti i s Ustavom i sa Zakonom o političkim strankama, ali i izbornim zakonom. Nije u redu ni to što se u članku 14. zakonskog prijedloga govori o povlaštenom položaju državnih službenika koji sudjeluju na izborima, u odnosu na sve druge građane u Hrvatskoj. Propisano je, naime, da izabranom državnom službeniku miruju prava iz radnog odnosa tije-

kom čitavog mandata, te da se po isteku mandata ima pravo vratiti na radno mjesto u državnoj službi.

Uprava mora provoditi zakone, a ne politiku Vlade

Po riječima zastupnika državna uprava prije svega mora biti osposobljena, organizirana, stručna, opremljena i obučena da može provoditi zakone i osigurati vladavinu prava i pravne države. Ni u kom slučaju se ne smije dozvoliti, niti teoretski, da bi provodila politiku Vlade, kao što to piše u ovom Zakonu (pogotovo ima li se u vidu da se to odnosi i na pravosudnu upravu). Naime, u stavku 2. članka 39. stoji da središnje tijelo državne uprave nadležno za službeničke odnose na jedinstven način provodi politiku Vlade RH, u suradnji sa svim tijelima na koje se odnose odredbe ovog Zakona. Tom se formulacijom, zapravo, otvara mogućnost političkog voluntarizma, odnosno potpune ovisnosti državne uprave o aktualnoj političkoj volji, a ne o vladavini prava i pravnoj državi. Uprava mora biti hijerarhijski odgovorna Vladi, ali za provedbu zakona a ne njene politike, napominje zastupnik. To znači da se ni ograničenja za obavljanje pojedinih djelatnosti ili poslova koje državni službenik može obavljati izvan radnog mjesta, da bi se izbjegao sukob interesa, ne mogu regulirati Vladinom uredbom nego zakonom.

Moguće su zloporabe i kod primjene odredbe st. 2. čl. 46. kojom je predviđeno da Vlada može ovladati pojedine državne službenike da privremeno obavljaju dužnosti državnih dužnosnika, ali najduže šest mjeseci. Po toj logici moglo bi se dogoditi da Vlada, a ne Sabor, imenuje i v.d. tajnika Sabora, kaže Arlović. To više što je u članku 71. st. 5. propisano da detaljnu razradu radnih mjesta unutar svake kategorije državnih službenika utvrđuje Vlada svojom uredbom.

Umjesto internog - javni natječaj

Zastupnici SDP-a nisu ni pobornici primjene instituta internog natječaja za

popunjavanje radnih mjesta u državnim tijelima, budući da u članku 44. Ustava jasno piše da svaki državljanin Republike Hrvatske ima pravo pod jednakim uvjetima sudjelovati u obavljanju javnih poslova. Problem eventualnog viška radnika može se riješiti putem preraspodjele zaposlenika, uz suglasnost načelnika ili čelnika pojedinih organa državne uprave i, dakako, samog djelatnika. Kad je riječ o objektiviziranim kriterijima za provjeru znanja državnih službenika, smatraju da bi trebalo zadržati institut stručnog ispita. To bi trebalo biti jamstvo građanima da su službenici u državnoj upravi osposobljeni za kvalitetno postupanje u zaštiti ili ostvarivanju njihovih prava (npr. za provođenje upravnih postupaka i sl.).

Namjera je predlagatelja da dobro normativno pozicionira ulogu i poziciju državnih službenika, ali oni ne bi trebali biti nedodirljivi u odnosu na druge zaposlenike u Hrvatskoj.

Arlović je upozorio i na to da u Zakonu nije predviđen institut suspenzije, za slučaj da se državnog službenika zatekne u obavljanju poslova na štetu državnog tijela ili, još gore, na štetu građana. Ukazao je i na nelogičnost u članku 135. Prijedloga zakona, koji obvezuje Vladu da prije početka njegove primjene doneše niz podzakonskih propisa, počevši od etičkog kodeksa, uredbi o klasifikaciji radnih mjesta i plaćama namještenika, itd. Izgleda da autori ovog Zakona zaboravljaju na činjenicu da je Ustavom propisano da svi ti akti moraju biti objavljeni u Narodnim novinama, što je teško izvedivo dok se zakon ne počne primjenjivati. Pitanje je i hoće li Vlada u tako kratkom roku (6 mjeseci od njegova stupanja na snagu) uspjeti sistematizirati i razraditi radna mjesta u pravosuđu, u Stručnoj službi Sabora i dr. te obaviti zadaće predviđene člancima 136., - 138. i 140. Riječ je, naime, o usklađivanju uredbi o unutarnjem ustrojstvu državnih

tijela, te propisa kojima je uređen status pojedinih državnih dužnosnika, imenovanju predsjednika i članova Odbora za državnu službu, osnivanju službeničkih sudova, itd. Sve to upućuje na zaključak da predloženi zakonski tekst treba temeljito doraditi do drugog čitanja, da bi se mogao usvojiti i uspješno primijeniti u Hrvatskoj kao zakonodavni instrument, zaključio je Arlović.

Isključiti utjecaj politike

Klub zastupnika DC-HSLS-a pozdravlja donošenje ovog važnog zakona koji spada u skupinu propisa koji bi trebali brže i efikasnije pokrenuti Hrvatsku, rekao je **Franjo Piplović**. Podsjetio je na činjenicu da je u predizbornoj kampanji za ovaj saziv Hrvatskog sabora gotovo svaka politička stranka spominjala reformu državne uprave. Ta je reforma sada u tijeku i trebalo bi izbjeći politiziranje oko toga, kako bi Hrvatska dobila doista kvalitetan zakon po njenoj mjeri. Naime, dosad su se najčešći prigovori građana, ali i naših promatrača iz EU, svodili na to da se u državnu službu primaju nedovoljno sposobni i stručni kadrovi, i to nerijetko temeljem podobnosti, da se u sve to previše upliće politika, da često dolazi do sukoba interesa, što pogoduje i širenju korupcije u društvu, itd. Jedan od prigovora je i da je državna služba neprivaćna zbog nestimulativnih plaća i da je karijera državnih službenika u Hrvatskoj nesigurna. I sam predlagatelj je, očito, svjestan svih tih opasnosti i zato predlaže da ovaj zakon stupi na snagu tek od 1. siječnja 2006. (u međuvremenu treba donijeti brojne podzakonske akte). Međutim, njegovim donošenjem nećemo se preko noći riješiti ovoga društvenoga i povijesnog balasta kojeg imamo.

Prema predloženom, primanje djelatnika u državnu službu temeljilo bi se na američkom sistemu. To znači da bi presudnu ulogu trebalo imati znanje kandidata, odnosno verificirana školska sprema, te sposobnosti i vještine koje bi se utvrđivale testiranjem. Jedan od uvjeta je i stručno znanje stečeno radnim iskustvom u struci, što je vidljivo iz osobnog

očividnika državnih službenika. Daka-ko, ovaj sistem isključuje politiku u postupku njihova primanja u službu, no s obzirom na negativna iskustva pitanje je hoćemo li se moći obraniti od dosadašnje prakse.

Državni službenici ne smiju biti nedodirljivi

Po mišljenju zastupnika DC-a i HSLS-a, djelotvornost ovog zakona bila bi puno veća, kada bi se donio sličan propis kojim bi se regulirala služba u lokalnoj upravi i samoupravi. Sudeći po predloženim rješenjima, jasna je namjera predlagatelja da dobro normativno pozicionira prava i dužnosti, odnosno ulogu i poziciju državnog službenika, kako bi se osnažio ugled države. Međutim, državni službenici ne bi trebali biti nedodirljivi u odnosu na druge zaposlenike u Hrvatskoj, jer bi se mogli otuđiti i od javnosti te postati pravi birokrate, sa svim negativnim sociološkim konotacijama.

Očito je da se ni donošenjem novog Zakona neće riješiti problem nestručnih i nesposobnih službenika i namještenika postavljenih političkom voljom, kao i onih koji će se na isti način zaposliti u državnoj upravi do početka njegove primjene.

S tim u svezi Piplović je konstatirao da "bodu u oči" rješenja u članku 9. koji propisuje da državnim službeniku moraju biti osigurani potrebni organizacijski i tehnički te zdravi uvjeti rada i sl. (takva rješenja nisu predviđena za zaposlene u drugim poduzećima).

Po mišljenju njegovih stranačkih kolega trebalo bi precizirati odredbu stavka 2. u članku 13. koji govori o tome da državni službenici ne smiju biti na vodećim ili najvišim izvršnim dužnostima u političkim strankama. Rješenja predviđena člancima 33-38. smatraju odli-

čnim, ali upozoravaju na to da se doimaju prilično utopistički. Dobro je, inače, da je u Zakon ugrađeno poglavlje kojim se regulira sprječavanje sukoba interesa u državnoj službi upravi, jer u tom segmentu vlada veliki sukob interesa, počevši od lokalne pa do više državne razine (istoimeni zakon odnosi se samo na državne dužnosnike).

Zastupnici DC-a i HSLS-a pozdravljaju i odredbu članka 46. prema kojoj državni dužnosnik ne može biti raspoređen na radno mjesto državnog službenika bez natječaja i postupka utvrđenog natječajem. Podupiru i rješenje predviđeno člankom 49., koji predviđa da se plan prijama u državnu službu objavljuje u "Narodnim novinama" (trebalo bi definirati koliko vremena prije objave natječaja), najmanje jednom dnevnom listu i na web stranici središnjeg tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose. Potaknut odredbama članka 87. i drugih koji se odnose na ocjenjivanje rada i učinkovitosti državnih službenika Piplović je upitao ima li javnost mogućnost ocjenjivati njihov rad. Primijetio je, također, da su državni službenici privilegirani u odnosu na druge građane u Hrvatskoj, aludirajući pritom na zakonsku odredbu koja predviđa da će se onaj koji dobije nezadovoljavajuću ocjenu biti upućen na dodatno stručno osposobljavanje, ili premješten na drugo radno mjesto.

Uprava mora biti depolitizirana, stručna, efikasna i pristupačna

Spora, troma, glomazna i k tome nestručna, ali bahata državna uprava, izvor su ogorčenja građana svake države, pa tako i Hrvatske, kaže **Ljubica Lalić (HSS)**. I prošla Vlada uočila je potrebu reforme tog sektora, tako da uprava postane depolitizirana, stručna, efikasna i pristupačna. U tu svrhu je krajem 2002. godine, u suradnji s Europskom komisijom, pokrenut projekt "CARDS 2001 - potpora reformi državne uprave", čiji su osnovni ciljevi: modernizacija službeničkog zakonodavstva, jačanje orga-

nizacijskih i kadrovskih kapaciteta središnjeg tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose te uspostavljanje cjelovitog sustava izobrazbe državnih službenika i namještenika. Unatoč tome do reforme nije došlo, i građani su opravdano svoju ljutnju i nezadovoljstvo funkcioniranjem državne uprave prenijeli na državnu vlast koja je nije uredila. Bilo bi pogrešno reći da nije bilo pokušaja u tom pravcu, kaže zastupnica. Primjerice, 2001. godine donesen je Zakon o državnim službenicima i namještenicima kojim se uređuju njihov položaj, prava, obveze i odgovornosti, a i plaće. Predlagatelj novog Zakona ima puno zamjerki na taj propis, ali očito je da se ni njegovim donošenjem neće riješiti problem nestručnih i nesposobnih

Ovaj Zakon je nedorečen, a najveća mu je mana što previše toga prepušta Vladi da regulira svojim uredbama.

službenika i namještenika postavljene političkom voljom, kao i onih koji će se na isti način zaposliti u državnoj upravi do početka njegove primjene, 1. siječnja 2006. Ako postoji iskrena volja da se isključi uplitanje politike u postupke prijema djelatnika, onda to treba učiniti odmah, bez odgode, te pronaći mehanizme uklanjanja onih koji su već postavljeni, samo zato što su politički podobni. Očito je, međutim, da te volje nema, i dok god je tako globalna ocjena će biti da je državna uprava nestručna, nesposobna i korumpirana. To je nepravedno prema svim stručnim i savjesnim službenicima koji samozatajno, u nezadovoljavajućim uvjetima i za malu plaću, svojim radom štite ugled države i državne vlasti u cjelini. Oni imaju pravo na skidanje stigme, ali i građani imaju pravo na stručnu i efikasnu upravu. Zbog toga nam je i potrebna reforma, naglašava zastupnica.

Predlažući novi Zakon Vlada samo odgađa rješenje evidentnog problema, a da ničim ne jamči da ćemo imati manju

i jeftiniju, ali efikasniju i stručniju državnu upravu. Čak, štoviše, stječe se dojam da će upravo ovaj Zakon, umjesto reformiranja zamrznuti postojeće stanje, jer nam ne daje razloge za optimizam glede depolitizacije postavljanja državnih službenika. Neuobičajeno je, pa i nedopustivo, da propis koji nosi naziv Zakon o državnoj službi ne uređuje u potpunosti sve odnose iz te domene, već previše toga prepušta Vladi da regulira svojim uredbama - od prijema u državnu službu pa do klasifikacije radnih mjesta, uvjeta za napredovanje državnih službenika i njihovih plaća. Teško je vjerovati da će se na taj način isključiti utjecaj politike na zapošljavanje i rad državnih službenika, što znači da se ovako koncipirani Zakona ne može podržati, zaključila je zastupnica.

Zakon nedorečen, previše toga prepušta se Vladi

Na spomen državnog službenika obično zamišljamo činovnika za šalterom koji od nas neprestano traži da mu dostavimo nove i nove dokumente po kojima moramo polijepiti državne biljege, konstatirao je **Nenad Stazić (SDP)**. Pritom zaboravljamo da najčešće nije kriv taj službenik ili namještenik, nego da cijeli sustav uprave nije dobro umrežen te da se država ne trudi da izađe ususret građanima. Osim toga, nerijetko zaboravljamo da su državni službenici i oni agenti POA-e koji su ispitivali novinarku Puljiz. Ni najbolji zakon neće moći riješiti pitanje političke volje da se odustane od toga da politika utječe na rad službenika i namještenika, napominje zastupnik. Uostalom, ovaj Zakon je nedorečen, a najveća mu je mana to što previše toga prepušta Vladi. Vrhunac je glava 13. koja sadrži jedan jedini članak (122.) kojim se propisuje da klasifikaciju radnih mjesta i plaće namještenika Vlada RH uređuje svojom uredbom. I ne samo to. Ta je odredba u koliziji s člankom 133., u kojem stoji da danom početka primjene ovog Zakona prestaje važiti Zakon o državnim službenicima i namještenicima, osim odredaba kojima se uređuju njihove plaće (ostaju na

snazi do stupanja na snagu posebnog zakona).

U nastavku je upozorio i na neusklađenost članaka 86. i 93. zakonskog prijedloga. U prvom piše da državni službenik može biti unaprijeđen ako njegov rad najmanje dva puta uzastopno bude ocijenjen kao izvanredan odnosno odličan, dok u drugom stoji da je pozitivna ocjena rada jedan od uvjeta za napredovanje. Znam da o državnim službenicima u javnosti ne vlada osobito dobro mišljenje, ali nije mi jasno da predlagatelj u članku 17. nije mogao naći prikladniji izraz, nego je napisao da državni službenik ne smije zlostavljati stranke, negodovao je Stazić. Budući da se predviđa da će se novi Zakon početi primjenjivati tek od 1. siječnja 2006., izgleda da si je Vlada ostavila vremena da "pomete sve koje misli pomesti, a onda da petrificira stanje". Uostalom, to se već jednom dogodilo u pravosuđu, za vrijeme prve HDZ-ove administracije, kada su potjerani svi kvalitetni suci. Na njihova mjesta dovučeni su "kojekakvi Lozine i njima slični" kojima je dana doživotna funkcija, tako da je u pravosuđu nerješiv problem nekompetentnih i nedovoljno obrazovanih sudaca.

Budući da bi se novi Zakon počeo primjenjivati tek od 1. siječnja 2006., izgleda da si je Vlada ostavila vremena da "pomete sve koje misli pomesti, a onda da petrificira stanje".

U zaključnom dijelu izlaganja podsjetio je na riječi premijera Sanadera s početka mandata, kako neće biti revanšizma, već će se samo ispravljati nepravde. Da bi ilustrirao kako HDZ ispravlja nepravde, spomenuo je slučaj s izborom ravnatelja Centra za rehabilitaciju "Mala Terezija" u Vinkovcima. Umjesto da se na tu funkciju imenuje privremena ravnateljica gospođa Birač, koja je 7 godina volonterski vodila taj Centar i ima sve stručne reference, novo Upravno vijeće se odlučilo za osobu koja

nema nikakvog iskustva s populacijom korisnika. Riječ je, naime, o socijalnoj radnici iz Brčkog koja se bavila prognamicima i izbjeglicama, a u Centru nema niti jednog defektologa koji bi radio s mentalno retardiranim osobama i oboljelima od cerebralne paralize. Sudeći po ovom primjeru, može se očekivati da će se na isti način ispravljati nepravde do 1. siječnja 2006., kaže zastupnik. Najavio je da zbog toga, a i činjenice da se u sabornici falsificira kvorum, neće glasovati za ovaj Zakon.

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) rezolutno je opovrgnula njegovu tvrdnju da će hrvatska Vlada do stupanja na snagu ovog Zakona napraviti čistku. Ako ne vjerujete, pitajte u Ministarstvu vanjskih poslova koga je to ova Vlada smijenila od 23. studenoga 2003. godine, za razliku od bivše koalicijske Vlade, koja je u roku od 6 mjeseci smijenila 39 veleposlanika i generalnih konzula, ravnatelje bolnica, hrvatske policajce, pa i one koji su na Markovu trgu prosvjedovali punih 509 dana, časnike Hrvatske vojske pod firmom reorganizacije tog sektora, itd.

Što prije uspostaviti odgovarajući sustav nagrađivanja

O važnosti ovog Zakona najbolje govori činjenica da državnu upravu ovaj Sabor građani, potencijalni investitori i gospodarstvenici u Hrvatskoj smatraju ograničavajućim čimbenikom za razvoj zemlje, pogotovo kad je riječ o njenoj konkurentnosti u odnosu na zemlje EU, naglasio je **Josip Leko (SDP)**. O tome koliko Vlada, kao predlagatelj, vjeruje u ovaj Zakon, najbolje pokazuje odredba o njegovu stupanju na snagu od 1. siječnja 2006. To znači da ni ona ne vjeruje da se državna uprava, taj pregolemi i pretromi sustav, može brzo promijeniti. S druge strane, državni službenici zbog prilagodbe zakonodavstva EU imaju sve više posla, a nisu adekvatno nagrađeni, nemaju odgovarajuće uvjete rada, i ne radi se na njihovu osposobljavanju (u Zakonu nije ni spomenuta edukaci-

ja kadrova). Osim toga, ograničavajući faktor državne uprave je i nestalnost njene organizacije, budući da svaka nova vlada najprije ide na reorganizaciju. Državni službenici nemaju osiguranu ni sudsku zaštitu svojih prava, podsjeća Leko.

Sve dok se ne omogući da se u državnu upravu angažiraju specijalizirani stručnjaci, dobivat ćemo nekonzistentne i neodgovarajuće zakonske prijedloge, upozorava zastupnik. Stoga ne smijemo čekati naredne dvije godine da se uspostavi odgovarajući sustav nagrađivanja u tom sektoru. Odmah valja predvidjeti kako se u upravi može napredovati, osigurati sredstva za kompjutere i druga tehnička pomagala te stručnu literaturu, i dr.

Sve dok se ne uspostavi odgovarajući sustav nagrađivanja, što bi omogućilo da se u državnu upravu angažiraju specijalizirani stručnjaci, dobivat ćemo nekonzistentne i neodgovarajuće zakonske prijedloge.

Po mišljenju zastupnika najvažniji dio uprave je inspeksijski nadzor, a nije siguran postoji li uopće i kako djeluje upravna inspekcija. Nije mu jasno ni kakav to specijalni status traži predlagatelj za državno tijelo koje će se brinuti o državnoj upravi. Na kraju je predložio da se ova rasprava tretira kao prvo čitanje ovog zakonskog propisa, te da se konačnim prijedlogom zakona obuhvati i lokalna te regionalna uprava, kako bi se vidjela hijerarhija i stupnjevanje tih odnosa.

Obuhvatiti i činovnike na lokalnoj razini

Prema obrazloženju predlagatelja, glavni cilj predloženog zakona je profesionalizacija i depolitizacija državne uprave, konstatirao je **Nikola Vuljanić (HNS)**. Dakako, to je pohvalno, ali njegove odredbe bi se trebale odnositi i na

činovnike lokalne i regionalne samouprave.

U nastavku se osvrnuo na pojedine članke tog propisa. Sugerirao je, ponajprije, da predlagatelj precizira odredbu stavka 2. u članku 3., tako da bude razvidno do koje razine državni službenik ne smije sudjelovati u politici. Zatražio je i da se odredba članka 24. st. 3., u kojoj stoji da državni službenik za vrijeme neopravdanog odsustva s rada nema pravo na plaću, uskladi s kaznenim odredbama. Njima je, naime, kao najveća kazna za laku povredu radne discipline predviđeno oduzimanje 10 posto od plaće.

Među ostalim, ukazao je na to da je odredba stavka 1. u članku 46. (precizira da državni dužnosnici ne mogu biti raspoređeni na radna mjesta državnih službenika bez javnog natječaja) u koliziji s nedavno izmijenjenim Zakonom o sudovima. Naime, tim je zakonom regulirano da se novoustoličeni tajnik Vrhovnog suda, nakon prestanka mandata, može vratiti na službeničko mjesto u Ministarstvu pravosuđa.

Smanjit će se broj državnih dužnosnika

Na početku svog izlaganja **Rade Ivas (HDZ)** je podsjetio na to da su prava, obveze i odgovornosti državnih službenika i namještenika, te njihove plaće, uređeni Zakonom o državnim službenicima i namještenicima koji je Sabor donio 2001. godine. Prihvaćanjem predloženog Zakona broj državnih dužnosnika bi se zasigurno znatno smanjio, jer bi taj status zadržali samo ministri, državni tajnici i ravnatelji državnih upravnih organizacija. To znači da dužnosnička prava više ne bi imalo stotinjak pomoćnika ministara, tajnici ministarstava, predstojnici Vladinih ureda, ravnatelji agencija, itd. Da se svi oni, nakon njihova "prevođenja" u status državnih službenika ne bi razbježali, zakonodavac im nudi prijelazno razdoblje u kojem bi ostvarivali prava na osobni dohodak prema dosadašnjim rješenjima (dok se ne donese novi Zakon o plaćama državnih službenika). Tajnike ministarstva

va i pomoćnike ministara Vlada više neće moći imenovati bez prethodnog natječaja, koji prema prijedlogu može biti otvoren ili interni. Dakako, na te položaje moći će imenovati samo profesionalne državne službenike najvišeg ranga, odnosno iz kategorije čelnika. U obrazloženju predlagatelja naglašava se da je postavljanje pomoćnika i tajnika u ministarstvima jedno od važnih pitanja, jer se želi izbjeći politički utjecaj na upravljanje državnim službama i postavljanje državnih službenika po političkoj osnovi.

Pravila ponašanja državnih službenika

Zanimljive su i zakonske odredbe koje se odnose na ponašanje državnih službenika, kaže zastupnik. Propisano je, naime, da se oni moraju ponašati na način da ne umanjuju svoj i ugled državne službe, te da ne dovode u pitanje svoju nepristranost u postupanju. No, to nije sve. Zakon im diktira i kako će se ponašati u privatnom životu. Konkretno, nalaže im da izbjegavaju izlaganje situacijama ili ponašanje koja ne odgovaraju vodećim etičkim načelima i vrijednostima i može štetiti ugledu i interesu državne službe, ali ne precizira kakve su to situacije i koja načela.

Napokon je došao trenutak da stručno znanje, sposobnost, obrazovanje, te kultura rada i ponašanja postanu dominantni kriteriji za rad u državnoj službi.

Po svemu sudeći, ovim zakonskim prijedlogom bi se trebala uvesti pravila igre u državnoj službi koja bi vrijedila duže razdoblje. Iako su odredbe o imenovanju tajnika i pomoćnika ministara najškakljivije, većina zakonskih odredbi odnosi se na prava i obveze gotovo 65 tisuća zaposlenika u državnoj upravi. Među ostalim, regulira se način njihova prijama u službu, mogućnost napredovanja, a prvi put u hrvatskom zakono-

davstvu uvodi se i sprječavanje sukoba interesa za državne službenike. Sve u svemu, ponuđeni zakonski prijedlog je dobra osnova za raspravu, zaključio je Ivas.

Dobra polazna osnova

Po riječima **Božice Šolić (HDZ)** napokon je došao trenutak da stručno znanje, sposobnost, obrazovanje, te kultura rada i ponašanja postanu dominantni kriteriji za rad u državnoj službi. To će biti efikasna brana sustavu podobnosti i poslušnosti, napredovanju nesposobnih zbog osobnih veza i zasluga, nepotizmu, itd. Jedino poštivanje zakonskih i profesionalnih kriterija može osigurati državnu upravu dostojnu značaja i tradicije hrvatskih državnih institucija, naglašava zastupnica.

Predloženi Zakon je dobra polazna osnova u nastojanju da se naša državna uprava kvalitetom približi europskim standardima.

Nema sumnje - kaže - da u normativnoj infrastrukturi hrvatske državne uprave treba napraviti promjene, ali one ne smiju biti izraz i posljedica trenutnih političkih, personalnih ili nekih drugih razloga. One moraju biti rezultat nastojanja da se zakonodavna materija državne uprave uredi u skladu s rezultatima stručne raščlambe te novih spoznaja upravne znanosti i provjerenim načelima te rješenjima iz prakse. U svakom slučaju, valja stvoriti pretpostavke sustava napredovanja i stimuliranja djelatnika, radi veće učinkovitosti i što kvalitetnijeg

ostvarivanja zadaća državne uprave u Republici Hrvatskoj,

Sudeći prema predloženim rješenjima, namjera je zakonodavca reformiranje i moderniziranje državne uprave, uz smanjenje javnih troškova te jačanje i upravljanje javnim sektorom. Osim toga, žele se popraviti nedostaci uočeni tijekom primjene važećeg Zakona o državnim službenicima i namještenicima iz 2001. godine. Naime, primjenom tog zakona i podzakonskih akata došlo je do degradacije u materijalnom statusu dobrog dijela službenika i namještenika. Posljedica toga je i odljev kvalitetnih kadrova iz državne uprave, koja je postala neatraktivna za mlade i stručne ljude.

Kako reče, posebno podržava uvođenje klasifikacije radnih mjesta prema standardnim mjerilima za sva državna tijela. Mišljenja je da bi to pitanje trebalo potpunije normativno urediti, odnosno da bi zvanja i položaje unutar pojedinih kategorija radnih mjesta trebalo regulirati Zakonom, a ne uredbom Vlade. To je, naime, temeljno pitanje koje će odrediti budući status službenika u državnoj službi, napominje zastupnica. Smatra, također, da bi programe izobrazbe za svoje službenike trebala provoditi državna tijela, u suradnji sa središnjim tijelom državne uprave nadležnim za službeničke odnose.

Na kraju je zaključila da je predloženi Zakon dobra polazna osnova u nastojanju da se naša državna uprava kvalitetom približi europskim standardima, pogotovo kad je riječ o njenoj učinkovitosti u ulozi servisa građana.

Riječ predlagatelja

Ova duga rasprava u ovako kasne sate najbolji je pokazatelj da nam je

svima stalo da hrvatska državna služba bude bolja nego što je to sada, i da bude generator a ne kočnica razvoja, konstatirao je **Antun Palarić**. Nema sumnje, međutim, da je riječ o solidnoj državnoj upravi koja je uspjela prebroditi i sve napore rata i porača, i koja uspješno provodi projekte približavanja EU. To, međutim, ne znači da stanje u tom sektoru ne može biti i bolje. Namjera nam je bila da ovim zakonom, sukladno europskim standardima, učinimo korak dalje, tako da ćemo za drugo čitanje pripremiti još bolji zakonski tekst. Dakaiko, neka rješenja morat ćemo primijeniti na način kako se to prakticira u Europi. A što se tiče zamjerki da se rješavanje mnogih pitanja prepušta uredbama Vlade, valja napomenuti da se već uvelike radi na edukaciji državnih službenika, radi pripreme za europske integracije. Svi pripravnici koji su ove godine primljeni u državnu službu prolaze odgovarajući trening odmah na početku, u organizaciji Centra za stručno usavršavanje državnih službenika pri Središnjem državnom uredu za upravu. Realizaciji tog projekta trebala bi pridonijeti i očekivana donacija u okviru projekta "CARDS", napominje Palarić.

Na kraju je zahvalio sudionicima u raspravi na korisnim primjedbama. Obćao je da će ih Vlada razmotriti zajedno sa stranim konzultantima i ekspertima i, po mogućnosti, ugraditi u konačni zakonski tekst.

Nakon ove rasprave prešlo se na izjašnavanje o Prijedlogu zakona. Ishod - prihvaćen je većinom glasova nazočnih zastupnika (79 "za" i 6 "suzdržanih"). Primjedbe, prijedlozi i mišljenja iz rasprave proslijeđeni su predlagatelju, radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

M.Ko.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PUTNIM ISPRAVAMA HRVATSKIH DRŽAVLJANA

Predlagatelj je Vlada RH.

Državni tajnik Ministarstva unutarnjih poslova **Ivica Buconjić** rekao je da se ovim Prijedlogom ukida jedan relikv u Zakonu o putnim ispravama, izlazna viza, budući da Vlada smatra da je ovaj institut apsolutno nepotreban. Naime, ni jedna europska država nema izlaznu vizu, jer postoje drugi mehanizmi kojima se može kontrolirati izlazak državljanina određene

zemlje kojima treba na neki način uskratiti izlazak. "Predložimo da se donese ovaj Zakon kojim bi se taj recidiv prošlosti, izlazna viza, ukinuo", rekao je Buconjić.

Raspravu je proveo **Odbor za zakonodavstvo** koji podupire donošenje Zakona, te **Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** koji također prihvaća Prijedlog ovog zakona u tekstu kako je predložen od predlagatelja.

Zastupnici su većinom glasova, sa 78 glasova "za" i 2 "suzdržana" prihvatili Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o putnim ispravama hrvatskih državljanina, u prvom čitanju, a sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O JAVNIM CESTAMA

Iznos amortizacije u djelokrugu Vlade

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom su glasova donijeli Zakon o javnim cestama u tekstu kako ga je predložila Vlada Republike Hrvatske, a koji je podnjet u skladu s procedurom po hitnom postupku. Osim što se preciziraju i objedinjavaju predložene odredbe kojima se uređuje razvrstavanje, planiranje, građenje, rekonstrukcija i održavanje javnih cesta, ova se materija usklađuje sa zakonodavstvom Europske unije.

O PRIJEDLOGU

Ovaj zakonski prijedlog Vlada Republike Hrvatske podnijela je po hitnom postupku, a uvodna objašnjenja podnio je državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, **Zdravko Livaković**. Napomenuo je da je donošenje rečenog zakona predviđeno planom usklađiva-

nja zakonodavstva Republike Hrvatske s propisima Europske unije za 2004. godinu. Na snazi je Zakon o javnim cestama, koji je već četiri puta mijenjan i značajno dopunjavan, osobito u pogledu upravljanja javnim cestama, te financiranja građenja i održavanja javnih cesta.

Bit zakona i sve kvalitetne odredbe praktički ostaju iste, a usklađenje s propisima EU očituje se u jednom, ali važnom detalju. Radi se o nakani za korištenje državnih cesta kao izvoru koji je predviđen za financiranje javnih cesta u Republici Hrvatskoj.

Strana vozila, autobusi i kamioni kada ulaze u Hrvatsku, temeljem Pravilnika o naknadi za ceste za strano motorno vozilo, moraju platiti određeni iznos naknade za korištenje naših cesta. Ove su obveze regulirane Pravilnikom, koji proizlazi iz Zakona o cestovnom prometu, koji je nedavno usvojen u Hrvatskom saboru.

Time je postignuto usklađenje pošto je korištenje cesta odnosno autocesta, uređeno Pravilnikom o naplati cestarine. Osim toga, određena su poboljšanja predviđena i u dijelu kojim se regulira pitanje amortizacije javnih cesta. Obavljenim revizijama u trgovačkim društvima Hrvatskih cesta i Hrvatskih autocesta, uočeno je da taj detalj nije dobro uređen. Zato se ovim prijedlogom propisuje da visinu amortizacije više ne određuje uprava Hrvatskih autocesta, Hrvatskih cesta i ravnatelj županijskih uprava za ceste po vlastitom nahođenju. Za ove se poslove ovlašćuje Vlada Republike Hrvatske, i to za utvrđivanje amortizacije za pojedine skupine javnih cesta. Također se uvodi i četvrta kategorija javnih cesta, odnosno autocesta budući da je značajno izrađena mreža autocesta u Hrvatskoj. Novost predstavlja i ukidanje mogućnosti koncesioniranja cestovnih objekata na županijskim

i lokalnim cestama. Kao razlog navodi se činjenica da te ceste nemaju dovoljnu količinu prometa koji je važan za koncesiju za izgradnju takvih objekata. U takvim se okolnostima onda uvjetuju jamstva lokalne samouprave, županija ili države u smislu količine prometa koji jamči prihod i isplatu koncesije. Osim toga, na županijskim i lokalnim cestama promet se ne smije ograničavati samo na motorna vozila, već treba uz ograničenje brzine omogućiti i mješoviti promet. Prilikom izgradnje priključaka i prilaza na javnu cestu, predloženo je utvrđivanje prethodne suglasnosti gradskih poglavarstava. U nedostatku detaljnih prostornih planova unutar građevinskih područja, često se događa situacija da se prilikom izgradnje priključka ne poštuju odredbe prostornih planova. One se istovremeno tumače dosta ekstenzivno, tako da ovdje uvodimo traženje prethodne suglasnosti gradskog poglavarstva kao eksponenta jedinice lokalne samouprave. U njoj se nadležnosti po Ustavu nalaze i poslovi vezani uz uređenje prostora na vlastitom području. Također se utvrđuju nužni radovi održavanja javnih cesta prilikom štrajka radnika, trgovačkih društava koji upravljaju javnim cestama. Istovremeno se uvodi i obveza formiranja vođenja podataka o javnim cestama pri Hrvatskim cestama, i to kao jedinstvene baze podataka, zaključio je predstavnik predlagatelja. Nakon njegovog izlaganja predsjedavajući je riječ dao predstavnicima klubova parlamentarnih stranaka.

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu očitovali su se i predstavnici nadležnih radnih tijela. **Odbor za zakonodavstvo** podupro je donošenje ovoga Zakona, ne protiveći se prijedlogu da se primijeni hitni postupak. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor za zakonodavstvo podnio je više amandmana kojima se uređuje nomotehnički izričaj. Ovi, kao i svi ostali amandmani koje su podnijeli ostali odbori, klubovi zastupnika i zastupnici, citirani su prilikom očitovanja predstavnika predlagatelja, u završnom dije-

lu teksta uoči glasovanja o podnijetom zakonskom prijedlogu.

Odbor za pomorstvo, promet i veze predloženi je tekst razmotrio kao matično radno tijelo, ne protiveći se primjereni hitnog postupka. U raspravi koja je uslijedila nakon izlaganja predstavnika predlagatelja, izraženo je mišljenje da bi trebalo definirati da županijske uprave za ceste, sukladno Zakonu o ustanovama, imenuje Upravno vijeće za ceste radi obavljanja nadzora nad trošenjem sredstava. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno predložio Saboru donošenje Zakona o javnim cestama s amandmanom koji se odnosi na članak 60. zakonskog teksta.

Odbor za europske integracije proveo je raspravu kao zainteresirano radno tijelo, podržavajući prijedlog da se Zakon donese po hitnom postupku. Nakon provedene rasprave jednoglasno je utvrdio da je Konačni prijedlog zakona o javnim cestama, usklađen s pravnom stečevinom Europske unije, te da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. **Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** raspravljao je u svojstvu zainteresiranog radnog tijela. U raspravi je konstatirano da gradovi ne ostvaruju nikakve prihode s osnove korištenja javnih cesta, iako imaju značajne izdatke za javnu rasvjetu i održavanje zelenih površina. Zato bi trebalo osigurati da se prihodi od korištenja javnih cesta prerasporede, na način da i gradovi sudjeluju u njihovoj raspodjeli. Izneseno je mišljenje prema kojem nije potrebno da ministar propisuje uvjete i način korištenja cestovnog zemljišta, uvjete i postupak povjeravanja, te prava i obveze u svezi s obavljanjem pratećih djelatnosti (ugostiteljstvo, benzinske postaje, servisi i dr.) na cestovnom zemljištu kako se predlaže člankom 46. Konačnog prijedloga ovoga Zakona. Izneseno je i mišljenje prema kojem bi i nerazvrstane ceste trebale biti predmet Zakona o javnim cestama. Nakon provedene rasprave Odbor je većinom glasova odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o javnim cestama.

RASPRAVA

Prvi je u ime Kluba zastupnika IDS-a govorio zastupnik **Damir Kajin**. On se usprotivio soluciji da se izgrađene ceste daju u koncesiju.

Dvojbena korist koncesije za Tunel Učka

Njih su izgradili hrvatski građani pa zbog jednokratnog prihoda ne zaslužuju takvu avanturu. Pojasnio je detalje oko davanja u koncesiju ceste Učka-Pazin-Vodnjan francuskom koncesionaru u trenutku potpune izolacije Republike Hrvatske. Ondašnje političko vodstvo ustupilo je na 14 godina upravljanje tunelom Učka, a time je koncesionar dobio i enormna sredstva iz državnog proračuna kako bi se spomenute dionice mogle graditi. Da su ova sredstva data hrvatskim građevinarima, već smo mogli imati navedenu dionicu kompletno dovršenu. Na svu sreću, troškovi za gradnju radikalno su smanjeni 2003. godine, a prva faza brze ceste do Kanfanara morala bi biti gotova u svibnju ove godine. Međutim, treba znati da cijena autoceste Rijeka-Zagreb iznosi 56 kuna, a samo prolaz kroz tunel Učka plaća se enormnih 27 kuna.

Koncesije nisu najbolje rješenje za izgrađene prometnice, lovišta ili teritorijalne vode za ribolov.

Analizirao je zatim koje se uopće dionice u Hrvatskoj mogu dati u koncesiju, upozoravajući da znamo valjda i sami upravljati onim cestama koje smo umjeli samostalno izraditi. Napomenuo je da Europa zasigurno ima dobrih rješenja na koje se moramo ugledati, ali to ne znači da moramo ustupiti i koncesije nad izgrađenim prometnicama, lovišta ili teritorijalne vode za ribolov. Pojedine dionice autoceste mogu se graditi i nešto duže vremena, ali potrebno je zaposliti hrvatsku operativu, te pokrenuti mehanizme gradnje na ovim prostorima. Zbog malog broja vozila nitko nije zainteresi-

ran za upravljanje nad trasom autoceste Zagreb-Split. Naglasio je zatim da je po frekventnosti prometa nakon Istarskog ipsilona značajna dionica autoceste koja ide od Zagreba do Lipovca, pogotovo nakon otvaranja Srbije. Ni ovu dionicu ne bi trebalo davati u koncesiju, naglasio je zastupnik Kajin. Hrvatska mora štiti vlastite interese, jer je to ujedno i jamstvo jeftinije cijene ovih usluga. Treba ujedno upozoriti na negativna iskustva ljudi iz Istre, koji su se na sličnoj suradnji itekako "opekli".

Analizirao je zatim pojedine članke u predloženom tekstu, podržavajući članak 27. Njime se utvrđuje, da ako korisnik izvlaštenja želi stupiti u posjed nekretnina prije pravomoćnosti rješenja o izvlaštenju, podnosi zahtjev za stupanje u posjed nadležnom uredu državne uprave u županiji. Mi moramo ubrzati izgradnju i zakonom naznačiti da je gradnja cesta javni interes. To nitko ne smije sprečavati, iako će biti građana koji su protiv izgradnje bilo kakvih cesta, vodovoda, elektro postrojenja ili plinskih instalacija. Međutim, činjenica je da navedene instalacije predstavljaju komunalnu infrastrukturu od najšireg državnog interesa, pa pojedinac ne može priječiti svekoliku korist čitave zajednice. Obeštećenje istovremeno mora biti primjereno i humano, ukoliko se neka od infrastruktura gradi na privatnom zemljištu. Vraćajući se na situaciju oko tunela kroz Učku, založio se i za postojanje zamjenskog prolaza, jer prolaz kamionima nije moguć preko Lovrana i Opatije za Rijeku i Zagreb. Zatražio je zatim da se precizira i nadopuni članak 37., stavak 2, te članak 42., stavci 2. i 3. Tu se radi o plakatiranjima i nekim ovlastima kojima ne bi trebalo zamarati ministra. Članak 48. govori o koncesiji, a Klub zastupnika IDS-a već je najavio da se protivi takvom ponašanju na već izgrađenim prometnicama. No bit ovoga zakonskog prijedloga, svakako je članak 64. kojim će se u dogledno vrijeme po litri benzina izdvajati iznos od 0,60 lipa za Hrvatske autoceste, te 0,60 lipa za Hrvatske ceste d.o.o. Iz ove naknade, dio bi trebao ići i za županijske ceste, jer će se time napraviti dosta prometnica

po cijeloj Republici Hrvatskoj. Iako će i to predstavljati dodatan udar na postojeći standard i cijenu goriva, bez ovakvih mjera izostala bi daljnja gradnja na cestovnoj infrastrukturi.

Na kraju izlaganja založio se i za uvođenje reda oko cijene plavog diesela, jer nije moguće da se ovolika količina troši samo za traktore i ribarske brodove. Ostatak se troši uglavnom u graditeljstvu i tu treba uvesti reda, zaključio je zastupnik Kajin.

Gradovi i općine dobivaju nove obveze

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je zastupnik **Zvonimir Mršić**. On smatra da se ovdje radi o tipičnom anti-gradskom zakonu, jer se njegovim tekstom gradovima i općinama ponovno nameću nove obveze, a sustežu bilo kakvi prihodi. Svi prihodi koji proizlaze iz korištenja objekata odnosno javnih cesta, odlaze u županije i Hrvatske ceste, odnosno državni proračun. To se uočava i prilikom razvrstavanja javnih cesta na autoceste, državne ceste, te županijske i lokalne ceste. Postavio je pitanje odnosa prema nerazvrstanim, odnosno gradskim cestama. Upitao je ujedno da li je predloženi Zakon usklađen s odredbama Zakona o sigurnosti u cestovnom prometu, i kakav je standard za nerazvrstane ceste. Ne zna se ujedno ni tko će i iz kojih izvora financirati održavanje ovih prometnica. Ove bi vrijednosti trebalo izraziti i u ukupnoj kilometraži, umjesto da se općinama i gradovima nameću nove obveze. To potvrđuju i odredbe članka 17. kojima se prilikom izgradnje cesta jedinicama lokalne samouprave nalaže izgradnja komunalne, vodopokrborne, energetske i druge infrastrukture. Člankom 19. daju se dodatne obveze općinama i gradovima vezano uz održavanje sustava za odvodnju, javnu rasvjetu i održavanje zelenih površina. Dakle, općine i gradovi su obvezni čistiti državne, županijske i lokalne ceste, a prihodi s ovih prometnica upućuju se u državni proračun, odnosno u proračun Hrvatskih cesta. Grad također mora plaćati i održavanje zelenih površina uz državnu cestu,

ali će primjerice nadoknadu za njeno korištenje uprihodovati Hrvatske ceste. Osim toga, ovdje se daje cijeli niz ovlasti ministru koji čak propisuje i uvjete za autobusno stajalište.

Općine i gradovi dužni su čistiti državne, županijske i lokalne ceste, a svi se prihodi upućuju u državni proračun.

Postavio je ujedno pitanje oko propisivanja dimenzija za autobusno stajalište, pitajući zbog čega se ne propisuju i mjere za rotor na cestama. Širina pojava oko javnih cesta dovodi do toga da će gradovi i općine morati plaćati služno zemljište za izgradnju objekata za javnu namjenu, poput javne rasvjete ili kanalizacije. Ako smo dobili Zakon o sigurnosti cestovnog prometa, država bi se trebala obvezati da će uz državnu cestu kroz naselje izgraditi pješačko - biciklističku stazu i javnu rasvjetu. To će ujedno biti najveći doprinos sigurnosti prometa na toj cesti, umjesto propisivanja sve većih prometnih kazni. Ovdje imamo izvore financiranja, pa bi trebalo u Zakonu o komunalnom gospodarstvu predvidjeti mogućnost da gradovi i općine naplaćuju komunalnu naknadu na javne ceste i da iz te naknade financiraju sve predložene nove obveze, ocijenio je zastupnik Mršić.

Ravnomjeran razvoj svih regija i prometnih pravaca

Zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** ocijenio je pak da se problemi uočavaju prilikom razvrstavanja. Time se daje mogućnost da se pojedine dionice državnih cesta aktom ministra jednostavno proglašavaju županijskim cestama, a da prije toga nisu dovedene u prijašnje stanje. Ovi slučajevi nisu uočeni samo u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, već na svim područjima gdje su građene autoceste. Dobar dio državnih cesta, a pogotovo onih niže kategorije u izuzetno je lošem stanju, a o njima ne skrbe Hrvatske

autoceste, osim ugovorima na papiru. Ove bi se prometnice svakako trebale popravljati, održavati, odnosno dovesti u prijašnje stanje.

Na pojedinim dionicama autoceste od Zagreba prema Splitu uočene su manjkavosti na postavljanju prometne signalizacije.

Dobro je što se predloženim Zakonom ponovno uvode prometni projekti. Kada je u Hrvatskom savjetu za sigurnost prometa 2002. godine, obavljena analiza pojedinih dionica ceste D-1 od Zagreba prema Splitu, uočene su manjkavosti na postavljanju prometne signalizacije. Ovi su znakovi često dovodili vozače u zabludu, pa su bili nerijetko i razlogom prometnih nezgoda. Dobro je dakle što dolazi do strategije razvitka javnih cesta, međutim to još uvijek nije razlog da Vlada ne izlazi u javnost s programom građenja i održavanja javnih cesta.

Zapitao je zatim, hoće li gradnja i rekonstrukcija ovisiti o političkim vezama ili o javnom dokumentu. Doima se da i pojedini lobiji, te raznorazni interesi utječu na programe građenja i održavanja.

Analizirao je zatim pojedine predložene odredbe, upozoravajući na neprikladnost roka koji se daje nakon javnog natječaja za dobivanje koncesije, a koji je uređen u članku 24., stavak 6. Onaj koji ide na natječaj za dobivanje koncesije mora uložiti značajna sredstva kako bi mogao obaviti preuzeti posao. Četiri godine nije dovoljno dugo razdoblje da bi se obavila amortizacija svih materijalnih sredstava. Prošla je Vlada imala viziju kada je krenula u vrlo intenzivno građenje novih državnih cesta, ali upravo zato trebamo se sjetiti da je cesta javno dobro i ne bi se trebala privatizirati. Jesmo za dodjelu koncesija kada se počinju graditi pojedine prometnice, ali treba razmisliti o davanju koncesija na gotove prometnice.

Upozorio je na negativno iskustvo sa stranim koncesionarom koji ubire cestarinu na Zagorskoj autocesti, a istovremeno otpušta zaposlenike i smanjuje postojeće plaće. Treba se prisjetiti svih generacija građana koje su i ranije izdvajali iz svojih prihoda, kako bi se gradila postojeća prometna infrastruktura u Republici Hrvatskoj. Iznio je zatim i pojedine primjedbe koje se odnose na održavanje prometnica, ocjenjujući da se u ovom trenutku ne zna koliko će se novca uložiti u ove namjene, ali razina standarda i kvaliteta evidentno opada. Potrebno je održati određenu solidarnost i utvrditi kriterije oko raspodjele sredstava, a mora se bolje riješiti i inspekcijски nadzor. Zbog nedovoljnog nadzora inspekcije i prometne policije, pretovareni kamioni voze po lokalnim prometnicama i uništavaju ceste. Na kraju je komentirao i poslove vezane uz privatizaciju, koji su sadržani u članku 76. Nejasno je kako Vlada namjerava provesti nadzor i prisiliti županije koje nisu izvršile privatizaciju poduzeća za ceste. Odgoda za odgodom, neće biti dobro rješenje pa se ovi poslovi moraju preciznije utvrditi. Iako imamo dosta primjedbi za koje se nadamo da će biti usvojene, Klub zastupnika SDP-a može dati potporu predloženom zakonskom tekstu. Međutim zbog lažiranja kvoruma prilikom glasovanja o nepovjerenju ministru Žužulu, članovi Kluba zastupnika SDP-a neće sudjelovati u glasanju. Predsjedavajući je napomenuo da rečeni kvorum nitko nije lažirao. Trebalo je nazočiti ovom utvrđivanju, da bi se mogla ustanoviti izrečena tvrdnja.

Potrebno je osnovati upravna vijeća za ceste na županijskoj razini

Riječ je zatim dobio zastupnik Živko Nenadić koji je iznio stavove i razmišljanja Kluba zastupnika HDZ-a. Smatra da su osnovni ciljevi dugoročnog razvoja javnih cesta definirani strategijom prometnog razvitka iznijete još 1999. godine, uz kojega Vlada donosi četverogodišnji plan održavanja i gra-

đenja. Sve je zakonske propise trebalo objediniti u jedan akt, a isto tako uskladiti s odredbama EU-a. Klub zastupnika HDZ-a ima nekoliko primjedbi, te je uputio i jedan amandman. U principu podržavamo soluciju da se cestarine mogu naplaćivati samo na autocestama i pojedinim objektima na državnoj cesti poput mostova i tunela. Nije međutim, jasno što poduzeti u slučaju ako je županijska skupština već dala neku koncesiju, poput one u Splitsko-dalmatinskoj županiji koja se odnosi na tunel Biokovo. U prijelaznim i završnim odredbama, govori se o tome da će se započete radnje završiti po novom zakonu.

Analizirao je zatim amandman kojemu je bio inicijator, a kojega je podnio Odbor za pomorstvo, promet i veze. On se odnosi na županijske uprave za ceste, jer je ocijenjeno da bi ova tijela trebala imati upravna vijeća. Ovdje se radi o značajnim financijskim sredstvima, a sredstva kojima raspolažu županijske uprave za ceste, nerijetko su veća od ukupnih izvornih sredstava županijskog proračuna. Dali smo amandman i neka stoji da ravnatelja ovog tijela bira županijska skupština, ali uz prijedlog upravnog vijeća. Time se implicira uvođenje upravnog vijeća u županijske uprave za ceste. Dakle, Klub zastupnika HDZ-a podržava rečeni amandman Odbora za pomorstvo, promet i veze, pa nemamo potrebu posebno davati svoj amandman. Naš amandman odnosi se na odredbe koje izviru iz članka 17., jer predlažemo da se iza riječi "komunalnih", dodaju riječi "osim javnih površina, pješačkih staza i zelenih površina, te javne rasvjete". To bi značilo smanjivanje troškova investitora u slučaju kada se radi o općinama i gradovima, pojasnio je zastupnik Nenadić. Na kraju je konstatirao da je zakon dobar, te ga Klub podržava.

Poslovi mogu započeti tek nakon kompletiranja dokumentacije

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je zastupnik Željko Pecek. On pak smatra da se radi o novom zakonskom

propisu koji je objedinio sve ono što se događalo unatrag četiri godine kroz postojeće izmjene zakona. Međutim, postoji realna opasnost da se omogući nastavak loše prakse koja nam se događa, što potkrepljuje i nastavak gradnje autoceste prema Dubrovniku. Ovdje je očito da Zakon omogućava otvaranje natječaja bez pribavljene projektne dokumentacije. Možemo samo zamisliti što bi se dogodilo u slučaju sličnog postupanja kod izgradnje lokalne ceste, ili inicijative nekog obrtnika bez potrebne projektne dokumentacije. Ova loša rješenja i praksu Zakon neće spriječiti, jer očito nema takve ambicije. Nismo precizno formulirali ni postupak ni proceduru u slučaju ovakvog ponašanja.

Analizirao je zatim moguća postupanja i lobiranja kod dobivanja pojedinih poslova, kada se težilo da posao dobije strana firma, uz naše kooperante i izvođače. Time se ujedno plaćanje za poslove umanjuje za 10 do 20% za inženjerske usluge koje pojedine firme uzimaju, a pri tome ništa ne rade. Ovaj će Zakon i dalje omogućavati da imamo strategiju koju je donio Hrvatski sabor, omogućujući da četverogodišnji plan izgradnje donosi Vlada. To bi bilo logično da nemamo lošu praksu koja se događa iza ovakvih odredbi. Međutim, treba znati da lokalno stanovništvo Slavonije, Dalmacije i Podravine, ne zna za godišnji plan koji je za iduću godinu usvojen ovdje u parlamentu.

Bilo bi dobro da se u Hrvatskom saboru otvori i rasprava o prioritetima gradnje cestovnih prometnica.

Događa se zato, po nekom čudnom prioritetu, da na prvo mjesto dođe most Pelješac, pa vidimo neki ruski brod koji ispituje podmorsko dno na budućem mjestu izgradnje. Taj projekt dobiva priorite u odnosu na koridor 5C, koji je zapravo jedini važniji projekt u Slavoniji. Zato bi bilo dobro da se u Saboru otvori i rasprava o prioritetima gra-

dnji cestovnih prometnica. Također su iz projekcija nestale brze ceste kojima je Zagreb trebalo povezati s Podravinom i sjevernom Hrvatskom, te s kompletnom Slavonijom. Njih uopće nema niti se više spominju, pa možemo konstatirati da smo ih kao i kompletno područje i tamošnje građane stavili u drugi red. Stanovnici koji žive samo 100 kilometara od Zagreba trebaju putovati više od 2,5 sata, pa bi takvo stanje trebalo mijenjati jer svi krajevi u RH zaslužuju kvalitetnu prometnu povezanost.

Napomenuo je da interes ulagača raste tek uz kvalitetno izgrađene prometnice, a takva situacija potiče i brže zapošljavanje. Ocijenio je zatim da je kompletno područje od Koprivnice, Bjelovara i Virovitice pa do Vukovara, prometno zapostavljeno, a jedino što se priča o izgradnji koridora 5C. Međutim, očito je da u ovoj i idućoj godini neće biti ništa od izgradnje. Trebalo bi također definirati predloženi model financiranja. Kada smo gradili autoceste, uzeli smo inozemne kredite koje svi otplaćujemo kroz naknadu za naftne derivate. Međutim, sada je vrijeme da se razmišlja i o ostalim prometnim koridorima u Hrvatskoj. Postojeće prihode trebalo bi preusmjeriti i na druge prometne pravce, te lokalnoj samoupravi jer je očito da županije, gradovi i općine nemaju dovoljnih izvora sredstava kako bi okončali značajne lokalne projekte. Trebalo bi dakle razmišljati da naknada za naftne derivate ne ide direktno na žiro račun Hrvatskih autocesta, već da se otvori mogućnost ulaganja i za ostale prometne pravce. Govoreći o predloženoj naknadi iz goriva u visini od 1,20 kuna, smatra da imamo preskupe naftne derivate, pa nije jasno zbog čega je plavi diesel toliko skup i istovremeno loše kvalitete, a da nije opterećen nametom za izgradnju cesta. To bi trebalo promijeniti, jer se kroz duže vrijeme ne očekuje ozbiljniji pad cijena nafte na inozemnom tržištu.

Načelno govoreći, nadležni ministar ima ovdje prevelika ovlaštenja, pa kojiput čak rješava detalje oko prometne signalizacije. Krajnje je vrijeme da se u ove poslove uključi struka jer to nije posao ministarstva. Osim toga, tre-

balo bi se utvrditi postupanje oko prometnih koridora na pojedinim područjima, a koja se odnose na prometovanje stranih kamiona i šlepera. Najbolji primjer o takvoj politici pruža Podravska magistrala koja je u potpunosti uništena, usprkos nedavnim odredbama o zabrani prometa za navedena vozila. Međutim, nakon tri tjedna i dalje vidimo da se pojavljuju kamioni i nastavljaju uništavanje ceste koju u najvećoj mjeri financira lokalna samouprava. Trebalo bi aktivirati ulaganja u područja koja nisu južno od Zagreba, a naročito u sjevernom koridoru koji je u potpunosti zapostavljen kroz strategiju i operativne planove.

Ukoliko će se Zakonom sav novac slijevati u Zagreb koji će županijama dodjeljivati mrvice, trebalo bi pristupiti izmjeni loših propisa, zaključio je zastupnik Pecek.

Utvrđiti pravni položaj pojedinih cesta

Zastupnik **Krunoslav Markovinović (HDZ)** pojasnio je pojedina očekivanja s gledišta lokalne samouprave. Osobito je važno utvrditi vlasništvo paralelnih cesta koje su formalno u nadležnosti lokalne samouprave, ali zaslužuju podršku Hrvatskih autocesta. Takav primjer paralelne ceste je i trasa od Zagreba do Bregane, čije su pojedine dionice pod različitom upravom. Problemi se javljaju prilikom održavanja trase, pa bi ove odnose trebali hitno uskladiti i razriješiti. Županije često nemaju dovoljno sredstava za održavanje, pa bi trebalo razmisliti o preraspodjeli financijskih sredstava od predloženog iznosa koji se odvaja prilikom kupnje naftnih derivata. Problemi se javljaju i kada lokalne vlasti pokušaju postaviti semafore na pojedinim prometnicama. Takva je inicijativa bila na području vrlo frekventne dionice u Svetoj Nedjelji, kada su Hrvatske ceste odbile ovu inicijativu pravdajući se da to spada u njihovu nadležnost.

Treba dakle niz obveza prenijeti na lokalnu samoupravu, umjesto da se stalno traži ispunjavanje obveza poput poslova izvlaštenja. Aktualno je i pita-

nje gradnje obilaznica, a primjer Virovitice osobito je važan jer se teško ulazi i izlazi u ovaj grad. I na sastancima saborskih odbora razgovaralo se o velikim obvezama lokalne samouprave koja praktički nema nikakvih prava kod infrastrukture. Zastupnik Markovinović na kraju izlaganja upozorio je i na probleme inspekcija i naplate obavljenih radova kada su posrijedi odnosi između lokalne samouprave i Hrvatskih cesta.

Potrebno je odgovarajuće riješiti pitanje oko gradnje pristupnih cesta za Grad Viroviticu.

Zastupnik **Ivan Vučić (HDZ)** ocijenio je da je posrijedi još jedan zakonski akt kojim hrvatska Vlada izvršava svoje obveze i plan, te usklađuje svoj plan sa zakonodavstvom Europske unije. Dosađajući Zakon o javnim cestama, donesen je 1996. godine te je do sada pretrpio četiri izmjene. Upravljanje županijskim i lokalnim cestama i dalje je unutar nadležnosti županijskih uprava za ceste i ustanovama u vlasništvu županije. Pojedina zakonska rješenja potrebno je dopuniti, pa se tako između ostalog preciziraju i nužni radovi održavanja prilikom štrajka zaposlenika, regulira pravni položaj javnih cesta, te uređuju odnosi oko održavanja i amortizacije. Predloženim zakonom ugrađena je i direktiva Europskog parlamenta od 17. lipnja 1990. o naknadama za teška teretna vozila i autobuse za određenu infrastrukturu. Navedeno usklađivanje s direktivama EU prilika je i predlagatelju da izmijeni i prilagodi postojeći zakon s današnjim prilikama, što je i učinio.

Zakonom se uređuje status javnih cesta, dijelovi javnih cesta i razvrstavanje prometnica, pa bi zato trebalo pojašniti i status nerazvrstanih cesta. Članak 17. predloženog zakona regulira građenje drugih objekata unutar cestovnog zemljišta. Pojedini dijelovi predloženoga teksta upozoravaju međutim, na neusklađenosti, jer jedinice lokalne samouprave često puta ne znaju što namjeravaju poduzeti trgovačka društva koja

upravljaju javnim cestama. Zato bi bilo dobro da se namjeravani planovi obostrano razmijene, kako bi se moglo pravovremeno pristupiti osiguranju dokumentacije i sredstava. Dalje, člankom 19. kojim se uređuje održavanje javne ceste kroz naselja, navode se slijedeće odredbe. Javne ceste koje prolaze kroz naselja, održavaju se kao sastavni dio javnih cesta osim sustava za odvodnju, ako je dio mjesne kanalizacijske mreže, javne rasvjete, zelene površine, pothodnika i nathodnika u funkciji pješačkog prometa, biciklističke i pješačke staze, tramvajske odnosno željezničke pruge. Predložio je da se kod stavka 1., doda odredba "osim kod autoceste s vlastitim sustavom napajanja i njihovim prilaznim cestama". Ovakav pristup i sada se provodi u praksi, pa bi ga trebalo i zakonski normirati. Time bi se osiguralo da potrošnja električne energije i javne rasvjete na prometnicama ne padne na trošak jedinica lokalne samouprave.

Predložio je i da mješoviti sustav odvodnje zainteresirane strane riješe dogovorno. U većini slučajeva radi se o zajedničkom sustavu odvodnje, pa bi i jedinice lokalne samouprave kao i trgovačka društva, trebala zajednički urediti sva pitanja koja se odnose na izgradnju i održavanje odvodnje na navedenim cestovnim prometnicama. Na kraju je ocijenio da predloženi zakonski tekst predstavlja napredak u odnosu na održavanje javnih cesta, očekujući ujedno da će i predlagatelj uvažiti pojedine prijedloge i mišljenja zastupnika.

Zakon se ne zalaže za decentralizaciju poslova i odlučivanja

Zatim je govorila zastupnica mr.sc. **Alenka Košiša Čičin-Šain (HNS)** koja je uvodno ocijenila da je posrijedi dugo očekivani, ali i kvalitetno pripremljen zakonski prijedlog. Zakon je dobro koncipiran, jer kvalitetno definira stručne pojmove. Osobito je dobro što se davanje koncesije ograničilo na pravo građenja i upravljanja samo autocesta i pojedinih cestovnih objekata na državnoj

cesti, a ne i na mogućnost davanja u koncesiju ostalih cesta. Tako su osigurani alternativni i nenaplativi pravci, što je nužnost kada se okonča izgradnja autoceste. Složila se međutim s ranijim ocjenama drugih zastupnika, da se Zakon ne zalaže za decentralizaciju, a manjkavo je i što se ne predviđaju upravna vijeća županijskih uprava za ceste.

Budući da su u pitanju značajna sredstva, potrebno je konstituiranje upravnih vijeća koja predstavljaju snažan mehanizam kontrole rada. Važne su i odredbe sadržane u članku 26., kojim se uređuje građenje, rekonstrukcija i održavanje javnih cesta u interesu Republike Hrvatske.

Vlada konačno treba riješiti i pitanje korištenja i obnove obilaznih prometnica za kamione i teške šleper.

Upozorila je zatim da je prošle godine u Zagrebu ostalo nepotrošeno čak 200 milijuna kuna. Do ovakve je situacije došlo zbog nemogućnosti rješavanja imovinsko-pravnih poslova na trasama cesta koje su županijske naravi, odnosno radi nemogućnosti izvlaštenja po ovom ključu. Primjerice, Zagreb nema svoju Upravu za ceste već poslove obavlja više subjekata za prostorno uređenje i promet, ali i trgovačko društvo Zagrebačke ceste. Ono pak često puta obavlja poslove koji uopće nisu u nadležnosti ovog trgovačkog društva, pa bi trebalo obaviti upravni nadzor. Smatra da bi trebalo postaviti obvezu koja izvire iz članka 61. gdje upravno tijelo Grada Zagreba, na temelju odluke Gradskog poglavarstva za županijske i lokalne ceste na području Grada Zagreba, obavlja poslove građenja i rekonstrukcije iz članka 14., odnosno članka 18. ili 22. ovog Zakona. Aktom ustrojavanja upravnog tijela Grada Zagreba, mora se osigurati takav ustroj koji će omogućiti obavljanje poslova vezanih uz građenje, rekonstrukciju i održavanje županijskih i lokalnih cesta na području Zagreba,

a koje su ovim Zakonom propisani za javne ceste.

Ocijenila je na kraju, da će predloženi Zakon polučiti dobre i pozitivne pomake koji se odnose na samo funkcioniranje Uprave za ceste u Gradu Zagrebu.

Zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** podsjetio je još jednom na one nedostatke koje je već fokusirao zastupnik Mršić. To se odnosi na uočeni problem oko nerazvrstanih cesta, a posebno kod onih županija koje imaju razgranatu mrežu ovakvih prometnica. Zato se javljaju problemi prilikom financiranja te koordinacije poslova oko samog održavanja i rekonstrukcije cestovnih prometnica. Bilo bi dobro da se predlagatelj odluči za precizniju formulaciju oko navedenih pitanja.

Osvrnuo se zatim i na članak 60. predloženog teksta, te ponovio konstataciju kojima se uređuje rad i nadležnosti Upravnog vijeća. Ono bi godišnje trebalo izvještavati prije svega Poglavarstvo, ali i Skupštinu o svom radu i djelovanju. Upozorio je ujedno i na potrebu da se u kontinentalnom dijelu Hrvatske urede poslovi i obveze oko rekonstrukcije i obnove pojedinih prometnica, koje su najčešće građene putem ranijih samodoprinosna. Vlada bi trebala objasniti kada namjerava obaviti njihovu revitalizaciju, te urediti i pitanje prometa teškim šleperima koji razaraju pojedine ceste u Varaždinskoj županiji. Osim toga, očito je da se moraju donijeti i neke nove odluke vezane uz prometnu signalizaciju. Pojedini ranije preuzeti poslovi poput uređenja signalizacije na križanjima sa željezničkom prugom, nisu odgovarajuće i pravovremeno obavljani. Bilo bi jako dobro, konstatirao je zastupnik Korenika na kraju svog izlaganja, kada bi se Vlada očitovala oko svih navedenih problema.

Raspodjela sredstava regulirana je posebnim pravilnikom

Završni osvrt dao je zatim i državni tajnik **Zdravko Livaković**. Govoreći o prijedlozima koje je iznio zastupnik

Kajin oko pitanja koncesija, naveo je da se predloženim tekstom zabranjuju izravne koncesije koje se upućuju na javni natječaj. Koncesija se međutim ne može isključiti iz Zakona, jer je to jedan od uobičajenih oblika upravljanja cestama.

Kod prihoda u odnosu na županijske uprave za ceste, predviđa se da se dio naknade iz goriva sukladno zakonskim kriterijima, raspodjeljuje županijskim upravama za ceste. To je inače, regulirano posebnim pravilnikom koji je na temelju ovakvog zakona već u proteklom razdoblju donesen. Inače, iznos tih sredstava kreće se između 10 i 12% od ukupno prikupljenih prihoda koji se uplaćuju na račun Hrvatskih cesta. Odgovarajući na prijedloge i zamjerke koje je uputio zastupnik Mršić, ocijenio je da je postignuta usklađenost između postojećih zakonskih rješenja, izuzev u detalju koji se odnosi na izgradnju javne rasvjete i nogostupa. Budući da navedeni elementi utječu na sigurnost prometa, razmotrit ćemo ovu primjedbu koja je formulirana i u obliku amandmana. Ovlasti vezane uz autobusna stajališta, dio su već ranijih zakonskih odredbi, a stoji i činjenica da su pojedine lokalne ceste u lošem stanju, o čemu je govorio i zastupnik Korenika. Županijske uprave za ceste moraju svojim aktima utvrditi obveze oko prekomjernih korištenja, te sukladno svojim nalazima utvrditi i određene obveze korisnicima.

Što se tiče programa građenja i održavanja javnih cesta, tu je preuzeta ista odredba kao i u prošlom zakonu. Prema njemu bi programe građenja i održavanja javnih cesta za četverogodišnje razdoblje donijela Vlada, pa će tako i sadašnja Vlada do kraja godine donijeti navedene akte. Niz zastupnika ukazivao je i na potrebu formiranja županijskih upravnih vijeća za ceste, pa će i ova inicijativa svakako biti razmotrena. Govoreći o problemima projektne dokumentacije na trasi Dugopolje - Ploče, upozorio je da je napravljena na primjerenom razini, i to kada se mora definirati kompletna tehnologija, te će već sutra biti dostupna svim mogućim ponuditeljima.

Smatra ujedno, da neće biti nikakvih diskriminirajućih odredbi koje se temelje

na jamstvima za pristupanje tom poslu. Precizirao je na kraju i pojedine ovlasti ministra, te radnje vezane uz izvlaštenje nerazvrstanih cesta koje se utvrđuju temeljem javnog interesa. Osim toga, bit će ozbiljno razmotren i prijedlog kojega je podnio zastupnik Nenadić.

Nakon završnog izlaganja predstavnika Vlade, **predsjedatelj** je zaključio raspravu. U nastavku rada pozvao je državnog tajnika Zdravka Livakovića da se očituje o podnesenim amandmanima.

OČITOVANJE O AMANDMANIMA

- Prvi je na redu bio amandman kojega je podnio **Odbor za zakonodavstvo** kojim je predloženo da se u članku 13. stavku 2. i narednim člancima riječ: "alineja" u određenom broju i padežu zamjenjuje riječju: "podstavak" u odgovarajućem broju i padežu. Vlada je prihvatila ovaj amandman, koji je tako postao sastavnim dijelom Zakona.
- **Odbor za zakonodavstvo** uputio je i slijedeći amandman. Predloženo je da se u članku 15. riječ: "zaštite" zamjenjuje riječima: "nadležan za zaštitu". Sabor je prihvatio i ovaj amandman.
- Zastupnik mr.sc. **Miroslav Rožić (HSP)** predložio je da se u članak 17. stavlja stavak 1. koji glasi: "Građenje komunalnih, vodoopskrbnih, energetskih ili drugih građevina na površini ceste, ispod ili iznad površine ceste, moguće je samo ukoliko nije moguće na drugačiji način izvesti nužno građenje". U članku 17. dosadašnji stavci 1, 2, 3. i 4. postaju stavci 2, 3, 4. i 5. Predstavnik predlagatelja nije prihvatio rečeni amandman. Ishođenje građevinskih dozvola za građenje komunalnih, vodoprivrednih i energetskih građevina predstavlja sukladno prostornim planovima upravni postupak koji vodi investitor ispred nadležnog Ministarstva za zaštitu okoliša, prostorno uređenje i graditeljstvo, a u skladu s prostornim planovima. Predloženim stavkom 1. članka 17. predlagatelj je utvrdio način na koji je

- potrebno postupiti u postupku građenja rekonstrukcije javne ceste, ukoliko je unutar cestovnog zemljišta predviđena izgradnja komunalnih, vodoopskrbnih, energetskih i drugih građevina sukladno građevnoj dozvoli. Budući da predlagatelj amandmana nije bio nazočan, pristupilo se glasovanju. Amandman nije prošao.
- Zastupnik **Živko Nenadić (HDZ)** predložio je amandman na članak 17. stavak 2., gdje se iza riječi: "komunalnih" dodaju riječi: "osim javnih površina (pješačka staza i zelenih površina), te javne rasvjete". Ovaj amandman Vlada je prihvatila pa je i on postao sastavnim dijelom Zakona.
  - Zatim se razmatrao slijedeći amandman zastupnika **Miroslava Rožića**. Predložio je da se u članku 19. dodaje stavak 3. koji glasi: "Slivnici, slivničke rešetke i poklopci revizijskih okana na kolniku javne ceste, kao i sve druge neravnine moraju se urediti da budu u ravni ceste, u roku od godinu dana stupanja na snagu ovog zakona". Predloženi amandman nije prihvaćen jer se navedeni poslovi obavljaju u okviru redovnog održavanja javne ceste u slučaju da je njima ugrožena sigurnost prometa. Zbog ovog razloga nije potrebno propisivati rok za izvršenje navedenih poslova, ocijenio je predstavnik predlagatelja. Pristupilo se glasovanju. Amandman nije prošao.
  - Prihvaćeni su zatim amandmani nomotehničke naravi koje je podnio **Odbor za zakonodavstvo**. U prvom od šest amandmana ovog radnog tijela, predloženo je da se u članku 27. stavku 3. riječ: "postavljanja" zamjenjuje riječju: "podnošenja".
  - U članku 29. stavku 7. brojka: "5" briše se, a riječi: "sve pravne osobe" zamjenjuje se izrazom: "koncesionara te županijsku upravu za ceste".
  - U članku 49. stavcima 1. i 5. članku 50., članku 51., članku 52. stavku 3. i članku 53. stavku 1., riječi: "o koncesiji" u određenom padežu zamjenjuju se riječima: "o davanju koncesije" u odgovarajućem padežu.
  - U članku 51. podstavku osmom, riječ: "financije" zamjenjuje se riječju: "financiranje".
  - U članku 52. stavku 1. riječi: "člankom 51" zamjenjuju se riječima: "članka 50." U stavku 4. riječi: "od koncesija" zamjenjuju se riječima: "za koncesije".
  - U članku 54. stavku 3. podstavku šestom i članku 55. stavku 3. podstavku jedanaestom, riječi: "izjavi o osnivanju društva" zamjenjuju se riječima: "osnivačkom aktu".
  - Članak 56. mijenja se i glasi: "Prava i dužnosti Republike Hrvatske kao osnivača Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o. obavlja Vlada". Dakle, svi navedeni amandmani Odbora za zakonodavstvo prihvaćeni su pojedinačnim glasovanjem.
  - Amandmanom kojega je uputio **Odbor za pomorstvo, promet i veze** traži se izmjena članka 60. koja glasi: "Županijskom upravom za sve ceste upravlja ravnatelj, kojeg imenuje i razrješava županijska skupština na prijedlog Upravnog vijeća županijske uprave za ceste". Vlada je prihvatila i ovaj amandman koji je time postao sastavnim dijelom zakona.
  - Zastupnik **Damir Kajin (IDS)** predložio je amandman kojim se mijenja članak 64. stavak 4. koji glasi: "Naknada iz stavka 1. ovog članka plaća se po litri isporučenih i uvezenih naftnih derivata i to: u iznosu od 0,50 kuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o., u iznosu od 0,50 kuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o., u iznosu od 0,20 kuna na računu županijskih uprava za ceste." Ovaj prijedlog državni tajnik nije prihvatio jer je neprovediv u praksi, s obzirom na to da postoji 20 županijskih uprava za ceste. Iz priloženog nije razvidno da se tih 0,20 kuna odnosi na svaku pojedinačnu županijsku upravu za ceste ili bi navedeni iznos bio uplaćen na jedinstven račun svih županijskih uprava za ceste. Člankom 65. Nacrta prijedloga zakona o javnim cestama, s Konačnim prijedlogom zakona, utvrđeno je da se sredstva za održavanje, rekonstrukciju i građenje županijskih i lokalnih cesta osiguravaju dijelom iz naknade za financiranje, građenje i održavanje javnih cesta, sukladno programu građenja i održavanja koje na prijedlog Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka donosi Vlada Republike Hrvatske za razdoblje od četiri godine. Osigurana sredstva za županijske uprave za ceste raspoređuje ministar na prijedlog Hrvatskih cesta d.o.o. Pristupilo se glasovanju. Amandman zastupnika Kajina nije dobio potrebnu većinu.
  - Prihvaćeni su zatim i slijedeća tri amandmana koje je uputio **Odbor za zakonodavstvo**. Prvim se prijedlogom sugerira da se u članku 65. stavku 1. podstavku trećem riječi: "na određeno", zamjenjuju riječima: "izrađeno u postotku".
  - U članku 73. stavku 4. podstavku drugom, riječi: "u upravnom postupku" zamjenjuju se riječima: "primjenom pravila upravnog postupka".
  - U članku 74. stavku 1. točki 1. i članku 75. stavku 1. točkama 2, 3. i 4. na kraju teksta dodaju se riječi: "ovoga Zakona".
  - Zastupnik **Miroslav Rožić** sugerirao je da se u članku 74. dodaje stavak 3. koji glasi: "Ukoliko se dogodi koji slučaj iz stavka 1., a inspektor po navedenim slučajevima nije donio rješenje u roku od 15 dana kaznit će se novčanom kaznom od 20.000,00 do 50.000,00 kuna". Predlagatelj nije prihvatio ovaj amandman jer je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima između ostalog uređena i odgovornost za štetu koju službenik nanese, a koju je dužan nadoknaditi ako je počinio u službi ili u svezi sa službom namjerno ili iz krajnje nepažnje. Pristupilo se glasovanju, ali ni ovaj amandman nije dobio potrebnu većinu.
  - Prihvaćen je zatim i posljednji amandman kojega je uputio **Odbor za zakonodavstvo**. Predloženo je da se u članku 76. stavci 3. i 4. mijenjaju i glase: "(3) Skupština županija koje nisu osnovale društvo kapitala kao pravnog sljednika imovine i opreme tehničkih ispostava prema propisima

koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona, dužne su osnovati takvo društvo u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. (4) Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o. te županijske uprave za ceste osnovane prema propisima koji su važili do stupanja

na snagu ovoga Zakona, nastavlja ju s radom i dužne su uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovoga Zakona u roku od godine dana od dana njegova stupanja na snagu”.

Predsjedavajući je konstatirao da je i ovaj prihvaćeni amandman postao sastavnim dijelom Zakona, te pozvao zastu-

pnike da se očituju o Konačnom zakonskom prijedlogu.

Sa 80 glasova ”za” i 6 ”suzdržanih”, donesen je Zakon o javnim cestama u tekstu kako ga je predložila Vlada, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZRAČNOM PROMETU

Kontinuirano usklađivanje s pravnim stečevinama Europske unije

Predlagatelj zakona je Vlada Republike Hrvatske, a raspravu su proveli Odbor za zakonodavstvo, Odbor za europske integracije te Odbor za pomorstvo, promet i veze.

U raspravi je naglašeno da se u procesu usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnim stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe, Zakon o zračnom prometu usklađuje s Direktivom kojom se utvrđuju temeljna načela provođenja istraživanja nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu, Direktivom o izvješćivanju o ugrožavanju sigurnosti u civilnom zrakoplovstvu i Direktivom o međusobnom prihvaćanju dozvola osoblja za obavljanje funkcija u civilnom zrakoplovstvu.

Zastupnici su postavili pitanje pristupa režimu ”otvorenog neba” te je zaključeno da se ovim Prijedlogom zakona do članstva u Uniji ne stvara obveza u tom smislu.

Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom

prometu zastupnici su prihvatili sa 74 glasa ”za” i tri ”protiv”.

O PRIJEDLOGU

Državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, **Dražen Breglec** je na početku rasprave dodatno obrazložio Konačni prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu.

Zakon o zračnom prometu je temeljni zakon koji uređuje pitanja zračnog prometa. Međutim, iz razloga nužnosti kontinuiranog usklađivanja postojećih propisa kako sa standardima, normama i preporukama predviđenim u međunarodnim ugovorima kojima je Republika Hrvatska pristupila i namjerava pristupiti tako i s pravnim stečevinom Europske unije, nužno je izvršiti izmjene Zakona.

Predloženim Zakonom uređuje se i povjeravanje određenih poslova državne uprave Hrvatskom zrakoplovnom savezu kojem se kao pravnoj osobi, sukladno članku 116. stavak 2. Ustava RH, zako-

nom mogu povjeriti određeni poslovi državne uprave.

Nadalje, predloženim Zakonom mijenja se izmjena članka 93. Zakona o zračnom prometu. Naime, predstavnici Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) prilikom nadzora Uprave zračnog prometa obavljenog 2000. i 2002. imali su određene primjedbe na odredbe članka 93. Zakona o zračnom prometu u dijelu koji se odnosi na zakonski utvrđenu nadležnost Ministarstva zdravstva za davanje ovlasti zdravstvenim ustanovama koje udovoljavaju propisanim uvjetima da obavljaju liječničke preglede odnosno utvrđuju zdravstvenu sposobnost zrakoplovnog osoblja.

Nadležnost za davanje ovlasti za obavljanje liječničkih pregleda

Temeljem postojećeg Zakona o zračnom prometu ocjenjivanje zdravstvene sposobnosti zrakoplovnog osoblja još uvijek se obavlja u zdravstvenim ustanovama, koje za to ovlasti ministarstvo

nadležno za poslove zdravstva, a ne ministarstvo nadležno za poslove zračnog prometa.

Predloženim izmjenama Zakona sugerira se izmjena članka 93. stavka 2. i 3. Zakona o zračnom prometu kojim se nadležnost za davanje ovlasti za obavljanje liječničkih pregleda odnosno utvrđivanje zdravstvene sposobnosti zrakoplovnog osoblja vrati u nadležnost Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka kako je to bilo propisano odredbom članka 144. Zakona o zračnoj plovidbi koji je prestao vrijediti donošenjem Zakona o zračnom prometu, ali uz suglasnost ministarstva nadležnog za poslove zdravstva.

Osim toga, obavljanje liječničkih pregleda odnosno utvrđivanje zdravstvene sposobnosti zrakoplovnog osoblja omogućit će se, u skladu s prijedlogom ministarstva nadležnog za poslove zdravstva, pravnim i fizičkim osobama koji udovoljavaju propisanim uvjetima.

Ovim Zakonom uskladit će se prekršajne odredbe sa Zakonom o prekršajima.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu prihvaćaju se i provode suvremene međunarodne norme, te se osigurava kontinuirano usklađivanje i provođenje postojećih propisa s pravnom stečevinom EU i rješenjima, normama i preporukama predviđenim u međunarodnim ugovorima kojima je Republika Hrvatska pristupila.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo raspravio je i podržao tekst Konačnog prijedloga te nije imao primjedaba ustavnopravne naravi.

Odbor za europske integracije je na sjednici raspravio i podržao zakonski tekst te je istaknuto da Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2004. godinu u poglavlju zračnog prometa predviđa donošenje predmetnog Zakona radi kontinuiranog usklađivanja ovog područja s pravnom stečevinom Unije.

Odbor za pomorstvo, promet i veze je raspravio Konačni prijedlog zakona, naglasivši da se u procesu usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe, Zakon o zračnom prometu usklađuje s direktivom kojom se utvrđuju temeljna načela provođenja i istraživanja nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu.

S obzirom na to da je iz priložene Izjave o usklađenosti i Usporednog prikaza vidljiva djelomična usklađenost Prijedloga zakona s aktima Un, istaknuto je da će se daljnje usklađivanje provesti donošenjem odgovarajućih podzakonskih propisa u roku od godine dana od stupanja na snagu ovog Zakona, čime će se izvršiti potpuno usklađivanje.

U raspravi je postavljeno pitanje pristupa režimu "otvorenog neba" te je istaknuto da se ovim Prijedlogom zakona do članstva u Uniji ne stvara obveza u tom smislu.

Odbor za pomorstvo, promet i veze podržao je donošenje zakonskog teksta istaknuvši u raspravi da izmjene i dopune Zakona o zračnom prometu sadrže odredbe, kojima se važeći Zakon usklađuje s međunarodno preuzetim obvezama i praksom, koje je potrebno hitno primijeniti.

Također je naglašeno da se u procesu usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe, Zakon o zračnom prometu usklađuje s Direktivom kojom se utvrđuju temeljna načela provođenja istraživanja nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu, Direktivom o izvješćivanju o ugrožavanju sigurnosti u civilnom zrakoplovstvu i Direktivom o međusobnom prihvaćanju dozvola osoblja za obavljanje funkcija u civilnom zrakoplovstvu.

RASPRAVA

Dodatno obrazloženje Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu, kako je već spomenuto na početku teksta, dao je državni tajnik Ministarstva mora, turi-

zma, prometa i razvitka, **Dražen Breglec**.

Živko Nenadić je u ime Kluba zastupnika Hrvatske demokratske zajednice obrazložio da je Zakon o zračnom prometu temeljni zakon koji uređuje temeljna pitanja zračnog prometa u zračnom prostoru Republike Hrvatske i nadležnostima u tom prostoru.

Istaknuo je da je zračni promet sve zagušeniji stoga je iz sigurnosnih razloga harmonizacija propisa i standarda s pravnom stečevinom Europske unije neophodna i trajna obveza hrvatskog zakonodavstva.

U raspravi je postavljeno pitanje pristupa režimu "otvorenog neba" te je istaknuto da se ovim Prijedlogom zakona do članstva u Uniji ne stvara obveza u tom smislu.

Ove izmjene Zakona utvrđuju temeljna načela provođenja istraživanja nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu, izvješćivanja o ugrožavanju sigurnosti u civilnom zrakoplovstvu i o međusobnom prihvaćanju dozvola osoblja za obavljanje funkcija u civilnom zrakoplovstvu.

Tako se primjerice dio poslova državne uprave povjerava Hrvatskom zrakoplovnom savezu, jer je za to najstručnije osposobljen.

Poslodavcu je omogućeno da prije početka i tijekom obavljanja poslova u slučaju opravdane sumnje provjeri psihofizičko stanje zrakoplovnog osoblja, vezano primjerice eventualno za konzumiranje alkohola, droge.

Certificiranje aerodroma za javnu uporabu

Danira Bilić (HDZ) rekla je da je Republika Hrvatska, 1992. godine potpisala Konvenciju iz Chicaga te time postala članicom Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva. Hrvat-

ska je dosad sklopila pedesetak bilateralnih ugovora.

Hrvatska je članica Europske konferencije civilnog zrakoplovstva i Europske organizacije za sigurnost zračne plovidbe, a Uprava zračnog prometa djeluje pri Ministarstvu mora, turizma i prometa.

Zastupnica je skrenula pozornost na činjenicu da se ovim zakonskim prijedlogom neke ovlasti iz državne uprave prenose na Hrvatski zrakoplovni savez.

Također se prihvaćanjem ovoga zakonskog Prijedloga u važeći Zakon unosi i pretpostavka za ispunjavanje

aneksa organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva kojim se uvodi obvezno certificiranje aerodroma za javnu uporabu.

Međunarodna organizacija je obvezu certifikacije uvela ove godine a Hrvatski sabor ga ovim putem unosi u Zakon.

Željko Krapljan (HDZ) naglasio je da se u postupku približavanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, u procesu usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europe, koji je utvrđen Nacionalnim programom RH za pridruživanje EU i usvojenom na sjednici Vlade RH 15. siječnja 2004. godine,

Zakon o zračnom prometu usklađuje s tri direktive.

Prvom direktivom se utvrđuju temeljna načela provođenja istraživanja nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu. Drugom direktivom se želi maksimalno pojačati nadzor o ugrožavanju sigurnosti u civilnom zrakoplovstvu, dok se trećom direktivom međusobno prihvaćaju dozvole osoblja za obavljanje funkcija u civilnom zrakoplovstvu.

Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu zastupnici su prihvatili sa 74 glasa "za" i tri glasa "protiv".

M.Mi.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O VATROGASTVU

Financiranje na razini 2004.

Prihvativši kod utvrđivanja dnevnog reda primjenu hitnog postupka, Hrvatski sabor je jednoglasno izglasao dopunu ovog zakona kojim je utvrđeno da će se osigurati financiranje javnih vatrogasnih postrojbi na razini 2004. godine. U raspravi su se svi složili kako je za rješavanje problema s kojima se suočava lokalna samouprava nakon što je profesionalno vatrogastvo prešlo u njezinu nadležnost što prije potrebno donijeti novi zakon, usklađen s ostalim zakonima iz ovog područja.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza Prijedloga evo najkraće što je o njemu rekao državni tajnik Ministarstva unutarnjih poslova, **Ivica Buconjić**. Ovim se zakonom stvara pretpostavka da Vlada iz Državnog proračuna i dalje financira djelovanje profesionalnih javnih vatrogasnih postrojbi na razini sredstava za 2004. godinu, odnosno stvara se osnova za daljnje financiranje decentraliziranih funkcija vatrogastva.

Podsjetio je kako su prema važećem zakonu (iz 2002) jedinice lokalne samouprave preuzele financiranje ovih vatrogasnih postrojbi, ali da je praksa pokazala kako fiskalni i financijski kapaciteti gradova osnivača javnih vatrogasnih profesionalnih postrojbi nisu dovoljni za redovito financiranje. Lani je stoga izmjenom i dopunom Zakona o porezu na dohodak, 1 posto od poreza na dohodak prepušteno jedinicama lokalne samouprave. Ni ta sredstva, međutim, nisu bila dovoljna. Otud zahtjev za izmjenom članka 58, kojom Vlada i dalje preuzima obvezu financiranja javnih profesionalnih vatrogasnih postrojbi u idućoj godini na razini sredstava iz 2004. Preuzima se i obveza donošenja minimalnog financijskog standarda radi definitivnog rješavanja pitanja financiranja vatrogasnih postrojbi.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podnio je na Konačni prijedlog dva amandmana. Prvim je predložio izmjenu članka 1. kako bi – prema obrazloženju – čla-

nak 58a bio razvidan. Njime je predviđeno da Vlada RH može donijeti Odluku o davanju pomoći onim javnim vatrogasnim postrojbama za koje osnivači nisu osigurali potrebna sredstva te da će ona donijeti odluku o minimalnim financijskim standardima za obavljanje djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi, u skladu s posebnim propisima, koja će biti temelj za planiranje pomoći iz Državnog proračuna na godišnjoj razini. Tekstom je još utvrđeno kako spomenutu odluku Vlada RH donosi do 30. rujna tekuće godine te da se ona objavljuje u Narodnim novinama.

Drugim je amandmanom ovo radno tijelo predvidjelo kako zakon stupa na snagu 1. siječnja 2005. godine. Obrazloženje – nije prihvatljiva odgoda primjene u odnosu na datum stupanja na snagu.

Odbor za financije i državni proračun podržao je prijedlog Vlade da se zakon donese hitnim postupkom kako bi se izbjegle znatne poteškoće u funkcioniranju sustava sigurnosti, a posebno kad je riječ o sigurnosti imovine i građana. U raspravi je izneseno mišljenje kako

zakonski prijedlog treba podržati jer se njegovim donošenjem barem djelomično rješavaju problemi prisutni u praksi oko funkcioniranja profesionalnih vatrogasnih postrojbi u nadležnosti jedinica lokalne uprave i samouprave. Uz to je istaknuto kako je nedostatak financijskih sredstava razlog slabe opremljenosti vatrogasnih postrojbi i njihove nemoćnosti da efikasnije djeluju na opožarenim područjima pa bi stoga trebalo razmotriti mogućnost da se jedinstvenim novim zakonom, a ne predloženim izmjenama i dopunama riješe problemi uočeni u praksi (organiziranost, opremljenost i funkcioniranje profesionalnih vatrogasnih postrojbi).

Zašto vatrogasnim postrojbama (profesionalnim ili dobrovoljnim) i vatrogasnim zajednicama dosad nije vraćan PDV?

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost nije se usprotivio hitnom postupku, ocijenivši kako je ovaj zakon od interesa za Republiku i predložio je da se donese u tekstu predloženom od predlagatelja.

RASPRAVA

O zakonskom prijedlogu govorio je državni tajnik Ministarstva unutarnjih poslova, **Ivica Buconjić**.

Zašto se istovremeno nije raspravljalo o oba zakonska prijedloga?

Josip Vresk je u ime Kluba zastupnika HSS-a ustvrdio da je zakon potrebno donijeti, ali da je tekst neprikladan – trebalo je donijeti novi zakon o vatrogastvu, uz ostalo radi usuglašavanja s nedavno donesenim Zakonom o zaštiti i spašavanju.

Vresk je izvijestio zastupnike da su Valter Drandić i on također uputili Parlamentu prijedlog izmjena ovog zakona

te izrazio žaljenje što se istovremeno ne raspravlja o oba zakonska prijedloga.

U nastavku izlaganja on je rekao da Vlada mora imati ovlasti da uredbama rješava određena pitanja, ali da ovdje za to nije bilo potrebe – da su izmjenom zakona trebali biti utvrđeni standardi – da se zna u kojem će omjeru Državni proračun financirati javne vatrogasne postrojbe. A iz predloženog se vidi da će to Vlada zapravo činiti na temelju podzakonskih propisa – vjerojatno uredbom koja će vrijediti godinu dana.

Nije jasno napisano što će se sve financirati.

Iz izlaganja predstavnika Kluba zastupnika HSS-a, među ostalim, izdvajamo: nije jasno napisano što će se sve financirati (a trebalo bi prije svega plaće i ostale rashode, doprinose na plaće i naknade troškova za profesionalne vatrogasce, uredski materijal, usluge i ostale rashode (prije svega premije osiguranja).

Vatrogasna mjera

Dragutin Lesar je u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a rekao da je predložena vatrogasna mjera koja će vrijediti godinu dana i neće bitnije utjecati na poboljšanje zaštite od požara. Uvodno je napomenuo kako su oni očekivali sličan zakon jer se nisu slušala upozorenja kako financiranje vatrogastva nije dobro riješeno, a niti ona o nedostatnim sredstvima za zaštitu od požara (kod izrade Proračuna). Uslijedilo je pitanje predlagatelju – zašto dosad vatrogasnim postrojbama (profesionalnim ili dobrovoljnim) i vatrogasnim zajednicama nije vraćen PDV uplaćen za nabavu opreme, vozila i tehnike (kao da taj novac ne bi mogli koristiti za obnavljanje tehnike ili financiranje redovnih djelatnosti).

Rješava se problem interventnim načinom, a važeći zakoni se ne poštuju, rekao je Lesar, ustvrdivši potom kako se predloženim zakonom kažnjava racionalnost. Ni lipe neće dobiti općine, gradovi i županije koji su zaštitu od požara

organizirali mahom kroz dobrovoljna vatrogasna društva (samo profesionalne postrojbe imaju pravo sudjelovanja u raspodjeli sredstava).

Vatrogasna sredstva po bilo kojoj osnovi moraju se raspoređivati i na njih, kao i na javne vatrogasne postrojbe, na županijske vatrogasne jedinice i na Hrvatsku vatrogasnu zajednicu - rekao je predstavnik ovog kluba.

Iz njegova izlaganja još izdvajamo upozorenje kako važeća regulativa ne dopušta županiji koja je teritorijalno mala i koja bi s deset puta manje sredstava mogla imati plan zaštite od požara i županijsku vatrogasnu postrojbu da to organizira, jer zakon veli da je riječ o lokalnoj a ne regionalnoj nadležnosti.

Tu je i prijedlog – umjesto da se na tisuće računa disperziraju sredstva valja se opredijeliti – kakva se zaštita od požara želi – profesionalna, mješovita ili s dobrovoljnim vatrogasnim društvima. Do tada – svim vatrogasnim postrojbama i zajednicama vratiti porez na dodanu vrijednost za 2003, a za 2004. barem do ožujka 2005.

Decentralizirati i sredstva

U ime Kluba zastupnika IDS-a, **Damir Kajin** je rekao kako bi se neusvajanjem zakona mnoge lokalne sredine našle u izuzetno teškoj situaciji, tako da su i zastupnici stavljeni pred svršeni čin. Uvodno je podsjetio kako je još bivši premijer Gregurić 1999. predložio da se vatrogasne postrojbe vrate iz MUP-a lokalnoj samoupravi. Razlog – katastrofalna materijalna pozicija MUP-a (računalo se na financijsko rasterećenje). Zastupnici IDS-a, kao deklarirani regionalisti, apsolutno su za to da vatrogastvom upravlja lokalna samouprava, a da je to bolje rješenje potvrđuju i istarske prilike – rekao je Kajin.

Iz njegova izlaganja još izdvajamo: decentralizacija ne može zaživjeti ako se na lokalnu samoupravu prenesu obveze, a ne i novac; u ovom trenutku najpotrebnije u ovom trenutku vatrogastvu omogućiti povrat PDV-a za naba-
vljenu opremu.

Rekavši da bez decentralizacije neće biti razvoja, Kajin je izjavio da je Hrvatska najbrži razvoj imala kad je bila najviše decentralizirana (od 1974. do 1990). Tada su skupštine birale i suce, što možda nije bilo dobro zbog neovisnosti sudaca ali je bolje, kako reče, od onoga što je radila Pašalićeva komisija. Tada su se skupštine brinule o katastru, policiji, financijama, a danas župan ili gradonačelnik ne može utjecati ni na ponašanje matičara, jer je ovaj državni službenik.

Vatrogastvo treba riješiti sustavno

Ivan Jarnjak je rekao kako će Klub Hrvatske demokratske zajednice podržati donošenje zakona, da smatra kako vatrogastvo treba riješiti sustavno te da zahtijeva da se što skorije vrijeme Zakon o vatrogastvu uskladi sa Zakonom o zaštiti i spašavanju.

Zastupnik je potom ustvrdio kako su mogućnosti lokalne samouprave ograničene, ali da dimenzioniranje javnih vatrogasnih postrojbi proizlazi upravo iz procjene pojedinih lokalnih samouprava ugrozi od požara – kolike će biti velike postrojbe, koliko će opterećivati lokalnu upravu i samoupravu i hoće li to ova moći financirati.

Što prije predložiti novi Zakon o vatrogastvu (usklađen sa Zakonom o zaštiti i spašavanju) koji će rješavati i pitanje dobrovoljnih vatrogasnih društava.

Iz ovog izlaganja u nastavku izdvajamo: opasnost od požara nije jednaka u cijeloj Hrvatskoj – tamo gdje je potreba tamo treba i dati; što prije predložiti novi Zakon o vatrogastvu (usklađen sa Zakonom o zaštiti i spašavanju) koji će rješavati i pitanje dobrovoljnih vatrogasnih društava.

Pero Kovačević je izvijestio zastupnike da će Klub zastupnika HSP-a podržati Prijedlog, ali traži jamstvo od

državnog tajnika da će općine i gradovi stvarno dobiti iznos sredstava koji su dobili za 2004. Također očekuju da se 2005. Vlada pojavi s dva bitna zakona kako bi se dobio učinkovit sustav i podigla razina opremljenosti i obučenosti (očekivali su, napomenuo je, novi Zakon o vatrogastvu i Zakon o civilnoj zaštiti).

Rekavši kako je izmjena članka 58. nažalost sada jedino rješenje, ali da je žalosno što je Hrvatska, s dugogodišnjom tradicijom u vatrogastvu, dopustila da je ono u takvom stanju.

Klub zastupnika HSP-a ne interesira decentralizacija, kao IDS već – učinkovito vatrogastvo na svim razinama – napomenuo je Kovačević. Iz čijeg izlaganja još izdvajamo upozorenje kako mnogi gradovi nisu sklopili kolektivni ugovor (primjerice Bjelovar) te da su i tim u svezi potrebni dodatni pomaci.

Manji prihodi jedinica lokalne samouprave

Jagoda Martić (SDP) je podsjetila kako je nedavno donesenim Zakonom o porezu na dohodak podignut neoporeziv dio osnovice, što u konačnici znači manji prihod jedinica lokalne samouprave za financiranje javnih potreba (pa i vatrogastva). A sve to dodatno umanjuje njihove ionako skromne mogućnosti izdvajanja potrebnih sredstava.

Zastupnica je upozorila kako se predloženim samo daju ovlasti Vladi, a ne utvrđuje da će se javne vatrogasne postrojbe dijelom financirati i iz Državnog proračuna. Time se – onemogućuje i primjena Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (koji se primjenjuje i na profesionalne vatrogasce). Sredstva se planiraju u visini 2004. godine, a ni u toj godini nisu poštovane obveze iz Kolektivnog ugovora.

Usljedila su ova upozorenja, ocjene i primjedbe: nigdje nije propisano kako će se provoditi protupožarna zaštita – da li putem profesionalnog ili dobrovoljnog vatrogastva; ustupanje dijela poreza na dohodak ne odnosi se na sve jedinice lokalne samouprave nego samo na

gradove i općine koji su osnivači javnih vatrogasnih postrojbi; većini tih gradova 1 posto poreza na dohodak nije ni približno dovoljan za financiranje redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi; nelogično je da je od 237 milijuna kuna koje je Vlada odobrila kao pomoć zbog

Krucijalno je pitanje da li se decentralizacijom funkcija decentraliziraju i sredstva; gradovi koji se suočavaju s problemom ne znaju na čemu su, a moraju planirati proračune.

velikih požara na Hvaru, Braču i Biševu ti otoci nisu dobili ni kunu jer nemaju javne vatrogasne postrojbe (isti je slučaj i s Makarskom i Rabom, a primjer su dobre organiziranosti protupožarne zaštite i brojnosti intervencija); država za decentralizirane funkcije protupožarne zaštite mora (kao kod školstva, zdravstva, socijalne skrbi) ustupiti dio poreza na dohodak svim jedinicama lokalne samouprave; sazrelo je vrijeme za temeljito rješavanje – donošenje zakona koji bi pomirio sve ove probleme.

Decentralizirane funkcije ne prati adekvatna financijska potpora

Nitko ne može biti protiv predloženoga, ali zasigurno je potrebno učiniti daleko više da se na kraju 2005. ne javi isti problem – zaključila je **Dragica Zgrebec (SDP)**, ustvrdivši kako je za trajno rješenje problema potrebno donijeti ili promijeniti Zakon o vatrogastvu te analizirati financijske izvore jedinica lokalne samouprave. Uvodno je objasnila da su je na raspravu potakla dva problema na koje valja ukazati – prvo, praksa da se u vremenskom tjesnacu, po prestanku djelovanja Vladine uredbe ili u slučaju odgode primjene nekog zakona posize za ovakvim intervencijama i drugo – to što decentralizirane funkcije ne prati adekvatna financijska potpora.

S obzirom na teritorijalni ustroj (općine od 800 do nekoliko tisuća stanovnika, te slična situacija s gradovima) mogli su se, po njezinoj tvrdnji, predvidjeti problemi u realizaciji decentraliziranog vatrogastva.

Nakon što je navela primjer Medimurske županije, u kojoj nema naselja bez dobrovoljnog vatrogasnog društva, zastupnica je upozorila na različite kriterije sufinanciranja vatrogasnih postrojbi. Javne se sufinanciraju iz Proračuna, a dobrovoljna vatrogasna društva ne, iako su najčešće prva na mjestu požara (i najbliža im).

Ne razgovara ozbiljno Parlament o tome pa ni oni koji su dužni provoditi zakon

Slavko Linić (SDP) je rekao kako na potrebe značajnih promjena u radu Parlamenta upućuje činjenica da se pet godina provodi jedan osnovni zakon da bi se tek sada utvrdilo kako nema administracije, odnosno jedinica lokalne samouprave sposobne da provede promjenu (Zakona o vatrogastvu). Hrvatski sabor ozbiljno ne razgovara o teritorijalnom ustrojstvu niti o problemima financiranja pa se, u biti, i oni koji su dužni provesti zakon ponašaju pasivno. I iz godine u godinu se samo mijenja odredba da bi se zadržalo postojeće stanje, što ukazuje na neefikasnost države. A štete od požara su ogromne, dometnuo je.

Uslijedile su, među ostalim, ovi prijedlozi, primjedbe i ocjene: obvezati Vladu da u prvom kvartalu iduće godine riješi problem vezan uz vatrogastvo te problem financijera; dati pravo i obvezu i županijama (i to jače); u ovih pet godina posebna je opasnost sve veća štednja u trgovačkim društvima i smanjenje jedinica industrijske vatrogasne zaštite (što znači povećanje rizika za živote i zdravlja ljudi, a i imovinu); u novoj poreznoj reformi nisu definirani odnosi između centralne vlasti, regionalne i lokalne pa time ni problem vatrogastva (narednih mjeseci bi trebalo jasno naznačiti odnose u preraspodjeli).

Da bi se pokrilo vatrogastvo došli bi u pitanje ostali programi

Ivan Vučić (HDZ) je podržao donošenje zakona. Uvodno je, najprije, podsjetio kako su svi oni koji su tada bili u takvoj poziciji željeli da općine i gradovi imaju javne vatrogasne postrojbe kako bi se, na neki način, zbrinulo 10,15 ili 20 "dečki" demobiliziranih iz Hrvatske vojske.

Ocjenu kako je zakon iz 2000. jedan od dobrih primjera "nedobre" decentralizacije države, zastupnik je potkrijepio primjerom Ogulina s 5 DVD-a i jedinicom javne vatrogasne postrojbe. Za financiranje 21 djelatnika potrebno je 3,5-4 milijuna kuna, što je 25 posto Proračuna, i kada bi se to pokrilo došli bi u pitanje ostali programi.

U nastavku izlaganja Vučić je rekao da bi trebalo definirati kako jedinice lokalne samouprave koje nisu na način propisan zakonom osigurale zaštitu od požara na svom području trebale sufinancirati i dobrovoljna vatrogasna društva ili javnu vatrogasnu postrojbu i onda kada ne interveniraju, kad su u pričuvi (i tada moraju imati plaću i moraju im se osigurati materijalna sredstva).

Složio se s dijelom saborskih zastupnika da svakako treba donijeti novi Zakon o vatrogastvu.

U svezi s prijedlozima o povratku PDV-a, Vučić je sugerirao drugo rješenje – da država osigura oslobađanje od PDV-a kod nabavke vozila i opreme za vatrogastvo. Grad Ogulin, primjerice, sada mora osigurati 800 tisuća kuna za PDV koje bi, napomenuo je, mogao upotrijebiti za nabavu ostale potrebne opreme (za dragovoljno društvo ili javnu postrojbu).

Spomenimo još zahtjev zastupnika da se kod registracije vatrogasnih vozila ne plaća cestarina kao za specijalna vozila koja danonoćno habaju cestu.

Prijedlog je potom podržao i **Velimir Pleša (HDZ)** s napomenom kako bi inače došlo do blokade – ne bi bilo sredstava za normalno funkcioniranje

vatrogastva u jedinicama lokalne samouprave.

Komentirajući potom izlaganja zastupnika Vreska i Linića, zastupnik je upozorio da je riječ o članovima bivše Vlade koja je, kako reče, odbijala bilo kakvo spominjanje problema u vatrogastvu, tvrdilo se kako je važeći zakon polučio nekoliko pozitivnih efekata. Znači, kriteriji su različiti, ovisno o tome tko je na vlasti.

On je, nadalje: ustvrdio kako bi vatrogasci zasigurno bili zadovoljni kad bi se dosljedno provodile sve odredbe zakona, odnosno stvorili uvjeti za pritjecanje dovoljne količine novca za nabavku skupe opreme. Država u ovom slučaju, međutim reagira na jedini mogući način, a donošenje novog zakona bit će prilika da se zaokruži sustav zaštite i spašavanja. Treba vidjeti na koji način utjecati na jedinice lokalne samouprave da im financiranje vatrogastva bude obveza, a ne da im se ostavi pravo da umjesto za to izdvoje za nešto drugo što im je važnije, primjerice šport ili kulturu.

Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) je podržala Prijedlog, napomenuvši kako je riječ o kratkotrajnoj mjeri osiguranja dodatne sigurnosti profesionalnim vatrogasnim postrojbama. I ona očekuje da će se kroz provedbene propise Zakona o zaštiti i spašavanju, a i poboljšanje važećeg Zakona o vatrogastvu problem riješiti na dobrobit lokalne samouprave, stanovništva i samih vatrogasaca.

Pleši je zastupnica poručila kako Podravci nisu ništa manje bolji vatrogasci od Međimuraca (koje je ovaj zastupnik pohvalio) te da u njihovoj županiji nema problema u funkcioniranju profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi.

Ustvrdivši kako ne postoji jedinstveno rješenje – da o svakoj jedinici lokalne samouprave ovisi i stanje njezine vatrogasne postrojbe, Ivana Sućec-Trakoštanec je izrazila nadu da će u 2005. uslijediti i rješavanje problema kad je riječ o financiranju vatrogasnih postrojbi.

Ivanka Roksandić (HDZ) je uvodno ustvrdila da je predloženo vatrogasna mjera, ali sada jedina moguća. Bitno je to da Vlada mora donijeti odluku o

minimalnim financijskim sredstvima za obavljanje vatrogasne djelatnosti.

S posebnim se problemima, upozorila je, nadalje, suočavaju dobrovoljne vatrogasne postrojbe jer ih financiraju male općine, mjesta i gradovi, pridruživši se zahtjevima da se 2005. doneše novi zakon o vatrogastvu. Ona je još napomenula kako se i Posavina ima čime pohvaliti - ima svjetske i europske prvake u vatrogastvu.

Već ovim zakonom predvidjeti da se sufinanciraju i središnja dobrovoljna vatrogasna društva

Niko Rebić (HDZ) je rekao da ovaj zakonski prijedlog, kao i važeći zakon, pogoduje samo velikim gradovima koji bi, inače, i sami mogli smoci snage za financiranje vatrogastva, dok se i dalje velik broj malih i srednjih općina i njihovih DVD-a ostavlja bez potpore iz Državnog proračuna. Ustvrdio je potom kako Hrvatska nije bogata toliko da svi vatrogasci budu profesionalci, a niti toliko siromašna da dio iz Državnog proračuna ne bi dobile male općine i gradovi i njihova dobrovoljna vatrogasna društva. To više zbog značaja tih društava u otčokom i zagorskom dijelu Dalmacije.

Žalosno je što je Hrvatska, s dugogodišnjom tradicijom u vatrogastvu, dopustila da je ono u takvom stanju.

Rebić je izvijestio zastupnike da će amandmanom predložiti da se ne čeka na novi zakon već ovime predvidi da se sufinanciraju i središnja dobrovoljna vatrogasna društva. Upozorio je potom kako zbog ograničenog djelovanja neke vatrogasne postrojbe predlažu susjednim općinama da i njih, uz naknadu, štite od požara, ali da to ove u pravilu odbijaju pa im se uskraćuje zaštita. Slijedom toga, takve jedinice lokalne samouprave moraju organizirati protupožarnu zašti-

tu putem dobrovoljnog vatrogastva ili putem ugovornih odnosa. To je model, dometnuo je, koji veoma dobro funkcionira i u susjednim državama i trebalo bi mu dati potporu, a ne diskriminirati ga.

Bilo je dovoljno vremena...

Zvonimir Mršić (SDP) je rekao kako je bilo dovoljno vremena da se u 2004. donese novi Zakon o vatrogastvu, a ne da se mijenja važeći sedam dana prije Nove godine.

Prethodniku je najprije replicirao kako svaka jedinica lokalne samouprave mora donijeti procjenu ugroženosti od požara te ocijeniti s kojim će sredstvima i snagama tome udovoljiti. Procijeni li da ne može – može povjeriti zaštitu najbližoj vatrogasnoj postrojbi, kao što je to učinjeno u Međimurju u više jedinica lokalne samouprave.

Iz Mršićeva izlaganja još izdvajamo: problem je bio taj što se dohodak decentralizirao samo osnivačima, bez obzira na to što su javne vatrogasne postrojbe imale zonu djelovanja i izvan jedinica lokalne samouprave; da su javne postrojbe djelovale samo na području svoje jedinice lokalne samouprave požara bi bilo mnogo više.

Odgovarajući Mršiću, **Niko Rebić** je pojasnio kako na području cijele Splitsko-dalmatinske županije postoje samo dvije javne vatrogasne postrojbe (Imotski i Split). Procjenu ugroženosti ima cijelo područje, ali će potporu iz Državnog proračuna dobiti samo dvije postrojbe. Spomenuo je još i primjer Vrlike u kojoj se i po izdvajanju 5 posto za vatrogastvo (ukupno 120 tisuća) ne bi moglo kupiti potrebno, nika-ko cisterne. Koje su se dobivale zna se kako – dometnuo je, pojasnivši kako su dobivali svi koji su bili uz Račana (Vrlika doduše nije bila prioritet ni za Valentića).

...imali ste četiri godine

Uz napomenu kako predloženi zakon premošćuje situaciju, **Franjo Matušić (HDZ)** je ustvrdio kako ova pitanja treba razraditi novim zakonom, a ne

iscrpljivati se sada na temama mogućih izmjena.

Mršiću je zastupnik rekao kako je prethodna (njegova) vlast imala četiri godine da nešto napravi, a nije, složivši se ipak s njime da jedinice lokalne samouprave mogu zajednički financirati javnu postrojbu, odnosno pridružiti se onima koji je imaju.

Usljebile su ove ocjene, primjedbe i prijedlozi: to je osobito važno kod područja visokog rizika; apsolutna efikasnost je na strani javnih vatrogasnih postrojbi, njihovoj opremljenosti i obučenosti, ali treba voditi brigu i o tradiciji.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) je rekla kako podržava Prijedlog (jer su zastupnici dovedeni "pred zid") i sve lijepe riječi koje su se čule iz Kluba zastupnika HDZ-a, ali da ih je trebalo oživotvoriti konzistentnim zakonom, a ne izmjenom – uredbom. S tim u svezi je napomenula kako je zakonski prijedlog oporbe bio dobar "input", ali nije niti uvršten u dnevni red.

Usljebile su ove njezine ocjene: rasprava o tome tko je bolji je promašena samo Vlada to treba adekvatno riješiti; krucijalno je pitanje da li se decentralizacijom funkcija decentraliziraju i sredstva; gradovi koji se suočavaju s problemom ne znaju na čemu su, a moraju planirati proračune.

Zdenka Babić-Petričević (HDZ) je uvodno ispravila prethodnicu – nije točno da se iz Kluba zastupnika HDZ-a čulo samo o kvaliteti vatrogasnih društva već se govorilo o potrebama društava koji za bivše vlasti svakako nisu bili prioritetni. Pokazuje to primjer Imotskog ili, pak, Lovreča kojemu čak nije ni odgovoreno na brojne dopise u razdoblju 2000-2003. godina.

Dosta učinjeno već samom decentralizacijom

Zvonimir Mršić je, ispravljajući zastupnicu, rekao kako je Račanova Vlada dosta učinila već samim time što je to decentralizirala. Nije dobro što decentraliziran dohodak nije dostatan za financiranje javnih vatrogasnih postrojbi, ali kako je bilo dovoljno vremena

(cijela godina) da se popravi ono što nije bilo dobro. Umjesto obećane najave (do kraja ljetnog zasjedanja zakoni o lokalnoj samoupravi i financiranju jedinica lokalne samouprave ponudena je vatrogasna mjera, s velikim stupnjem nesigurnosti za javne postrojbe, odnosno profesionalne vatrogasce.

U popodnevnom nastavku sjednice najprije se za riječ javio **Dražen Bošnjaković** koji je rekao da se predloženo mora donijeti, ali da je potrebna kvalitetna izmjena zakona, na osnovi analiza o tome koliko je javnih vatrogasnih postrojbi potrebno za koja područja. Tek će tada, naime, biti jasno što će Vlada financirati kroz minimalne standarde. Sada, naime ima slučajeva da grad osnuje vatrogasnu postrojbu, a općine oko njega se ogluše, ne postanu suosnivači ili ne osnuju svoje vatrogasne postrojbe.

Jasno je da jedinice lokalne samouprave nisu niti financijski sposobne financirati sve decentralizirane funkcije pa nije upitno donošenje ovog zakona, napomenuo je zastupnik. Koji je potom naglasio kako postojeće stanje nije krivnja ove Vlade. Vidljivo je, po njegovoj tvrdnji, kako proces prijelaza funkcije obavljanja vatrogasne djelatnosti na lokalnu samoupravu i nije bio održiv u ovim uvjetima i odnosima financiranja kakvi postoje u Republici Hrvatskoj.

Replicirajući prethodniku **Zvonimir Mršić** ga je upozorio da u trenutku kad su preuzimale osnivačka prava za javne vatrogasne postrojbe jedinice lokalne samouprave nisu "mogle" osnovati nego su morale preuzeti i sve zaposlene i materijalna sredstva. Budući da su dotad te postrojbe, pri MUP-u, imale više nego prosječnu popunjenost radnih mjesta i neodgovarajuću stručnu spremu nije bilo mogućnosti – naglasio je zastupnik – da krajnje racionalno osnivaju vatrogasne postrojbe. Preuzimale su ih sa svim postojećim pravima - u jednoj su postrojbi, primjerice, svi imali beneficirani radni staž, uključivši tajnicu zapovjednika.

Odgovarajući na repliku, **Dražen Bošnjaković** je pojasnio da je samo htio reći kako je sada previše tih odredbi

koje nešto omogućavaju, a bilo bi doista racionalno da se za područje više općina i gradova nađe mjera racionalna za sve njih – i da osnuju zajedničku vatrogasnu postrojbu.

Lokalne zajednice u stanju su organizirati – problem je uvijek novac

Miroslav Korenika (SDP) je podupro Prijedlog kao palijativnu mjeru uz zahtjev da se što prije ponudi novi Zakon o vatrogastvu. Uvodno je ustvrdio kako svi problemi koji tište vatrogastvo diljem Hrvatske postoje i na području Varaždinske županije i Grada Varaždina. Rekao je potom kako bi zastupnici trebali dobiti izvješće o financijskoj situaciji u vatrogastvu i o stanju opreme te da se, jednom za svagda, načine kriteriji raspodjele. Nažalost takvih kriterija, u mnogo djelatnosti, pogotovo za decentralizirane funkcije, nema.

Sredstva se planiraju u visini 2004. godine, a ni u toj godini nisu poštovane obveze iz Kolektivnog ugovora.

Lokalne zajednice su u stanju organizirati svoje vatrogastvo, problem je uvijek u tome s koliko novca raspolažu – rekao je zastupnik, podsjetivši kako opet nekakve obveze idu prema jedinicama regionalne i lokalne samouprave kad je riječ o Zakonu o spašavanju i zaštiti, ali to ne prati dovoljno novca.

Korenika je izjavio kako su u krivu oni koji tvrde da bi županije mogle financirati vatrogasne postrojbe tamo gdje ne mogu gradovi ili općine (one će se time moći baviti kad se jače decentralizira država i dobiju više novca nego sada).

Spomenimo s tim u svezi još zamjerku zbog sve veće "metropolizacije" Hrvatske, pokrijepljenu primjerom. Samo Varaždinska županija i Grad Varaždin izgubit će oko 8 milijuna kuna time što

je Zagrebačka banka kupila Varaždinsku (porez na dobit ide u Zagreb, a tamo gdje je ostvaren ne ostaje ništa). Slično je i s Hrvatskim cestama, Hrvatskim šumama i sl.

Ne stoji...

Antun Kapraljević (HNS) je podržao Prijedlog uz napomenu da je to tek za "gašenje požara" nakon što se "zgrada" već dobrano zapalila te da to nije rješenje za budućnost (za to je potrebno izmijeniti barem pet zakona u direktnoj vezi s vatrogastvom). On je uvodno ustvrdio kako ne stoji nijedna od dvije teze koje su se provlačile kroz raspravu – da su vatrogasci samo za obranu od požara (požara je godišnje prosječno 5-6 tisuća, a ukupno je raznih intervencija u 2003. bilo oko 18 tisuća) te da se ostaje na dosadašnjoj razini financiranja (a nigdje se ne spominje kako bi u predviđenih 237 milijuna kuna trebalo ući 70 posto iz Državnog proračuna, a 30 posto iz lokalnih jedinica). Zagreb i veći gradovi moći će financirati svoje obveze prema vatrogasnim postrojbama, a što će biti s onima koji to neće moći – upitao je zastupnik, uz upozorenje kako je "struka" izračunala da bi bilo potrebno osigurati 269 milijuna kuna da bi se osigurala dosadašnja razina financiranja.

U ime predlagatelja

Državni tajnik **Ivica Buconjić** je izvijestio zastupnike da će u 2005. biti osigurano financiranje na razini 2004 (da će biti osigurano 269 milijuna kuna) te da je ipak kroz program mjera što ga je donijelo Ministarstvo vatrogastvo ipak funkcioniralo efikasnije nego prethodne godine. Uvodno je ustvrdio kako se u raspravi ukazalo na bit problema, ali da je iskazano i nerazumijevanje, napose kod zastupnika koji nisu bili angažirani u lokalnoj samoupravi. Ponovio je stoga dijelove svoga obrazloženja iz rasprave o Zakonu o zaštiti i spašavanju s obzirom na međusobnu povezanost tih zakona. Nakon napomene kako je prijelaz nadležnosti iz MUP-a u lokalnu samoupravu bio na neki način improvizacija,

rekao je kako ipak nije bio toliko kaotičan kao što se možda činilo, odnosno nije trebao biti – po zakonskim rješenjima. Zakon o vatrogastvu iz 1999. je prijelaznim odredbama predvidio kako broj zaposlenika općine odnosno gradovi ne mogu smanjiti bez procjene ugroženosti i plana zaštite i spašavanja. Očigledno veliki broj njih nije ih donio tako da je stanje ostalo kakvo je bilo zatečeno s 1. siječnja 2000. godine, uz štoviše tendenciju povećanja broja zaposlenika.

Na terenu je nastao i problem nesuradnje između gradova koje su, po zakonu, jedini osnivači vatrogasnih postrojbi i općina koje im gravitiraju, a nisu željele sudjelovati u sufinanciranju javnih, profesionalnih, vatrogasnih postrojbi uz izgovor da su na to obvezni samo gradovi. A sigurno je da su i one trebale sudjelovati u financiranju jer su te vatrogasne

postrojbe intervenirale i na području tih općina.

Obrazlažući Prijedlog, državni tajnik je rekao kako se on može doimati kao vatrogasna mjera, ali se na to rješenje išlo jer je tek prethodni tjedan donesen Zakon o zaštiti i spašavanju, bez kojega nije mogao biti donesen novi Zakon o zaštiti i spašavanju. Ovo će biti samo jedna mjera kojom će se stvoriti uvjeti da se problem financiranja vatrogasaca riješi trajno i kvalitetno. A tek kad Vlada donese odluku o minimalnim financijskim standardima bit će normativno završen posao oko stvaranja uvjeta za kvalitetno financiranje javnih, profesionalnih vatrogasnih postrojbi. A ti standardi, dometnuo je, neće biti doneseni bez dogovora i koordinacije sa Sindikatom profesionalnih vatrogasaca i njihovom Udrugom.

Ispravljajući napomenu državnog tajnika o povećavanju broja djelatnika, **Antun Kapraljević** je izvijestio zastupnike da je 1. siječnja 2000. u profesionalnim postrojbama bilo 2157 djelatnika, a danas ih je 2084.

Glasovanje

Prešlo se na izjašnjavanje o amandmanima. Nakon obrazloženja državnog tajnika **Buconjića** da je amandman Odbora za zakonodavstvo praktički istovjetan prijedlogu Vlade (samo uz neke jezične razlike), predsjednik Odbora povukao je prvi, pa potom i drugi amandman toga radnog tijela.

Zakon o dopuni Zakona o vatrogastvu donesen je jednoglasno sa 79 glasova "za" u tekstu koji je predložila Vlada RH.

J.R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KOMUNALNOM GOSPODARSTVU

Predlagatelj zakona je Vlada Republike Hrvatske, a Zakon je donesen po hitnom postupku. Raspravu su provela radna tijela: Odbor za zakonodavstvo, Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša te Odbor za lokalnu i područnu samoupravu.

Poticaj za donošenje izmjena Zakona je omaška nastala prilikom donošenja posljednje izmjene i dopune rečenog zakona, kada su u noveli Zakona, amandmanom Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora brisane odredbe Zakona koje su uređivale način obračuna komunalnog doprinosa.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnom gospodarstvu donesen je jednoglasno sa 77 glasova "za".

Ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, **Marina Matulović-Dropulić** dodatno je obrazložila Prijedlog zakona. Prilikom donošenja posljednje novele Zakona, amandmanom Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora, omaškom su brisane odredbe

Zakona koje su uređivale način obračuna komunalnog doprinosa. Zakonom se detaljno uređuje način obračuna komunalnog doprinosa, koji se obračunava u skladu s obujmom, odnosno po prostornom metru građevine koja se gradi na građevnoj čestici. Iznimno, za otvorene bazene, otvorena igrališta i druge otvorene građevine komunalni se doprinos obračunava po četvornom metru tlocrtnne površine te građevine.

Kako bi se izbjegla pravna praznina, odnosno prijepor na koji način obračunavati komunalni doprinos, a imajući u vidu štetne posljedice za gospodarstvo jedinica lokalne samouprave koje su dužne na temelju prihoda iz komunalnog doprinosa graditi i održavati objekte i uređaje komunalne infrastrukture, Vlada Republike Hrvatske koristeći svoju ovlast iz članka 1. Zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora pitanje načina obračuna komunalnog doprinosa, privremeno je riješila donošenjem Uredbe o dopuni Zakona o komu-

nalnom gospodarstvu, koju je potvrdio i Hrvatski sabor.

Međutim, kako je važenje Uredbe ograničeno te ona vrijedi do 31. prosinca 2004. godine ovim se Zakonom predlaže urediti pitanje načina obračuna komunalnog doprinosa.

Odbor za zakonodavstvo raspravio je i podržao donošenje zakona te na tekst Konačnog prijedloga nije imao primjedaba ustavnopravne naravi.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu raspravljao je Prijedlog zakona kao zainteresirano radno tijelo.

Članovi Odbora podržali su predložene izmjene i dopune Zakona o komunalnom gospodarstvu, kojima se uređuje način obračuna komunalnog doprinosa te utvrđuje rok u kojem je ministar dužan donijeti Pravilnik o načinu utvrđivanja obujma građevine za obračun komunalnog doprinosa.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša predloženi Zakon razmatrao je na temelju svoje nadležnosti u svojstvu

matičnog radnog tijela te podržava donošenje Zakona.

Na sastanku Odbora predstavnica predlagateljica je obrazložila da su omaškom izostavljene odredbe o načinu obračuna komunalnog doprinosa te je to pitanje privremeno riješeno Uredbom Vlade RH.

Nakon uvodnog izlaganja ministrice zaštite okoliša, prostornog uređenja i

graditeljstva, **Marine Matulović– Droupulić, Marko Širac** je izvijestio zastupnike o stajalištima Odbora za zakonodavstvo.

Zatim se u ime Kluba zastupnika SDP-a za raspravu javio **Zdenko Antešić**, rekavši da podržava zakonske izmjene.

Krunoslav Markovinović (HDZ) u svojem je istupu konstatirao da i unatoč učinjenoj omašci nije nastala šteta.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnom gospodarstvu donesen je jednoglasno sa 77 glasova "za".

M.Mi.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O PRIJEVOZU U CESTOVNOM PROMETU

Iz prometa – 30 posto autobusa

Hrvatski sabor izglasao je ovaj zakon bez rasprave jer su kod pripreme Konačnog prijedloga uvažene primjedbe radnih tijela i zastupnika iz rasprave o Prijedlogu zakona.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza Konačnog prijedloga evo što je zastupnicima uvodno o razlikama i sličnostima između Prijedloga i Konačnog prijedloga državni tajnik u Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka, **Dražen Breglec**.

Prijevoz putnika ne može se obavljati autobusima starijima od 18 godina, odnosno 10 ako je riječ o prijevozu učenika.

Predlagatelj je uvažio najveći broj primjedbi iz prvog čitanja. Ukinuta je, primjerice, gornja dobna granica za obavljanje poslova vozača (prema Prijedlogu – 65 godina). Na sve postupke koji su predmet ovog zakona primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Dobar ugled ostaje kao jedan od uvjeta za dobivanje licence, s tim da je precizirano kakve uvjete mora ispunjavati fizička, a kakve pravna osoba.

Najznačajnija promjena u odnosu na prvo čitanje je prijedlog da se prijevoz

putnika ne može obavljati vozilima (autobusima) starijima od 18 godina, odnosno 10 ako je riječ o prijevozu učenika. Tom se odredbom iz prometa izbacuje 30 posto autobusa koji sada prometuju. Dodajmo još kako je predviđeno prijelazno razdoblje za prilagodbu postojećih vozila.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje zakona uz pet amandmana. Neovisno o mogućnosti stjecanja C kategorije radi upravljanja teretnim motornim vozilom predloženo je (članak 5) da se utvrdi kako se za upravljanje teretnim motornim vozilom čija najveća dopuštena masa prelazi 3500 kg mora imati navršenu 21 godinu života. Ovo posebno iz razloga što je razvidno da u brojnim saobraćajnim nezgodama u većem broju sudjeluju vozači koji su bili mlađi od te dobi. Amandman na članak 6. podnesen je radi uređenja izričaja.

Imajući u vidu opise kaznenih djela, odnosno prekršajnih radnji koje bi mogla počinuti odgovorna osoba, odnosno pravna osoba, Odbor je predložio da počinjenje tih djela, odnosno radnji (članak 9) ne povlači posljedice oduzimanja licence za obavljanje djelatnosti.

Smisao amandmana na članke 97. i 98. jest usklađivanje izričaja - razvidno da se radi o prekršajnim postupcima. Nomo-tehničke naravi je amandman na članak 108.

U Odboru za pomorstvo, promet i veze postavljeno je pitanje odgovara li dobna granica vozila, iz članka 6. Zakona, standardima koje propisuje Europska unija te ujedno izraženo mišljenje, da bi ta odredba trebala biti "prijelazna", odnosno da bi se dobna granica za vozila, postepeno trebala smanjivati. Predstavnik predlagateljica je obrazložio kako je oko 24 posto voznog parka staro 20 godina, a 50 posto voznog parka 15 godina, te da se zbog toga posebna pažnja treba posvetiti održavanju i tehničkoj ispravnosti vozila, i ugrađivanju sustava sigurnosti prema zahtjevima Europske unije.

Odbor za europske integracije je nakon provedene rasprave jednoglasno utvrdio da je Konačni prijedlog zakona o prijevozu u cestovnom prometu usklađen s pravnom stečevinom Europske unije i da u potpunosti ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Hrvatski sabor prihvatio je Konačni prijedlog sa 77 glasova i jednim "suzdržano" zajedno s usvojenim amandmanima.

Budući da nije bilo prijavljenih za raspravu pristupilo se očitovanju o podnesenim amandmanima.

Od predloženih nije usvojen samo drugi dio amandmana na članak 9. (stavak 3.) jer predlagatelj smatra da rješenje predloženo Konačnim prijedlogom efikasnije pridonosi sigurnosti prometa na cestama.

J.R.

IZVJEŠĆE O UREDBAMA KOJE JE VLADA REPUBLIKE HRVATSKE DONIJELA NA TEMELJU ZAKONSKE OVLAŠTI

Na temelju članka 3. Zakona o ovlaštima Vlade RH da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora (NN, br. 159/2003), Vlada RH izvješćuje Hrvatski sabor da je na temelju zakonske ovlaštiti donijela Uredbu o izmjeni Zakona o prijevozu u cestovnom prometu (NN, br. 102/2004) i Uredbu o dopuni Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN, br. 110/2004).

Hrvatski je sabor, nakon rasprave o Izvješću o uredbama koje je Vlada RH donijela na temelju zakonske ovlaštiti, donio Zaključak kojim prihvaća ovo Izvješće.

O IZVJEŠĆU

Prva Uredba je Uredba o izmjeni Zakona o prijevozu u cestovnom prometu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu (NN, br. 83/2002), od 24. srpnja 2002. godine izmijenjen je Zakon o prijevozu u cestovnom prometu iz 1998. godine na način da se izmjene i dopune odnose na sve fizičke i pravne osobe koje obavljaju djelatnost javnog cestovnog prijevoza na način da one moraju uskladiti svoje poslovanje s odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu tog Zakona.

Propisano je i da pravne i fizičke osobe koje ne usklade svoje poslovanje prestaju s obavljanjem djelatnosti, što će rješenjem utvrditi Ministarstvo, odnosno ured državne uprave u županiji, odnosno upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove prometa.

Rok za usklađenje ističe 24. srpnja 2004. godine, nakon kojeg datuma su nadležna tijela dužna donijeti rješenja o prestanku obavljanja djelatnosti, ukoliko se fizičke i pravne osobe ne usklade s odredbama citiranog Zakona.

Veliki broj zahtjeva za prolongiranje roka

S obzirom na veliki broj zahtjeva za prolongiranjem roka na daljnjih godinu dana, a koju inicijativu su podržale i Hrvatska gospodarska komora, kao i Hrvatska obrtnička komora, nadležni uredi državne uprave u županijama, te tijela nadležna za promet u Gradu Zagrebu, kao i sami prijevoznici, donijeta je Uredba, kojom je utvrđeni rok prolongiranja za još jednu godinu.

S obzirom na to da je u pripremi donošenje novog Zakona o prijevozu u cestovnom prometu, koji će biti usklađen sa zakonodavstvom EU, na ovaj je način, do stupanja na snagu i primjene novog Zakona, dat primjeren rok pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju djelatnost prijevoza da svoje poslovanje usklade sa zakonom.

Obrazloženje za donošenje druge Uredbe o dopuni Zakona o komunalnom gospodarstvu je slijedeće: Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN, br. 82/2004) izmijenjen je članak 31. Zakona o komunalnom gospodarstvu (NN, br. 26/2003-pročišćeni tekst) kojim se uređuje pitanje komunalnog doprinosa.

Odredbom tog članka, između ostalog, uređen je i način obračuna komunalnog doprinosa. Prilikom donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnom gospodarstvu u Hrvatskom saboru amandmanom Odbora za zakonodavstvo u cilju nomotehničkog uređivanja teksta, (za pretpostaviti je omaškom), brisane su odredbe članka 31. koje se odnose na obračun komunalnog doprinosa. Na taj način, iako je Pravilnik o načinu utvrđivanja opsega građevine za obračun komunalnog doprinosa (NN, br. 23/2000) i dalje na snazi, nastala je pravna

praznina, jer je prijeporno na koji način obračunati komunalni doprinos, stoji u obrazloženju.

Da ne bi došlo do štetnih posljedica za gospodarstvo jedinica lokalne samouprave koje su dužne na temelju prihoda iz komunalnog doprinosa graditi i održavati objekte i uređaje komunalne infrastrukture, nužno je bilo ovo pitanje uređiti Uredbom.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo predlaže Hrvatskom saboru da prihvati Izvješće o uredbama koje je Vlada RH donijela temeljem zakonske ovlaštiti.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša razmatrao je Izvješće u dijelu koji se odnosi na Uredbu o dopuni Zakona o komunalnom gospodarstvu. Odbor je, uvažavajući obrazloženje razloga zbog kojih je Vlada RH donijela navedenu Uredbu, bez rasprave, jednoglasno odlučio predložiti Hrvatskom saboru da donese Zaključak kojim prihvaća Izvješće o uredbama koje je Vlada RH donijela na temelju zakonske ovlaštiti.

RASPRAVA

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je **Josip Leko (SDP)**. Rekao je da u Klubu smatraju da je ovo izuzetno važna ustavna i zakonska problematika i izuzetno važan politički moment kakav je odnos Vlade RH prema Hrvatskom saboru.

Podsjetio je da je temeljem članka 4. Ustava RH državna vlast ustrojena na načelu diobe vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudbenu vlast, gdje je Hrvatski sabor predstavničko tijelo građana i nositelj zakonodavne vlasti u RH, a Vlada obavlja izvršnu vlast u skladu s Ustavom i zakonom.

Iznimka od načela trodiobe vlasti nalazi se u odredbama članka 87. Ustava RH, ali s puno ograničenja. Članak 87. Ustava RH dao je mogućnost da Hrvatski sabor ovlasti Vladu RH da uredbom uređuje pojedina pitanja iz njegovog djelokruga, tj. iz djelokruga Sabora. To ovlaštenje može trajati najviše godinu dana i to je prvo ograničenje. Drugo ograničenje je da uredbi ne mogu djelovati unatrag. Treće ograničenje je da se uredbama ne mogu uređivati pitanja koja po Ustavu spadaju u isključivu nadležnost Hrvatskog sabora, kao što su pitanja ljudskih prava, temeljnih sloboda, nacionalna prava, izborni sustav, te ustrojstvo i djelokrug, te način rada državnih tijela i lokalne samouprave. Četvrto je da uredbi prestaju važiti istekom roka od godinu dana, i to ne od časa donošenja uredbi, nego od stupanja na snagu zakonskog ovlaštenja.

Vlada prekoračila ovlasti

Leko smatra da je Vlada Uredbom o izmjeni Zakona o prijevozu u cestovnom prometu prekoračila ustavno ovlaštenje i ovlaštenje iz Zakona o davanju ovlasti Vladi RH, jer je ovlaštenje Vlade bilo samo do listopada, a Vlada je tom Uredbom produžila rok za godinu dana, točnije do 24. srpnja 2005. godine, za što nije imala ovlaštenje. "Na taj način Vlada je mimo volje Hrvatskog sabora dovela u zabludu građane RH, prijevoznike koji su svoj status morali uskladiti sa Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu", gdje stoji rok do 24. srpnja 2004. godine.

"Da stvar bude još lošija, novim prijedlogom Zakona o ovlastima Vlade RH koji smo donijeli na ovoj sjednici, nije osnažena Vlada uredbom, gdje se rok produžava do 7. mjeseca slijedeće godine, nego je samo produžena do kraja ove godine, čime je u pravni sustav uvedena još veća zbrka".

Što se tiče slijedeće Vladine Uredbe o dopuni Zakona o komunalnom gospodarstvu, zastupnik smatra da ona ima pretenzije da uređuje ovo područje trajno, što nije ni duh, ni smisao ovlaštenja koja Vlada dobiva ovim putem. "Vlada nije poštivala niti Ustav RH,

pa je na temelju Uredbe koja će prestati djelovati, Vlada ovlastila ministra da svojim pravilnikom trajno uredi ovo područje".

Naglašava da protekom roka valjanosti uredbi, odnosno kad ona prestane djelovati, Pravilnik koji je donio nadležni ministar će ex lege prestati djelovati, odnosno po zakonu će prestati djelovati.

Klub zastupnika SDP-a poradi svega iznijetog ne može prihvatiti ove uredbi "koje ne potiču pravnu sigurnost i kojima Vlada prekoračuje ovlaštenje dano samim Zakonom o ovlastima Vlade RH". Leko ističe da su uredbi suprotno duhu Ustava o trodiobi vlasti u RH.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Smatra da treba gledati dobre strane ovih uredbi. Prva uredba treba olakšati situaciju prijevoznicima, a druga svima koji rade u lokalnoj samoupravi dobro će doći zbog nedoumica kod komunalnih doprinosa.

Uredbe su suprotne duhu Ustava o trodiobi vlasti u RH.

Markovinović pojašnjava da imajući u vidu činjenicu da se veliki broj fizičkih i pravnih osoba koje obavljaju djelatnost javnog cestovnog prijevoza nije uskladio s odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu, te da se u propisanom roku iz objektivnih razloga i ne bi mogli uskladiti, neizbježno bi došlo do negativnih posljedica, kako po same prijevoznike, tako i po nadležna tijela, koja bi sukladno odredbama Zakona trebala postupiti, odnosno rješenjem utvrditi činjenicu prestanka obavljanja djelatnosti prijevoza.

Jedan od problema u usklađivanju prijevoznicima predstavlja Pravilnik o posebnim uvjetima za parkiranje vozila, te odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu koje se odnose na stručnu osposobljenost, gdje se predviđa polaganje ispita, koje se međutim, počelo provoditi tek krajem prošle godine.

Riješene nedoumice oko komunalnog doprinosa

Što se tiče Uredbe o dopuni Zakona o komunalnom gospodarstvu zastupnik naglašava da će ona itekako dobro doći kod izračuna komunalnih doprinosa. Napominje da se u nekim dijelovima Hrvatske strahovito dizala cijena komunalnih doprinosa. Ovdje je konačno to definirano, pa cijena "ne može biti viša od 10% prosječnih troškova gradnje kvadratnog metra etalonske građevine u Republici Hrvatskoj, a taj podatak objavljuje ministar u čijem je djelokrugu komunalno gospodarstvo".

Zaključuje da prva uredba pomaže prijevoznicima, a druga olakšava posao jedinicama lokalne samouprave kod obračuna komunalnog doprinosa, pa će Klub zastupnika HDZ-a podržati ovo izvješće.

Prolongacija roka bila nužnost

Dražen Breglec, državni tajnik u Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka zamolio je za razumijevanje. Naglasio je da više od polovice prijevoznika nije uspjelo uskladiti u zadanom roku svoje poslovanje s odredbama Pravilnika, pa se pristupilo "pragmatičnom postupanju odnosno mijenjaju propisa". Dodaje da bi striktno provođenje propisa dovelo do prestanka daljnjih poslovnih aktivnosti i ukidanja mogućnosti daljnjeg poslovanja poduzeća, koji bi naprosto silom propisa trebali prestati s svojom djelatnošću.

Ističe da je prolongacija roka bila nužnost. S druge strane novi Zakon o prijevozu u cestovnom prometu koji je prošao prvo čitanje ovo će područje dodatno utvrditi i to sigurno prije roka u kojem je ovom uredbom prolongirana primjena starog Zakona.

Ovime je zaključena rasprava. **Zastupnici su većinom glasova, sa 78 glasova "za", 7 "suzdržanih" i 28 "protiv" prihvatili Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti.**

S.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O IZMJENI ODLUKE O OSNIVANJU ISTRAŽNOG POVJERENSTVA ZA UTVRĐIVANJE ČINJENICA U SVEZI S IZDANIM JAMSTVIMA KREDITORIMA PRIVATNOG DRUŠTVA BRODOGRADILIŠTA "VIKTOR LENAC" D.D. RIJEKA

Istražno povjerenstvo Hrvatskoga sabora predlagatelj je Odluke o izmjeni Odluke o osnivanju Istražnog povjerenstava za utvrđivanje činjenica u svezi s izdanim jamstvima kreditorima privatnog društva brodogradilišta "Viktor Lenac" d.d. Rijeka.

Zastupnici su jednoglasno sa 83 glasa "za" prihvatili Odluku o izmjeni Odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanom.

Predstavnik predlagatelja **Anto Đapić** dodatno je obrazložio Prijedlog odluke istaknuvši da je Hrvatski sabor na svojoj 10. sjednici, 1. listopada 2004. godine donio Odluku o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi s izdanim državnim jamstvima kreditorima privatnog društva Brodogradilište Viktor Lenac d.d. Rijeka.

Navedenom Odlukom propisano je da Povjerenstvo sa svojim radom treba zavr-

šiti najkasnije u roku od tri (3) mjeseca od dana kada je osnovano.

S obzirom na opseg dosad zaprimljene dokumentacije, i potrebu financijskog i pravnog vještačenja i iskaza svjedoka koji će se odvijati nakon primitka sve dokumentacije, Povjerenstvo je na svojoj 3. sjednici održanoj 26. studenoga 2004. godine donijelo zaključak kojim je odlučilo da Povjerenstvo Hrvatskom saboru predloži Odluku o izmjeni Odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi s izdanim državnim jamstvima kreditorima privatnog društva Brodogradilište "Viktor Lenac" d.d. Rijeka.

Zakonom o istražnim povjerenstvima u članku 3. stavku 4. propisano je da rok u kojem je istražno povjerenstvo dužno obaviti svoju zadaću ne može biti kraći od dva mjeseca niti dulji od šest mjeseci od dana osnivanja istražnog povjerenstva.

S tim u vezi Istražno povjerenstvo predlaže da se rok za obavljanje zadaće pro-

dulji za još tri (3) mjeseca, kako bi Povjerenstvo moglo uspješno obaviti svoju zadaću.

RASPRAVA

Klub zastupnika HDZ-a u potpunosti podržava izmjenu dužine roka obavljanja zadatka istražnog povjerenstva i predlaže da se taj rok produlji na mjesec i pol dana, rekao je **Ivan Jarnjak**.

Zastupnici prijavljeni za pojedinačnu raspravu dok su ostali za raspravu zbog izostanka su izgubili pravo na raspravu o Prijedlogu odluke pa se na kraju predstavnik predlagatelja Anto Đapić očitovao o amandmanima Kluba zastupnika HDZ-a rekavši da ga se načelno može prihvatiti.

Zastupnici su jednoglasno, sa 83 glasa "za", prihvatili Odluku o izmjeni Odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanom.

M.Mi.

PRIJEDLOG ZAKLJUČKA O POLOŽAJU I PERSPEKTIVAMA RAZVOJA LOKALNE I REGIONALNE SAMOUPRAVE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Postupan razvoj sukladan mogućnostima

Predlagatelji su klubovi zastupnika LIBRE, HNS/PGS-a i LS-a. Nakon rasprave o Prijedlogu zaključka o položaju i perspektivama razvoja lokalne i regionalne samouprave u RH zastupnici su većinom glasova donijeli Zaključak kojim ne prihvaćaju ovaj Prijedlog, zbog razloga

navedenih u mišljenju Vlade i izvješću Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se izlaganjem predstavnika predla-

gatelja, **Joze Radoša (LIBRA)**. Smatra da je pitanje decentralizacije države opći trend u svijetu. U ovom Prijedlogu prikazuje se položaj lokalne samouprave u RH, daju paralelna iskustva europskih zemalja, te se upućuje na neke perspektive razvoja koje bi trebalo ostvariti u Hrvatskoj.

”Ostaje činjenica da je Hrvatska visoko centralizirana država”, kaže Radoš, što proizlazi analizirajući broj i veličinu jedinica lokalne samouprave, njihove nadležnosti i financijsku snagu.

Što se tiče broja i veličine jedinica, on je u prosjeku Europe, 540 jedinica, ali problem je u nadležnostima koje ostvaruju, napominje zastupnik. Naime, proteklih godina broj jedinica je blago rastao, ali on nije pokazatelj jačanja lokalne samouprave. Veliki broj općina pretvorio se u gradove, a da pri tome ti gradovi nemaju nikakve posebne nadležnosti osim činjenice da su postali gradovi.

Nadležnost jedinica tiče se uglavnom standardnih pitanja kao što su zdravstvo, školstvo, socijalna skrb i kultura, međutim, jedinice lokalne samouprave nisu do kraja iscrpile ni te svoje nadležnosti, a pogotovo neke druge, kao što je gospodarski život na tom području, zaštita okoliša, prostorno planiranje itd.

Hrvatska je visoko centralizirana zemlja

Nerazvijenost lokalne samouprave najbolje se vidi u financijskoj snazi jedinica. Financijska snaga svih jedinica lokalne i regionalne samouprave čini tek 14% ukupnih javnih prihoda, odnosno rashoda RH, što znači da je RH po tom kriteriju u donjoj polovici zemalja članica Vijeća Europe, dok je opći trend u Europi povećanje prihoda i rashoda jedinica lokalne samouprave. Zastupnik dodaje da sve postaje još teže znajući da od ovih 14% više od 6% potpada na Grad Zagreb.

Dakle, nešto malo više od 7% javnih prihoda ide na sve preostale jedinice, županije, gradove i općine, što je podatak koji govori u prilog toga da je Hrvatska visoko centralizirana zemlja, a lokalna samouprava nerazvijena, zaključuje Radoš.

Drugi pokazatelj koji to potvrđuje je prihod jedinica, gdje je jedino prirez taj o kojem same odlučuju i propisuju ga jedinice lokalne samouprave, a sve drugo su dodijeljeni ili zajednički prihodi. Sve to govori da jedinice nema-

ju svoju izvornu snagu i ne mogu voditi izvornu politiku.

Što se financijske snage jedinica lokalne samouprave tiče, u Europi je opće prihvaćeni prosjek 22,12% sudjelovanje u ukupnim javnim prihodima. Postoje i ekstremni slučajevi zemalja sjevera Europe u kojima je udio jedinica lokalne samouprave u svim javnim prihodima veći od 50%.

Što se tiče vlastitih prihoda jedinica lokalne samouprave u Europi, odnosno poreza - prireza koje jedinica samostalno raspisuje i planira njihovu uporabu, oni su oko 50%, što je puno više nego što je slučaj u Hrvatskoj. Što se tiče zajedničkih poreza, koji čine manji dio prihoda jedinica lokalne samouprave, i u europskim zemljama veliki udio čine dodijeljeni porezi i namjenski transferi koji ne daju jedinicama lokalne samouprave mogućnost da same odlučuju o trošenju novca, nego ga država dodjeljuje za sasvim određenu svrhu. Stoga je opći trend u svijetu i zahtjev suvremenog vremena da se udio namjenskih transfera i središnje države što je moguće više smanji.

Prepuštanje poreza na dohodak i dobit

Interesantan je primjer nordijskih zemalja gdje porez na dohodak kao vlastiti prihod jedinica lokalne samouprave koji ona ne dijeli sa državom, čini čak iznad 90% ukupnih prihoda jedinica lokalne samouprave. Klubovi zastupnika LIBRE, HNS-PGS-a i LS-a predložili su Hrvatskom saboru dva zakona koji nisu prihvaćeni, Zakon o porezu na dohodak kojim se kompletan dohodak stavlja na raspolaganje jedinicama lokalne samouprave i drugo, potpuno prepuštanje poreza na dobit.

Što se tiče regionalne samouprave, zastupnik smatra da ona u Hrvatskoj u biti ne postoji, jer županije ne mogu biti jedinice regionalne samouprave. ”Premale su i takve kakve su, rascjepkane, zapravo predstavljaju barijeru za gospodarski razvoj zemlje”. I u Europi nema jedinstvenog stava što je to regionalna samouprava, ali se mogu uočiti

dominantni trendovi, pa su i predloženi zaključci koji slijede dio tih perspektiva.

Predlaže se formiranje središnjeg tijela koje će biti zaduženo za pripremu i provođenje decentralizacije zemlje. Nadalje, potrebno je ratificirati i one odredbe Povelje o lokalnoj samoupravi Vijeća Europe koje Hrvatska nije ratificirala u vrijeme ratifikacije, dodaje Radoš.

Treba odrediti i kriterije broja i veličina jedinica lokalne samouprave, što se predlaže u zaključku.

Predlagatelj predlaže diferenciranje nadležnosti gradova i općina, što sada nije slučaj, tako da gradovi imaju više nadležnosti i veću financijsku snagu od općina. Posebice plediraju za uvođenje kriterija, odnosno kategorije velikih gradova, većih od 30 tisuća stanovnika koji bi imali posebne nadležnosti i posebnu financijsku snagu, gdje bi se u pravoj mjeri mogla razvijati lokalna samouprava.

Stoji tvrdnja da su županije prepreka gospodarskom razvoju i svim komunikacijama unutar prirodnih regija koje Hrvatska ima.

Napominje da broj od 540 jedinica lokalne samouprave nije prevelik sam za sebe, ali znakovit je podatak da 151 općina ili 35,8% naših općina i 33 grada ili 27% svih gradova nisu u stanju ispunjavati ni svoje najelementarnije potrebe. To govori u prilog tvrdnji da treba prići rekonstrukciji tih jedinica lokalne samouprave.

Sve to govori u prilog toga da treba povećati vlastite prihode jedinica lokalne samouprave, a jednako tako smanjiti prihode od subvencija središnje države, izuzev tamo gdje je pak nužno da one ostanu, i to kao subvencije opće namjene koje su stabilne, pa da jedinice mogu planirati svoje poslove. Temeljna zadaća je da se dva poreza, porez na dohodak i porez na dobit u potpunosti prepuste jedinicama lokalne samouprave.

Što se tiče regionalne samouprave, zastupnik napominje da je teško očekivati da će se pristupiti u ovom času novoj regionalnoj podjeli, iako stoji tvrdnja da su županije prepreka gospodarskom razvoju i svim komunikacijama unutar prirodnih regija koje Hrvatska ima. Tako npr. Slavonija koja je jedinstvena regija ima pet županija koje gotovo nemaju nikakve oblike suradnje, a isto je i u Dalmaciji.

”Ono što se može učiniti je donijeti propise kojima će se realizirati poticajni, stimulativni oblici suradnje između tih županija na nekim pitanjima i tako zapravo posredno povećati tu regionalnu komponentu našeg razvoja”.

Osvrnuo se na mišljenje Vlade RH, u kojem ona napominje da će vrlo brzo, u roku kraćem nego što traži predlagatelj, predložiti nove zakone koji se tiču onoga što stoji u ovom Prijedlogu zaključaka, međutim, Vlada RH to nije učinila.

RADNA TIJELA

Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav rečeni Prijedlog raspravio je kao matično radno tijelo. Odbor ne predlaže donošenje Zaključaka, jer je za donošenje bilo 3, a protiv 4 glasa, sukladno stajalištu iz mišljenja Vlade RH.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada ne podržava Prijedlog zaključaka, koji su podnijeli klubovi LIBRE, HNS-PGS-a i LS-a. U mišljenju stoji da se Vlada zalaže za ravnomjerni razvoj čitavog područja RH, te stoga potiče i razvoj lokalne i regionalne samouprave u RH. Vlada je zadužila resorna ministarstva da izrade prijedloge za daljnju decentralizaciju, svatko iz svoje nadležnosti i ti prijedlozi se sada obrađuju, te će u najskorije vrijeme biti u obliku zakonskih prijedloga upućeni u saborsku proceduru.

Iako RH nije ratificirala sve odredbe Europske povelje o lokalnoj samoupravi, RH ih u cijelosti poštuje. Stoga, Vlada RH smatra da nema razloga za ponovno pokretanje procedure za ratifi-

kaciju dodatnih odredbi Europske povelje.

Vlada RH će i prije roka od 90 dana, kako je to predloženo u zaključcima, predložiti zakone koji se tiču reforme lokalne samouprave.

S obzirom na navedeno, Vlada ne podržava donošenje navedenih zaključaka.

RASPRAVA

Nakon uvodne riječi predlagatelja, zastupnika **Joze Radoša (LIBRA)**, koji je govorio u ime klubova zastupnika LIBRE, HNS-PGS-a i LS-a, za riječ se javio predstavnik Vlade, državni tajnik **Antun Palarić**. Rekao je da je projekt lokalne samouprave u Hrvatskoj u potpunosti uspio. Još u ratnim okolnostima Hrvatska se opredijelila za uspostavu lokalne samouprave sukladno Europskoj povelji o lokalnoj samoupravi i Hrvatski sabor je u tom smislu donio i zaključak prije usvajanja propisa koji uređuju lokalnu samoupravu i prije no što smo postali zemlja članica Vijeća Europe.

Nema nikakvih zahtjeva od Vijeća Europe da se dodatno ratificira Europska povelja o lokalnoj samoupravi.

Kada smo postali zemlja članica Vijeća Europe ratificirali smo Europsku povelju i to onoliko odredbi na koliko je obvezivao sam dokument, a u praksi se išlo i dalje od toga, napominje Palarić.

Naglasio je da se u Vladi vodi računa o lokalnoj samoupravi, a Vlada je preustrojem središnjih tijela osnovala Središnji državni ured za upravu koji nije samo za državnu upravu, već je nadležan i za nadzor nad lokalnom samoupravom, te za unapređenje sustava lokalne samouprave u Hrvatskoj.

Dodaje da je Vlada spremna provesti decentralizaciju, teži ravnomjernom razvoju svih krajeva Hrvatske i odlučila se za donošenje okvirnog programa

koji bi trebao biti usvojen. Uz program Vlade, izrađen je i popis svih zakona i podzakonskih akata koje treba izmijeniti da bi se program proveo, a predlaže se i osnivanje Povjerenstva za decentralizaciju. U tom tijelu bili bi predstavnici Saveza udruga gradova i općina u RH, kao i iz zajednice županija, uz predstavnike ministarstava.

U pripremi su i izmjene Zakona o lokalnoj samoupravi, kojima je cilj uspostava modela funkcionalnog povezivanja malih jedinica lokalne samouprave nedostatnog financijskog potencijala, kojima se treba dati zakonski i institucionalni okvir da udružuju radi provedbe projekata od zajedničkog interesa.

Palarić je naglasio da nema nikakvih zahtjeva od Vijeća Europe da se dodatno ratificira Europska povelja o lokalnoj samoupravi. Zaključio je da je projekt decentralizacije ozbiljan projekt koji će trajati za čitavog mandata ove Vlade.

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a govorio je **Dragutin Lesar (HNS)**. Rekao je da je točno da nema zahtjeva Vijeća Europe o dodatnoj ratifikaciji, međutim, prijedlog Klubova ide u smjeru toga da imamo međunarodno prihvaćeni standard za buduće propise koji će se u Parlamentu donositi.

Podsjetio je na nedavno odbijen prijedlog Kluba da porez na dobit ide u korist onih općina i gradova gdje se dobit ostvaruje, a ne gdje je registrirano sjedište tvrtke. Izrazio je nadu da će se raspraviti Prijedlog Kluba o izmjeni Zakona o financiranju lokalne samouprave u kojem se predlaže da se kompletni prihod s naslova poreza na dohodak preusmjerava najprije u Fond za izravnane decentraliziranih funkcija na nivou države, a sve ostalo u korist općina i gradova i županija.

”Predpristupni ekonomski program Vlade za razdoblje 2005-2007. koji je hrvatska Vlada usvojila na svojoj sjednici u pogledu lokalne i regionalne samouprave ne nagovještuje ni daljnju decentralizaciju u ovlastima, ni u financijama, nego govori samo o dva aspekta, o uspostavi 5 statističkih hrvatskih regija radi praćenja određenih podataka i o planu da se formira Vladin ured za regi-

onalni razvoj, i to je sve". Dodaje da u Vladinom očitovanju o ovom prijedlogu stoji da će i prije roka od 90 dana kako je predloženo u zaključcima, Vlada predložiti zakone koji se tiču lokalne samouprave, no rok je prošao, a prijedloga zakona od strane Vlade nema.

Županijski dom je trebalo transformirati

U ime Kluba zastupnika IDS-a govorila je **Dorothea Pešić- Bukovac (IDS)**. Primorsko-goranska županija iz koje zastupnica dolazi pokrenula je inicijativu formiranja nacionalne zajednice županija, "jer županije kao regionalne jedinice od kada im je ukinut Županijski dom nemaju nikakve koordinacije na državnoj razini i teško rješavaju probleme sa centralnom vlašću". Smatra da je Županijski dom trebalo transformirati i formirati jedan dom regija.

Klub zastupnika IDS-a smatra da je Hrvatska visoko centralizirana zemlja, a uvjereni su da je lokalna i regionalna samouprava temeljni oblik neposredne demokracije i da je osnova svakog demokratskog društva.

Zastupnica je mišljenja da bi hrvatske regije trebale u većoj mjeri surađivati s euro regijama. Pri tome treba znati da je financijska snaga jedinica temelj na kojem one pokušavaju ispuniti ovlasti koje su im dane zakonom.

Klub podupire predložene zaključke, a posebno inzistira da izbor općinskih načelnika, gradonačelnika i župana bude neposrednim putem, istodobno s izborom članova predstavničkih tijela jedinice.

Zajedničko djelovanje jedinica

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je **Ivan Kolar (HSS)**. "Predlažemo zaustavljanje procesa proliferacije novih jedinica i stvaranje uvjeta u kojima bi se različitim poticajima usmjeravalo sadašnje jedinice na zajedničko djelovanje, s ciljem što boljeg ispunjavanja potreba lokalnog stanovništva".

U HSS-u se zalažu za povijesne, regionalne cjeline. Mišljenja su da je bit

problema financiranje i fiskalna moć svake jedinice. "Ako razvijenost jedne lokalne zajednice ovisi samo o priljevu sredstava koliko se ostvaruje na tom terenu, onda gospodarskoga i svakog drugog napretka ili razvoja, ujednačenoga razvoja u RH, neće biti".

Zastupnik napominje da financiranje mora biti osnova za ravnomjerni razvoj svih područja Hrvatske, a problem uočava i u nedovoljno čvrstoj upravno-pravnoj poziciji lokalne samouprave. Još je uvijek izražena centralistička orijentacija u teritorijalnom sustavu, a preslaba je pravna zaštita prava na lokalnu samoupravu.

Zaključio je da je ovo dobar Prijedlog klubova kojim se potiče analiza i rasprava o stanju u lokalnoj samoupravi.

Prijedlog klubova je nepotreban

U desetominutnoj raspravi govorio je **Krunoslav Markovinović (HDZ)**. Napominje da mnoge jedinice lokalne samouprave raspolažu s vrlo malo prihoda. Ipak, smatra da je osnivanje velikog broja općina i gradova itekako pozitivno, što dokazuje ogroman zamah izgradnje komunalne infrastrukture od 1993. do danas. "Kada bi Vlada preputila gradovima i općinama porez na dobit i značajniji dio poreza na dohodak, opet bi najviše dobili najbogatiji i mislim da male općine ne bi imale puno koristi od toga".

I Savez gradova i općina RH u svom glasilu poziva Vladu RH da ratificira određene članke Europske povelje o lokalnoj samoupravi.

Istina je da su prihodi naših jedinica lokalne samouprave sigurno nedostatni za ispunjavanje očekivanja stanovnika tog kraja. Ipak, teško se uspoređivati s razvijenom Europom koja je najskuplje stavke kao što su odvodnja, pročišćavanje voda, izgradnja vodovodne mreže,

izgradnja cesta, odlagališta otpada, odavno riješila, pa prihode može koristiti za uređenje mjesta, komentira Markovinović.

Zastupnik je uvjerenja da postojeća podjela ne sprečava jedinice lokalne i regionalne samouprave da se međusobno povezuju, pa i s regijama u Europi. Zaključio je da ne podržava Prijedlog zaključaka, koje ocjenjuje nepotrebna, a i očekuje se Vladin prijedlog zakona o reformi lokalne samouprave, komentira Markovinović.

Jozo Radoš (LIBRA) javio se u ime predlagatelja. Naglašava da je država snažna ako ima snažnu lokalnu samoupravu. Drži ovo pitanjem budućnosti i razvoja demokracije u Hrvatskoj. Vlada je u svom mišljenju rekla da će predložiti zakone koji se tiču reforme lokalne samouprave i prije roka od 90 dana, kako je predloženo u zaključcima, što nije učinila. Napominje da cjelovita rasprava o strategiji razvoja lokalne samouprave nikada nije provedena u Saboru, a potrebni su stvarni reformski zahvati, koji će povećati snagu jedinica lokalne samouprave.

Kongres regionalnih i lokalnih vlasti Vijeća Europe u svom izvješću poziva Hrvatsku da proširi područje primjene Povelje o lokalnoj samoupravi na sve odredbe. "To je pitanje koje sami zbog sebe moramo rješavati".

I Savez gradova i općina RH u svom glasilu poziva Vladu RH da ratificira određene članke Europske povelje o lokalnoj samoupravi, posebice članak 4. stavak 3. gdje stoji da će se javne ovlasti obavljati tako da se preferira da one pripadaju vlastima koje su najbliže građanima. Naime, radi se o spužtanju nadležnosti središnje vlasti na jedinice lokalne samouprave, jer se na toj razini te nadležnosti najbolje ostvaruju.

Radoš zaključuje da nitko ne spori da su posljednjih 12 godina učinjeni pomaci u sustavu lokalne samouprave, međutim, oni nisu dostatni i vrijeme je da se učine novi.

U ime Vlade RH, javio se **Antun Palarić**. Izjavio je da je pitanje lokalne samouprave važno za opći razvoj demokracije u Hrvatskoj. Ne slaže se s

ocjenama da je Hrvatska centralizirana država, već je mišljenja da je umjereno decentralizirana. "Mi želimo postupan razvoj, sukladno mogućnostima lokalne samouprave i vjerujemo da će daljnji razvoj lokalne samouprave ići jednim pravolinijskim tokom, kako to budu njihove financijske mogućnosti dopuštale, a da će s prijenosom poslova ići i pri-

jenos sredstava, odnosno izvora sredstava". Zaključio je da se Vlada protivi predloženim Zaključcima, naglasivši da dovoljno brine o lokalnoj samoupravi.

Ovime je zaključena rasprava.

Sukladno prijedlogu Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav i Mišljenju Vlade RH zastupnici su glasovali o slijedećem Zaključku: Ne pri-

hvaća se Prijedlog zaključka o položaju i perspektivama razvoja lokalne i regionalne samouprave u Republici Hrvatskoj, koju su predložili klubovi zastupnika LIBRE, HNS/PGS-a i zastupnici LS-a. Ovaj zaključak usvojen je većinom glasova, sa 74 glasa "za" i 8 "suzdržanih".

S.Š.

PRIJEDLOG ZAKLJUČKA O PRAVEDNIJOJ RASPODJELI SREDSTAVA DOBIVENIH POREZOM NA DOBIT

Tehnički i praktički neprovedivo

Sukladno prijedlozima radnih tijela i mišljenju Vlade RH, Hrvatski sabor nije prihvatio Prijedlog zaključka o potvrđivanju, utvrđivanju i pravednijoj raspodjeli sredstava dobivenih porezom na dobit koji je predložio Klub zastupnika HNS/PGS-a. Većina zastupnika nije se, dakle, složila da se sredstva od poreza na dobit distribuiraju po mjestu rada zaposlenika (a ne registraciji tvrtke), ne uvaživši obrazloženje predlagatelja kako se dobit ostvaruje tamo gdje se radi, a ne gdje uprava ili direktor imaju kancelariju. Za drugačiju odluku Parlamenta nije pomoglo ni obrazloženje predlagatelja kako Grad Zagreb ostvaruje oko 35 posto bruto društvenog proizvoda Hrvatske, a ubire 80-85 posto poreza na dobit ostvarenog u Slavoniji, Dalmaciji, Istri, Međimurju, Lici i drugdje.

Na upozorenje o nepravednom rješenju od predstavnika Vlade RH čulo se, među ostalim, objašnjenje da je to tehnički neprovedivo, a i da jedinice lokalne samouprave imaju mogućnost

da preko svojih odluka o komunalnom doprinosu i komunalnoj naknadi privuku tvrtke da sjedište svojih firmi stave u te jedinice lokalne samouprave.

O PRIJEDLOGU ZAKLJUČKA

O Prijedlogu je uvodno govorio predstavnik HNS-a, **Dragutin Lesar**. On je najprije podsjetio kako se po važećem zakonskom rješenju 70 posto poreza koje uplaćuju firme, tvrtke, banke uplaćuje u korist središnjeg proračuna, 20 posto u korist općina i gradova te 10 posto županijama. Tih 30 posto obračunava se i uplaćuje po mjestu registracije pravnog subjekta. Najveći broj onih koji s tog naslova uplaćuju porez ima sjedište registrirano u Zagrebu pa, dakle, tih 30 posto (zakonito) završava u Proračunu Grada Zagreba.

Klub zastupnika HNS-a predlaže, međutim, drugačiji model (kakvih ima u Europi) – da se sredstva od poreza distribuiraju po mjestu rada zaposlenika, a ne

registraciji tvrtke. Obrazloženje – dobit se ostvaruje tamo gdje se radi, a ne gdje uprava ili direktor imaju kancelariju.

Klub zastupnika HNS-a ne nudi do kraja zakonska rješenja već je ponudio Vladi RH mogućnost da sama kreira odredbu o tome, napomenuo je Lesar.

Skrenuo je potom zastupnicima pozornost na to da Grad Zagreb ostvaruje oko 35 posto bruto društvenog proizvoda Hrvatske, a ubire 80-85 posto poreza na dobit ostvarenog u Slavoniji, Dalmaciji, Istri, Međimurju, Lici i drugdje.

Grad Zagreb ostvaruje oko 35 posto bruto društvenog proizvoda Hrvatske, a ubire 80-85 posto poreza na dobit ostvarenog u Slavoniji, Dalmaciji, Istri, Međimurju, Lici i drugdje.

Država zbog predložene raspodjele ne bi ostala bez lipe prihoda, naglasio je Lesar, objašnjivši da samo traže da porez

na dobit ide općinama, gradovima i županijama u kojima rade zaposlenici tvrtki.

RADNA TIJELA

Postupno povećavati u korist jedinica lokalne i područne samouprave

U Odboru za financije i državni proračun istaknuto je da se općeprihvaćeno opredjeljenje o potrebi decentralizacije funkcija države u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne provodi adekvatno u praksi. Posebno se to odnosi na postojeći način financiranja lokalnih jedinica na svim nivoima, koji ne osigurava njihovo normalno funkcioniranje. Iz navedenih razloga ukazano je na potrebu da se podjela financijskih sredstava, između državne i lokalne samouprave na svim nivoima, dobivenih

Podjelu financijskih sredstava, između državne i lokalne samouprave na svim nivoima, dobivenih s osnova poreza na dohodak i poreza na dobit postupno povećavati u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

s osnova poreza na dohodak i poreza na dobit postupno povećava u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Međutim, iznijeto je i mišljenje da sadašnji odnos prikupljenih sredstava od poreza na dobit (70% državi a 30% lokalnoj samoupravi na svim nivoima) nije toliko nepovoljan, ali zbog velike koncentracije kapitala u Gradu Zagrebu veliki udio tih sredstava od 30% pripada Gradu Zagrebu, stoga bi trebalo predložiti drugačiju raspodjelu financijskih sredstava na lokalnoj razini na način da se postupno smanji udio Grada Zagreba u korist manjih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U raspravi u Odboru za gospodarstvo, razvoj i obnovu većina članova Odbora izrazila je stajalište po kojem se ovaj Prijedlog zaključka ne može prihvatiti iz razloga što bi kriterije raspodjele prihoda od poreza na dobit za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave trebalo urediti na drugi način, a ne na način kako je to predloženo. Naime,

Kriterije raspodjele prihoda od poreza na dobit za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave trebalo bi urediti na drugi način, prvenstveno poboljšavajući kontrolu prikazivanja poreza na dobit, kao i učinkovitost oporezivanja te iste dobiti.

prvenstveno bi trebalo poboljšati kontrolu prikazivanja poreza na dobit, kao i učinkovitost oporezivanja te iste dobiti. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave trebale bi naći modalitete privlačenja profitabilnih trgovačkih društava i to mjerama porezne politike koje su u njihovoj nadležnosti. U raspravi je ukazano i na činjenicu da je 70-tih godina bio propisan kriterij raspodjele poreza na dobit na način kako je to predloženo ovim Zaključkom. U raspravi je također predloženo da se otvori rasprava o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ne prihvatiti

Vlada RH je predložila Parlamentu da ne prihvati Prijedlog zaključaka. Obrazloženje: obveza plaćanja poreza na dobit uređena je Zakonom o porezu na dobit čijim je stavkom 2, članka 1. propisano da se raspodjela i pripadnost prihoda od poreza na dobit uređuje posebnim zakonom – Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kojim je propisana visina pripadnosti prihoda od poreza na dobit županijama, općinama i gradovima. To znači da se drukčija raspo-

djela prihoda od tog poreza može urediti samo izmjenom navedenog zakona – stoji u mišljenju Vlade RH, uz dodatnu napomenu – svaka izmjena poreznih propisa u uskoj je vezi s državnim proračunom te pri svakom prijedlogu za izmjenu zakona koji utječu na prihode državnog proračuna to treba uvažiti.

RASPRAVA

Tehnički i praktički neprovedivo

Nakon predstavnika predlagatelja, Dragutina Lesara, izlagao je ministar financija, Ivan Šuker. Ustvrdio je kako je riječ o interesantnoj, ali tehnički i praktički neprovedivoj temi. Jer kako – upitao je – tvrtkama koje imaju jedinstvenu bilancu, knjigovodstvo, odrediti koji dio dobiti otpada na poslovnu jedinicu u nekom gradu/mjestu. Kako će, primjerice, INA ili neka druga tvrtka, odrediti koliki porez na dobit otpada na jednu benzinsku pumpu.

Jedinice lokalne samouprave imaju mogućnost da preko svojih odluka o komunalnom doprinosu i komunalnoj naknadi privuku tvrtke da sjedište svojih firmi stave u te jedinice lokalne samouprave.

On je zatim napomenuo kako je njegov osobni i stav Vlade da u bliskoj budućnosti to bude izravni prihod jedinica lokalne samouprave.

Ministar financija je još rekao: da jedinice lokalne samouprave imaju mogućnost da preko svojih odluka o komunalnom doprinosu i komunalnoj naknadi privuku tvrtke da sjedište svojih firmi stave u te jedinice lokalne samouprave; da bi troškovi administriranja bili daleko veći od prikupljenog poreza na dobit; da se ovakvim temama bave oni koji nisu sastavili nijednu bilancu.

Na tezu kako Grad Zagreb pokupi svu dobit od trgovačkih društava ministar je još uzvratilo upitom – jesu li građani Zagreba zaknuti za prirez koji plaćaju i s kojim financiraju ZET i ostala komunalna poduzeća u Gradu (a svi koji dođu u Zagreb koriste te blagodati).

Nesuvisli zaključci Vlade

Nikola Vuljanić (HNS) je uvodno ustvrdio kako je Hrvatska, zapravo, rastrgana činjenicom da se raspon nacionalnog dohotka kreće između 1100 dolara u pojedinim dijelovima Hrvatske i 19.000 dolara u Zagrebu. To zemlju čini nejedinstvenom i to bi Sabor trebao imati na umu kod preporuka Vladi što joj je činiti.

To što se 82-83 posto poreza na dobit ostvaruje u metropoli posljedica je činjenice što se strani ulagači osjećaju udobnije i sigurnije u središtu države nego, primjerice u Orahovici, Novom Vinodolskom ili Ogulinu. U slučaju Ogulina izuzetak je – Bechtel, nakon čijeg odlaska je ogulinski proračun smanjen za 25 milijuna, a projekti stali (što se, dometnuo je, u Zagrebu nije dogodilo).

Niti bi to napravilo komplikacije u knjigovodstvu niti bi se time zadržalo u državni proračun.

Nekorektnom je Vuljanić nazvao ministrovu izjavu o neprovedivosti HNS-ova prijedloga. Djelatnici svih tvrtki dobivaju plaću tamo gdje je i ostvaruju i kakav bi – upitao je – bio problem da se i dio dobiti koja pripada po broju tim djelatnicima obračuna i uplati u korist jedinice lokalne samouprave u kojoj se novac i zaradio. Primjerice, ako u Varaždinu rade tri od 100 djelatnika Zagrebačke banke 3 posto poreza bi se uplaćivalo Varaždinu.

Oba zaključka Vlade RH u svezi s Prijedlogom zaključka Nikola Vuljanić je nazvao nesuvislim. Niti bi to napravilo komplikacije u knjigovodstvu niti bi se time zadržalo u Državni proračun.

Iz njegova izlaganja još izdvajamo: politika Vlade oko decentralizacije isključivo je deklarativna (primjer je i Zakon o spašavanju – jedinice lokalne samouprave dobile obvezu, a sredstva će kao vrsta milostinje doći iz središnje blagajne).

Predloženo nije najpravednije, ali je pravednije od sadašnjeg rješenja

Dragutin Lesar je, reagirajući na ministrove riječi kako se ovakvim temama bave oni koji nijednom nisu sastavili bilancu, ustvrdio kako je za ovu temu posve nebitno čime se on osobno bavio i je li sastavljao bilance (slične poslove je radio, ali to nije bitno).

U obrazloženju prijedloga je navedeno kako to nije najpravednije rješenje, ali jest od ovoga sada. Točno jest da treba dobro raščistiti neka pitanja – primjerice praktične provedbe.

Bilo bi uistinu glupo, rekao je Lesar tražiti da se za svaku podružnicu na terenu ustroji posebno knjigovodstvo. Predloženo je, međutim, da svaka firma nakon izračuna ostvarene dobiti podijeli iznos poreza s ukupnim brojem zaposlenih. Kako reče, za firmu s 200 zaposlenih takvu bi se evidenciju moglo ustrojiti za jedan sat.

Zastupnik je još: predložio da se u slučaju da je njihov prijedlog toliko "glup i neprovediv" Vlada raspita o trećem modelu što ga je spomenuo vanjski član Odbora za financije, kakav se uistinu primjenjuje u Europi; ustvrdio kako bi predloženo prihvatili svi zastupnici-gradonačelnici bez obzira na stranačku pripadnost, ali da neće (a zna i zašto).

Osnova porezne politike treba biti pravičnost

Uzvratajući predstavnicima predlagatelja, ministar financija **Ivan Šuker** se pozvao na osnovno načelo porezne politike svake države – da se porez plaća prema ekonomskoj moći. Ako će se porez na dobit usmjeravati prema broju zaposlenih onda se mora iz kori-

jena mijenjati porezna politika. Onda to više neće biti porez na dobit jedne korporacije nego porez na broj zaposlenih. Broj zaposlenih, dometnuo je, nije nikakvo mjerilo za dobit niti kriterij za njezinu raspodjelu. Jer, ne mora značiti da poslovnica jedne banke u Zagrebu ostvari veću dobit nego poslovnica u manjem mjestu.

Ako će se porez na dobit usmjeravati prema broju zaposlenih onda se mora iz korijena mijenjati porezna politika. Broj zaposlenih nije nikakvo mjerilo za dobit niti kriterij za njezinu raspodjelu.

Rekavši kako jedinice lokalne samouprave imaju mnogo mehanizama da navedu trgovačka društva na promjenu sjedišta, ministar je upitao kako se može govoriti o decentralizaciji ako sredstva ne idu direktno sa zbirnog i prolaznog računa na žiro račun jedinica lokalne samouprave.

Lesar, rekao je, govori o nečemu što krši osnovne odredbe dvojnog knjigovodstva – bilance temeljem kojih se dolazi do osnovice za izračun poreza na dobit. A riječ je, naglasio je i o pitanju pravičnosti, a osnova porezne politike treba biti pravičnost. S tim u svezi ministar je naveo primjer poslovne jedinice koja negativno posluje, rekavši kako je normalno da ekvivalent ostvarene dobiti poslovne jedinice s izvrsnim rezultatima ostaje u lokalnoj samoupravi, ali da bi to značilo da bi trgovačka društva morala voditi zasebne poslovne knjige za svaku jedinicu.

Neprihvatljivo iz više razloga

U ime Kluba Hrvatske demokratske zajednice, **Nevenka Majdenić** je rekla da Prijedlog Kluba zastupnika HNS-PGS-a nije prihvatljiv iz više razloga. Ukazala je s tim u svezi na mišljenje Vlade RH i Odbora za financije i državni proračun.

Rekavši kako sadašnji odnos – 70 posto državi, a 30 posto lokalnoj samoupravi nije toliko nepovoljan (ali da zbog velike koncentracije kapitala značajan udio pripada velikim gradovima), izjavila je kako bi ipak trebalo predložiti drugačiju raspodjelu, odnosno težiti tome da se iznos sredstava s osnova poreza na dohodak i na dobit postupno povećava u korist jedinica lokalne i područne regionalne samouprave.

Ona je, nadalje, ustvrdila kako se porez na dobit u europskim zemljama plaća prema sjedištu trgovačkog društva, a potom da bi predloženo bilo vrlo teško provedivo te da bi moglo imati izravne implikacije na zakone o računovodstvu i o trgovačkim društvima. Uz to, kriterije raspodjele prihoda od poreza na dobit za

jedinice lokalne i područne samouprave trebalo bi urediti na drugi način – prvenstveno poboljšati kontrolu prikazivanja poreza na dobit, kao i učinkovitost oporezivanja te dobiti.

Predloženo bi bilo vrlo teško provedivo te bi moglo imati izravne implikacije na zakone o računovodstvu i o trgovačkim društvima.

Predstavnica HDZ-a završila je izlaganje napomenom kako bi jedinice lokalne i područne regionalne samouprave trebale naći modalitete privlače-

nja profitabilnih trgovačkih društava (mjerama porezne politike u njihovoj nadležnosti).

Nikola Vuljanić je, ispravljajući prethodnicu, rekao kako nije točno da bi prihvaćanje predloženih zaključaka utjecalo na Državni proračun. Naime, 70 posto poreza na dobit po svakom mogućem modelu i dalje ostaje u rukama središnjeg proračuna. Uz to predlaže se redistribucija postojećeg proračuna, a ne novi proračun.

Sa 76 glasova "za", 4 "suzdržana" i 30 "protiv" odbijen je Prijedlog zaključka o utvrđivanju i pravednijoj raspodjeli sredstava dobivenih porezom na dobit, što ga je predložio Klub zastupnika HNS/PGS-a.

J.R.

PRIJEDLOG ZAKLJUČKA O UTVRĐIVANJU I OSTVARIVANJU PRAVA INVALIDA RADA

Povećanje invalidskih mirovina

Zastupnici su na 11. sjednici raspravili o Prijedlogu zaključka o utvrđivanju i ostvarivanju prava invalida rada, predlagatelja Kluba zastupnika HNS/PGS-a, ali su ga odbili, većinom glasova.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo raspravio je i podržao Prijedlog zaključaka, a Vlada Republike Hrvatske dostavila je mišljenje o Prijedlogu zaključka koji je Hrvatski sabor donio na 11. sjednici, 19. studenoga 2004. godine.

Predlagatelj smatra potrebnim obvezati Vladu RH na izradu cjelovite analize o položaju invalida rada, prijedloge zakona kojima će se nepravda iz 1998. godine ispraviti i stvoriti uvjete za provedbu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

O PRIJEDLOGU ZAKLJUČKA

Prije 1. siječnja 1999. godine naknada plaće koju su invalidi ostvarivali za vrijeme nezaposlenosti utvrđivala se u odnosu na prosječnu plaću koju je ta osoba ostvarivala u godini u kojoj je nastupila invalidnost, time da svota naknade nije mogla biti niža od 60 posto prosječne plaće.

Nakon 1. siječnja 1999. godine to pravo je pretvoreno u invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad, koja se utvrđuje u visini 60 posto od pune invalidske mirovine, odnosno prema izmjenama toga Zakona u visini 80 posto od pune invalidske mirovine.

Zakon o mirovinskom osiguranju odredio je i prava zaposlenih osoba kojima je

priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad

Prema podacima predlagatelja zakona u RH postoji oko 38.000 korisnika invalidske mirovine s naslova profesionalne nesposobnosti koji ostvaruju prosječnu svotu mirovine od 1000 kuna mjesečno uz prosječni mirovinski staž od 24 godine.

i to različito, ovisno je li invalidnost priznata prije stupanja na snagu toga Zakona ili nakon toga, tako da invalidi koji-

ma je invalidnost utvrđena zbog bolesti prije 1. siječnja 1999. godine po tom Zakonu ostvaruju šestinu, a oni kojima je pravo utvrđeno nakon toga trećinu od pune invalidske mirovine a invalidi rada kojima je uzrok invalidnosti ozljeda na radu ili profesionalno oboljenje, a status je utvrđen prije 1. siječnja 1999. godine uz plaću ostvaruju šestinu od pune invalidske mirovine.

U RH oko 38.000 korisnika invalidske mirovine

Prema podacima predlagatelja zakona u RH postoji oko 38.000 korisnika invalidske mirovine s naslova profesionalne nesposobnosti koji ostvaruju prosječnu svotu mirovine od 1000. kuna mjesečno uz prosječni mirovinski staž od 24 godine.

Izmjenom Zakona o mirovinskom osiguranju iz 1998 ("NN", broj 102/98) obuhvaćeno je više od 30.000 invalida rada i visina njihove mirovine je prepolovljena te su dovedeni u nejednak položaj pred zakonom s onima čiji je invaliditet utvrđen nakon izmjene Zakona.

Ustavni sud još od 1999. godine nije donio nikakvu odluku o nekoliko prijedloga za pokretanje postupka ocjene ustavnosti Zakona o mirovinskom osiguranju iz 1998. godine.

Temeljem navedenog stanja Hrvatski sabor donio je zaključak kojim obvezuje Vladu Republike Hrvatske da u roku od 90 dana:

1. Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da u što kraćem roku izradi cjelovitu analizu materijalnog položaja invalida rada te dostavi na raspravu Hrvatskom saboru.
2. Predloži Hrvatskom saboru izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju, kojim će u pravima izjednačiti invalide rada, te onim invalidima koji imaju preostalu radnu sposobnost utvrditi prava za vrijeme nezaposlenosti koje će im osigurati minimum socijalne sigurnosti;
3. Predložiti izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju, kojim će se osiguranicima do priznavanja prava na invalidsku mirovinu osigurati puni

iznos naknade koja je utvrđena za vrijeme privremene sprječivosti za rad;

4. donese podzakonske akte za provedbu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom i podnese izvješće o provedbi toga Zakona.

RADNA TIJELA

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo je raspravio Prijedlog zaključka o utvrđivanju i ostvarivanju prava invalida rada, kao matično radno tijelo. Članovi Odbora raspolagali su s mišljenjem Vlade Republike Hrvatske o predloženom Zaključku.

Nakon uvodnog obrazloženja predstavnika predlagatelja te predstavnice Vlade RH, u raspravi koja je uslijedila upozoreno je da je položaj invalida rada određen činjenicama koje su bitne za provedbu mirovinske reforme, uz pridržavanje načela osiguranja socijalne sigurnosti u skladu s gospodarskim mogućnostima države.

Stupanjem na snagu Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju primjenjuju se restriktivnije definicije invalidnosti, te se utvrđuju samo dva oblika invalidnosti: opća nesposobnost za rad i profesionalna nesposobnost za rad. Ujedno je i ukinut niz kratkoročnih privremenih naknada, koje su zamijenjene invalidskom mirovinom, dakle dugoročnim novčanim primanjem, bez ponovnog ocjenjivanja radne sposobnosti.

Invalidske mirovine niže su zbog profesionalne nesposobnosti za rad

U pozoreno je kako su invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad niže, te se navedena skupina osiguranika našla u lošijem materijalnom položaju. Stoga bi, po mišljenju članova Odbora, bilo potrebno, nakon analize materijalnog položaja ove kategorije umirovljenika, te sagledavanja otvorenih pitanja vezanih uz ukupan položaj invalida rada, potaknu-

ti stvaranje zakonskih pretpostavki za poboljšanje njihovog položaja. Na području zaštite osoba s invaliditetom je dosta napravljeno, mišljenje je članova Odbora, iako sigurno ne dovoljno, a posebno je u tom smislu važan Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom. Međutim, ovaj Zakon je djelomično neprovediv jer nedostaju podzakonski akti, pa je nužno odrediti rokove za njihovo donošenje i time stvoriti uvjete za njegovu provedbu.

Nakon rasprave članovi Odbora su jednoglasno odlučili predložiti Hrvatskom saboru na usvajanje slijedeći zaključak:

1. Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da u što kraćem roku izradi cjelovitu analizu materijalnog položaja invalida rada te dostavi na raspravu Hrvatskom saboru.
2. Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da Hrvatskom saboru predloži izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju, kojim će u pravima izjednačiti invalide rada, te onim invalidima koji imaju preostalu radnu sposobnost utvrditi prava za vrijeme nezaposlenosti, koje će im osigurati minimum socijalne sigurnosti.

RASPRAVA

Sjednici nije prisustvovao predstavnik predlagatelja, a predstavnici Vlade RH nisu smatrali potrebnim dodatno obrazlagati stajalište Vlade o Prijedlogu zaključka.

Vesna Škulić iznijela je mišljenje o predloženom zaključku u ime Kluba zastupnika SDP-a. Polazeći od činjenice da u Hrvatskoj živi 109.104 invalida rada, a da njihova prava nisu ujednačena u samoj kategoriji, u kategoriji invalida rada, Kluba zastupnika SDP-a podržava Prijedlog zaključka o utvrđivanju i ostvarivanju prava invalida rada.

Hrvatski sabor je na području utvrđivanja i ostvarivanja prava invalida rada donio Zakon o mirovinskom osiguranju koji je bitno promijenio položaj nezaposlenih invalida rada u odnosu na prije važeće propise.

Na kraju je izrazila podršku u ime Kluba zastupnika SDP-a te smatra da će prihvaćanjem istog doći do ispravljanja nepravde iz 1998. godine te će biti stvoreni uvjeti za provedbu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

Nikola Vuljanić je u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a pojasnio glavnu intenciju Prijedloga zaključaka dodavši da je uz izradu analize stanja o tom pitanju u Hrvatskoj, Vladi RH predložena izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju, te donošenje izmjena Zakon o zdravstvenom osiguranju kojom će se osiguranicima do priznanja prava na invalidsku mirovinu osigurati puni iznos naknade kako je utvrđeno za vrijeme spriječenosti za rad.

Predlaže Vladu RH, također, obvezati da donese podzakonske i provedbene

akte kojima bi se čitava tematika zao-kružila te bi se mogućila neposredna primjena.

Dragutin Lesar (HNS) iznio je da je Prijedlog zaključaka u saborsku proceduru podnesen početkom lipnja 2004. godine te je tada predviđen rok od 90 dana za izvršenje zaključaka. Tražena je tada cjelovita analiza materijalnog položaja invalida rada te da se ona uputi u saborsku raspravu.

Iznio je da nije tajna da je najveći broj tih osoba poslano u invalidsku mirovinu u postupku pripreme prodaje poduzeća jer su se budući kupci željeli iz svojih poduzeća riješiti bolesnih, boležljivih, nemoćnih, starijih radnika.

Sama činjenica da je primjenom zakona retroaktivno došlo do određenih promjena statusa, neke od njih je nagnala

da zatraže zaštitu Ustavnog suda. Tako su prve tužbe podnijete krajem 1999. godine. Ti predmeti još uvijek nisu riješeni.

Rasprava je time zaključena, a sukladno prijedlogu Vlade RH na glasovanje je dat zaključak sljedećeg sadržaja: Ne prihvaća se Prijedlog zaključaka o utvrđivanju i ostvarivanju prava invalida rada koji je predložio Klub zastupnika HNS/PGS. Zastupnici su prihvatili zaključak sa 68 glasova "za", 4 "suzdržana" i 39 "protiv".

Zastupnici su također glasovali za još jedan zaključak, prijedlog Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, koji je donesen sa 108 glasova "za", 1 "suzdržan" i 1 "protiv".

M.Mi.

PRIJEDLOG ZA DAVANJE VJERODOSTOJNOG TUMAČENJA ČLANKA 23. ZAKONA O IZMJENAMA KRIVIČNOG ZAKONA REPUBLIKE HRVATSKE ("Narodne novine", broj 91/92)

Vlada Republike Hrvatske podnijela je Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 23. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona RH i predlaže da Hrvatski sabor da sljedeće vjerodostojno tumačenje: Člankom 23. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona RH ("Narodne novine", br. 91/92), a kojim je izmijenjen čl. 106. KZ RH, uz zaštitu društvene imovine štiti se i imovina dioničkih društava, društava s ograničenom odgovornošću, državna imovina, imovina jedinica lokalne uprave i samouprave i drugih pravnih osoba.

Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora ocijenio je da postoje osnove za davanje vjerodostojnog tumačenja i uputio je prijedlog Odluke kojom se predlaže da Hrvatski sabor da vjerodostojno tumačenje članka 23. u svezi s člankom 1. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 91/92.).

Zastupnici su većinom glasova podržali predloženo vjerodostojno tuma-

čenje članka 23. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona RH.

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se riječima **Florijana Borasa**, predsjednika Odbora za zakonodavstvo.

Boras je rekao da je Odbor za zakonodavstvo na svojoj sjednici razmotrio Prijedlog za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 23. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona RH, kojeg je podnijela Vlada RH.

Odbor ocjenjuje potrebnim razmotriti dvojbe i različita tumačenja članka 23. spomenutog zakona radi ocjene osnovnosti za davanje vjerodostojnog tumačenja. Odbor je primio i mišljenje matičnog radnog tijela, Odbora za pravosuđe.

Nakon provedene rasprave Odbor za zakonodavstvo je ocijenio da postoje osnove za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 23., a u svezi s člankom 1. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona RH.

Boras je pročitao tekst prijedloga vjerodostojnog tumačenja. Člankom 23. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona RH

(Narodne novine, broj 91/92), a kojim je izmijenjen čl. 106. KZ RH, uz zaštitu društvene imovine štiti se i imovina dioničkih društava, društava s ograničenom odgovornošću, državna imovina, imovina jedinica lokalne uprave i samouprave i drugih pravnih osoba.

Obrazloženje je sljedeće: Na temelju članka 1. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona RH, kojim je utvrđen pojam društvene imovine, razvidno je da se društvenom imovinom smatraju sva sredstva u društvenom vlasništvu, sredstva za zadovoljavanje zajedničkih i općih potreba, kao i prirodna bogatstva i dobra u općoj upotrebi.

Nadalje, prema toj odredbi društvenom imovinom smatra se i imovina koja je povjerena državnom tijelu, poduzeću ili drugoj društvenoj i pravnoj osobi ili se kod nje nalazi na nekom zakonskom temelju.

Sukladno tomu valja i tumačiti odredbe članka 106. Krivičnog zakona RH i u tom dijelu nije bilo potrebno člankom 23. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona

RH (NN, br.91/92.) obuhvatiti izmjenu ili dopunu pojma društvene imovine.

Pojedini propisi u pravnom sustavu RH zadržavaju i nadalje u tom smislu pojam imovine, odnosno društvene imovine koja je prenesena državnom tijelu ili drugoj pravnoj osobi kao što su Zakon o pretvorbi društvenih poduzeća i Zakon o privatizaciji. Ova Odluka objaviti će se u "Narodnim novinama" zajedno s obrazloženjem, zaključio je Boras.

Odbor za pravosuđe dostavio je svoje mišljenje Odboru za zakonodav-

stvo, a u svezi s Prijedlogom za davanje vjerodostojnog tumačenja članka 23. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona RH (NN br. 91/92).

U raspravi je prevladalo mišljenje da je člankom 23. Zakona o izmjenama i dopunama KZ izražena volja zakonodavca za zaštitom privatne, državne imovine drugih pravnih osoba, a ne samo društvene. Nakon provedene rasprave, Odbor je većinom glasova utvrdio mišljenje da je potrebno dati vjerodostojno tumačenje čl. 23. Zako-

na o izmjenama Krivičnog zakona RH (NN br. 91/92).

Nije bilo prijavljenih za raspravu, pa se pristupilo glasovanju o Prijedlogu vjerodostojnog tumačenja. Zastupnici su većinom glasova, sa 75 glasova "za" i 10 "suzdržanih" donijeli predloženo vjerodostojno tumačenje članka 23. Zakona o izmjenama Krivičnog zakona RH (NN, br. 91/92), podnositelja Vlade RH.

S.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU PREDsjedNIKA I ČLANOVA NACIONALNOG VIJEĆA ZA VISOKO OBRAZOVANJE

Prijedlog odluke o imenovanju predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje dostavila je Vlada, Hrvatskom saboru sukladno člancima 10. i 11. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Raspravu je proveo Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu.

Zastupnici su jednoglasno sa 77 glasova donijeli Odluku o imenovanju predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

Za predsjednika Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, imenovan je prof.dr.sc. Antonije Dulčić. Za članove Vijeća imenovani su: prof.dr.sc. Josip Baloban; Mato Bučar, akademik Nenad Cambi; prof.dr.sc. Vera Gamulin; dr.sc. Josip Kasum; prof.dr.sc. Ivica Klapan; Ivan Lasić; prof.dr.sc. Frano Parać; prof.dr.sc. Branko Rafajac; prof.dr.sc. Rudolf Scitovski i mr.sc. Niko Vidović.

O PRIJEDLOGU

Državni tajnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, **Slobodan Uzelac**, dodatno je obrazložio Prijedlog odluke.

Podsjetio je da prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje ima predsjednika i 12 članova, od kojih su sedam sveučilišni profesori s time da je jedan od njih iz područja obrazovanja nastavnika, dva su profesora visoke škole, dva znanstvenika zaposlena u znanstvenom institutu a dvije su osobe izvan sustava znanstvene djelatnosti.

RADNA TIJELA

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu razmotrio je i prihvatio Prijedlog odluke o imenovanju predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

RASPRAVA

Kako je navedeno u odjeljku o prijedlogu, državni tajnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, **Slobodan Uzelac**, dodatno je obrazložio Prijedlog odluke.

Zastupnica **Jagoda Majska-Martinčević**, obrazložila je u ime Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, odluku Odbora o prihvaćanju Prijedloga.

Napomenula je da su sudionici u raspravi prigovorili neujednačenost biografija u kojima su se potkrale i poneke greške a i poneke informacije koje ne pripadaju takvim biografijama. No, nakon rasprave sudionici su jednoglasno prihvatili Prijedlog.

Miljenko Dorić govorio je u ime Kluba zastupnika HNS-a i PGS-a. Prigovorio je što na popisu predloženih članova Vijeća pored čak tri ekonomista i dva pedagoga nema niti jednog stručnjaka iz područja turizma, elektrotehnike, računarstva, pomorstva, agronomije, veterine, niti jednog stručnjaka za jezike, novih biotehnologija, primijenjenih umjetnosti.

Marija Lugarić (SDP) prigovorila je što se u Vijeću nije našlo mjesta za stručnjaka s područja biotehničke znanosti. Zastupnica nije podržala Prijedlog odluke jer smatra da nije postignuta izvrsnost u izboru članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

Zastupnici su jednoglasno sa 77 glasova donijeli Odluku o imenovanju predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

M.Mi.

PRIJEDLOG ODLUKE O IMENOVANJU I RAZRJEŠENJU PREDSEDNICE I ČLANOVA NACIONALNOG VIJEĆA ZA ZNANOST

Tijelo za potporu i provođenje Nacionalnog znanstvenog programa

Odluka o imenovanju predsjednice i članova Vijeća za znanost donesena je sa 77 glasova "za" i 4 "suzdržano", uz podršku Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, koji je ocijenio kako Vladin prijedlog ispunjava zahtjeve Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju s obzirom na zastupljenost znanstvenih područja i druge strukturne zahtjeve te da vodi računa i o potrebi da se u Nacionalno vijeće imenuju članovi koji će moći ispuniti zahtjeve približavanja znanosti u Hrvatskoj kretanjima i standardima u razvijenim europskim zemljama.

Dodajmo ovome još to da je Vlada prethodno bila ponudila nešto drugačiji Prijedlog odluke, ali ga je povukla iz postupka i Parlamentu uputila ovaj.

RASPRAVA

Četiri znanstvenika, šest redovnih profesora i tri osobe izvan sustava znanstvene djelatnosti

S Prijedlogom odluke zastupnike je upoznao državni tajnik za znanost u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, **Slobodan Uzelac**. U Nacionalno vijeće za znanost, koje ima predsjednika i 12 članova, predložena su četiri znanstvenika u zvanju znanstvenog savjetnika zaposlena u znanstvenim institutima,

6 redovitih profesora te 3 osobe izvan sustava znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja.

U Nacionalno vijeće za znanost imenovani su - za predsjednicu prof. dr. sc. Marija Ivezić a za članove: prof. dr. sc. Šimun Anđelinović; prof. dr. sc. Josip Brnić; prof. dr. sc. Nikola Buble, prof. dr. sc. Nikola Jakšić, akademik Mislav Ježić, dr. sc. Ljiljana Kaliterna Lipovčan; dr. sc. Krunoslav Kovačević, dr. sc. Mirjana Maksić, Dalibor Marijanović, doc. dr. sc. Alemka Markotić, prof. dr. sc. Gorazd Nikić, prof. dr. sc. Krešimir Pavelić.

Prijedlog je ponuđen nakon usuglašavanja i širokih konzultacija i zadovoljava strukturu predviđenu Zakonom, rekao je državni tajnik, ukratko se potom osvrnuvši na kandidate. Kandidatkinja za predsjednicu, Marija Ivezić redovita je profesorica na Poljoprivrednom fakultetu Sveučilišta u Osijeku i desetogodišnji član Vijeća. Četiri znanstvena savjetnika su Ljiljana Kaliterna Lipovčan (Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar", Zagreb), Mirjana Ekert Maksić (Institut "Ruđer Bošković"), Gorazd Nikić (Ekonomski institut), Krešimir Pavelić

(Institut "Ruđer Bošković"). Članovi Vijeća iz reda redovnih profesora su: Šimun Anđelinović (Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu), Josip Brnić (Tehnički fakultet sveučilišta u Rijeci), Nikola Buble (Umjetnička akademija u Splitu), Nikola Jakšić (Sveučilište u Zadru), Mislav Ježić (Filozofski fakultet Zagreb).

Tri člana iz reda izvan sustava znanosti su: Dalibor Marijanović (poliklinika Sv. Duh Zagreb - matematičar), Alenka Markotić (Imunološki zavod - biomedicina) i Krunoslav Kovačević (Tehničke znanosti - kemijsko inženjerstvo).

Odbor dvaput raspravljao

Predsjednik Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, prof. dr. sc. **Petar Selem** je izvjestio zastupnike da je Odbor dva puta raspravljao o ovome, zatraživši prvi put od predlagatelja da se prvotni prijedlog revidira radi ravnomjernije zastupljenosti nekih struka. Konstatirano je bilo da posebice nisu zastupljene umjetnička, pravna i ekonomska struka, što je riješeno prijedlogom da u Vijeće uđu profesor Nikola Buble (muzikolog) i Goran Nikić (pokriva pravo i ekonomiju).

Nema predstavnika informacijsko - komunikacijskih tehnologija

Krešimir Čosić (HDZ) je upozorio kako je najprije trebalo definirati Nacio-

nalni znanstveni program, a onda sukladno definiranim ciljevima izabrati ljude koji su stanju podupirati ga i provoditi. Uslijedio je potom njegov prijedlog da po imenovanju članovi Nacionalnog znanstvenog programa u roku 60 dana dostave Hrvatskom saboru na usvajanje Nacionalni znanstveni program.

Zastupnik je prigovorio što među predloženim kandidatima nema ni jednog predstavnika Fakulteta elektrotehnike i računarstva odnosno informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Govoreći o prioritetima hrvatskoga Nacionalnog znanstvenog programa on je, među ostalim upozorio: da je prvi cilj znanosti rast bruto nacionalnoga dohotka, a to se ne može ostvariti uz potporu znanosti koja nije dobro strukturirana; da u Nacionalnom znanstvenom programu nema ni riječi o obrambenim istraživanjima te da o njemu teško da mogu govoriti ljudi koji će biti izabrani u Vijeće (a u gotovo svim državama sustav vojne izobrazbe je jedan od najkvalitetnijih sustava obrazovanja); izrazio nadu da će u okviru Nacionalnoga znanstvenog programa ova tema dobiti zasluženu pažnju kroz predstavnike Instituta "Ivo Pilar".

Nisu predložena neka imena utjecajna u Sindikatu i u znanosti

Dr. sc. **Antun Vujić (SDP)** izrazio je rezervu prema prijedlogu da predloženo Vijeće dostavi nacionalni znanstveni program, prije svega zbog sastava Vijeća i njegovih ingerencija prema Zakonu. To što govori, pojasnio je, nije podrška ovoj ili onoj političkoj opciji odnosno ovoj ili onoj Vladi. Zastupnik je potom ustvrdio kako je sva sreća da je ovo Vijeće prvenstveno savjetodavni organ, iako bi se kad je u pitanju stručni organ i za predloženo, dometnuo je, moglo staviti nekoliko upitnika.

Ne radi se o pojedincima, naglasio je, već o tome da bi ovakvo Vijeće trebalo biti izbalansirano prema onima koji su stvarni agensi u području znanstvenog razvitka. A koji, napomenuo je,

nisu predloženi. Prijedlog je izbor različitih kombinacija, s više ili manje volje (uspjeha) da se nadu pravi protagonisti.

Vujić je upozorio kako među kandidatima nema "jednoga vrlo snažnog i vrlo utjecajnog imena koji je važan i u Sindikatu i u samoj znanosti". Ali zato ima nekih za koje se ne zna niti datum rođenja, dometnuo je, prigovorivši što kandidat na kojega misli napominje da aktivno govori hrvatski (što iz teksta životopisa baš i ne proizlazi) te dodaje kako će preporuke "dostaviti prema zahtjevu".

U pojedinim fakultetima, institutima i strukovnim udrugama, čak i u sindikatima, postoje ljudi koji bi mogli drugačijim vezama ostvariti neusporedivo veći i plodotvorniji utjecaj, rekao je zastupnik, upozorivši kako je riječ o tijelu u kojem se vrlo lako nadležnosti izopače u nadležnosti kontrole, protekcionizma i sl. Ustvrdio je potom kako je protiv elementarne autonomije sveučilišta to da netko procjenjuje, evaulira znanstvena znanja koja su viša od njegovoga.

Na kraju je Antun Vujić upozorio kako put Nacionalnog vijeća (kako je sada opisan važećim zakonom), a pogotovo realizacija Nacionalnog vijeća (kako je predloženo) ne vode prema ogromnim zadacima koje bi trebalo ostvariti za razvitak Hrvatske - da stvarno može nešto promicati.

Podsjetivši najprije na iskustvo bivše koalicije koja je, kao opozicija, morala podržavati Vladu na koju je bila vrlo ogorčena s obzirom na ideje koje su se javljale u ondašnjem Nacionalnom vijeću, Antun Vujić je upozorio da predloženo može ubuduće dovesti do problema, pa čak i u komunikaciji između Ministarstva znanosti.

Prostor za poboljšanje prijedloga

Prof. dr. sc. **Petar Selem** je izrazio žaljenje što Vujić nije, kao član, Odboru iznio ove primjedbe pa se, vjerojatno, moglo doći do boljih i kvalitetnijih rješenja.

Rekavši kako uvažava repliku Selema, **Antun Vujić** je izrazio nadu da će Selem otvoriti "takav prostor" u Odboru

da i stvarno bude moguće predlagati drugačija rješenja. Što dosad nije bio slučaj, jer se tamo rješenja ionako usvajaju po većinskom principu. Ovaj je problem, dometnuo je, mnogo veći od Odbora, kao što su takvi i neki drugi problemi koji su se usvajali u Parlamentu - mimo odluke ovog ili drugih odbora (npr. slučaj medijskoga zakonodavstva).

Uslijedilo je izlaganje (državnog tajnika, **Slobodana Uzelca**) iz kojega izdvajamo: prihvatljiv je Čosićev prijedlog i rok za izradu Nacionalnog programa; kandidat Marjanović rođen je u 1972. u Splitu, a podatak o jeziku prenesen je iz njegova životopisa kojega koristi u inozemstvu gdje radi; važeći zakon donesen je uz punu suglasnost svih zastupnika.

Prijedlog je ponuđen nakon usuglašavanja i širokih konzultacija i zadovoljava strukturu predviđenu Zakonom.

On je još, osvrnuvši se na sjednicu prethodni dan (rasprava o Prijedlogu odluke o imenovanju predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje), rekao kako predlagatelj ostaje kod svog prijedloga. Kandidat izvan sustava znanosti Lasić ekonomist je i uistinu uspješan privrednik, podaci o njemu su provjereni, a kandidat Vidović iznimno je uspješno obavio posao sanacije Studentskog centra - na poslovima koji su servis poslovima visokog obrazovanja.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) se složila s Vujićem i ispravljajući državnog tajnika rekla kako nije riječ ni o kakvom lingvističkom zanovijetanju nego o potrebi elementarnog poznavanja hrvatskog jezika, što se za spomenutog kandidata ne bi moglo ustvrditi.

Zastupnici Hrvatskog sabora izglasali su Prijedlog odluke o imenovanju predsjednice i članova Nacionalnog vijeća za znanost sa 77 glasova "za" i 4 "suzdržano".

J.R.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirjana Milić, Jasna Rodić, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj
GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin
RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada
TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović
ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018
Web: <http://www.sabor.hr>
E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora